

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ - ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Ετος 8ο - Τεύχος 32

(Οκτώβριος - Δεκέμβριος 1993)

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

	Σελ.
* Εμμ. Σωπασάκη: Προσέγγιση στην Αλήθεια σε σχέση με το Συνεργατισμό και ειδικότερα με το Γεωργικό Συνεργατισμό στην Ελλάδα	193
* Κ. Αρχοντάκη: Η Λαϊκή Εταιρεία είναι Συνεταιρισμός;	201
* Κ. Ηλιόπουλου: Η Εφαρμογή των Συνεταιριστικών Αρχών στους Συνεταιρισμούς της Κίνας	207
* Β. Δημητριάδου - Κ. Κολύμβας - Κ. Παπαγεωργίου: Παρατηρήσεις - Κριτική στο σχέδιο Νόμου τροποποίησης και συμπλήρωσης διατάξεων του ν. 2169/1993	213
* Οι Προϋποθέσεις Ίδρυσης - Λειτουργίας των Πιστωτικών Συνεταιρισμών	219
* Η Έκθεση του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ για τους Συνεταιρισμούς	223
* Θέσεις - Απόψεις	235
* Ανάλυση του Περιεχομένου των Συνεταιριστικών Αρχών	239
* Κ. Παπαγεωργίου: 4ο Ευρωπαϊκό Συνέδριο Κοινωνικής Οικονομίας	247
* Ειδήσεις: Αγροτικές - Συνεταιριστικές	251

Revue Cooperative «SINETERISTIKI PORIA» Cooperative Review

25, Koumoundourou Str. - Athens 104 37

Sommaire a page 256 - Table of contents page 256

ΧΡΕΟΣ ΜΑΣ

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΑΣ ΑΝΟΙΞΗ!



ΑΓΡΟΤΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ
με ανθρώπινο πρόσωπο

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ - ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Έτος 8ο - Τεύχος 32

(Οκτώβριος - Δεκέμβριος 1993)

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΣΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΜΕ ΤΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Του ΕΜΜ. ΣΠΑΣΑΚΗ,
μέλους του Δ.Σ. της Εταιρείας των Φίλων του συνεργατισμού

Ο Συνεργατισμός, ως θεωρία, ανεξάρτητα από την εφαρμογή και την πράξη, αποτελεί, πραγματικά, ένα ιδεώδες, που αποβλέπει στη λύση του κοινωνικού προβλήματος, με τη συνεργασία των ανθρώπων.

Αυτό το ιδεώδες, ο Συνεργατισμός, το τέλειο αυτό πρότυπο, φιλοδοξεί να πετύχει τη λύση του προβλήματος της συνεργασίας ανάμεσα στους ανθρώπους, για την άσκηση απ' αυτούς, ομαδικά, οικονομικών έργων προς όφελός τους.

Τούτο βέβαια επιτυγχάνεται, με απροσχημάτιστο σεβασμό στις ακόλουθες βασικές αρχές: Στη **συνεργασία**, στη **φιλαλληλία**, που σημαίνει την αγάπη προς τον πλησίον και στην αλληλεγγύη, που σημαίνει, τη συνείδηση των αμοιβαίων υποχρεώσεων και δικαιωμάτων και στην **αλληλοβοήθεια** μεταξύ τους.

Αυτό το πλέγμα των θεσμοθετημένων, βασικά, ευγενικών ιδεών και αρχών, συνθέτει το συνεργατικό ιδεώδες, που οδηγεί ιδεατά στην αληθινή ελευθερία και σωστή κοινωνική δικαιοσύνη.

Συνεπώς, κύριος και ουσιαστικός στόχος, αυτού του συνεργατικού, του συνεταιριστικού ιδεώδους, είναι πλην των άλλων και το, περισσότερο, θεμιτό και δίκαιο οικονομικό όφελος υπέρ των μελών του όποιου συνεταιρισμού, τα οποία συνεργάζονται μ' αυτόν.

Απ' αυτές τις ιδέες και αρχές, που έχουν θεσμοθετηθεί σαν βασικές, δεν πρέπει ποτέ να ξεφεύγουμε, όταν μιλούμε για ελεύθερο συνεταιρισμό, αλλά πάντοτε να προσπαθούμε, με θρησκευτική ευλάβεια, να τις προσεγγίζουμε.

Συνεταιρισμός είναι ένωση προσώπων για την πραγματοποίηση κοινού, κυρίως, οικονομικού σκοπού.

Είναι ελεύθερη ένωση και στηρίζεται στην ισοτιμία των μελών του. Διοικείται απ' αυτά και λειτουργεί προς όφελος, αναλογικά, εκείνων των μελών, που, ουσιαστικά, συναλλάσσονται με το συνεταιρισμό.

Ο Νομοθέτης, σ' ό,τι αφορά τον ελεύθερο συνεταιρισμό, πρέπει να δεσμεύ-

εται απ' αυτές τις αρχές και δεν είναι επιτρεπτό και θεμιτό να ξεφεύγει. Διαφορετικά, η έννοια του ελεύθερου συνεταιρισμού νοθεύεται βάνουσα και υπονομεύεται η σωστή αποστολή του.

Αυτό το όμορφο, το συναρπαστικό ιδεώδες του Συνεργατισμού, όπως είναι, θεωρητικά, θεσμοθετημένο, με τις γνωστές βασικές αρχές του, βλέπουμε δυστυχώς στην πράξη, πολλές φορές, να κακοποιείται, να παραποιείται, ακόμη και να γίνεται αντικείμενο κομματισμού. Βλέπουμε, ατυχώς, αυτή τη συνεταιριστική ορθοδοξία, σε πολλές περιπτώσεις, να διαστρέφεται.

Ο συνεταιρισμός είναι ένα ιδανικό κοινωνικό δέντρο, που συνήθως ανθίζει αλλά δεν καρπίζει, πάντοτε, στον τόπο μας, γιατί, ατυχώς, οι ρίζες του δεν είναι βαθιές, δεν είναι στέρεες, παρά τα εκατό, περίπου, χρόνια της ηλικίας του. Η θεωρητική θέση, η τόσο απαραίτητη και πολλές φορές, χρήσιμη, στην πορεία της ζωής μας, βρίσκεται, σε μεγάλη, σχετικά, απόσταση από την πράξη.

Στη, μη σωστή, λειτουργία, για να μην πω, στην υπολειτουργία του συνεταιρισμού, στη Χώρα μας, συντρέχουν πολλές πρωτεύουσες και δευτερεύουσες, αλλά γενικότερες και ειδικότερες αδυναμίες, απ' τις οποίες, άλλες έχουν εξωγενείς κι άλλες εγγενείς αιτιολογίες.

Αυτές, πιστεύω, είναι γνωστές σ' όλους εκείνους που ασχολούνται η, που σχετίζονται, με τους συνεταιρισμούς. Ωστόσο, έχω την αίσθηση ότι δεν είναι ανώφελο ν' αναφερθώ σε μερικές απ' αυτές τις αδυναμίες.

ΠΡΩΤΟ

Η έντονη εγωκεντρική ιδιοσυγκρασία του λαού μας, όλων μας, η εγωπάθεια μας και η παρατηρούμενη, συνήθως, οξύτητα, στις κομματικοπολιτικές αντιθέσεις μας, με έντονο, κατά κανόνα, φανατισμό, συντελούν κι αυτές στην αποδυνάμωση της ορθής κρίσης στον κλονισμό ή και στη φθορά τής τόσο χρήσιμης ομόνοιας κι ενότητάς μας.

Αυτό το καθιερωμένο μίσημα της εγωπάθειας, που συνδέεται με την απληστία και την κερδομανία, απωθεί όλους μας σ' αυτό τον τόπο, από τον τόσο ωφέλιμο θεσμό της δημιουργικής συνύπαρξης, της σύμπραξης και της συνεργασίας.

ΔΕΥΤΕΡΟ

Η, κάθε φορά, κυβερνητική εκτελεστική εξουσία, με την εναλλαγή των κυβερνήσεων, ασκείται στη Χώρα μας, κατά τρόπο εγγιζοντα τα όρια του κομματικού ρατσισμού, που προκαλεί τη μεγάλη μάζα του λαού.

Το θλιβερό αλλά και συνηθισμένο, χωρίς να προσεγγίζονται τα όρια της όποιας υπερβολής, είναι ότι η διαχείριση της όποιας εξουσίας, σ' αυτόν τον τόπο, χαρακτηρίζεται από την ανυπαρξία καθαρότητας και διαφάνειας, για το λαό, για τους ενδιαφερομένους, τους οποίους συνήθως μολιάζει με την ασυνέπιά της και τονώνει τη φιλυποψία των πολιτών.

Ο έγκριτος Αυστριακός Στέφαν Τσβάιχ, ειρηνόφιλος, διανοούμενος και κριτικός, υποστηρίζει την άποψη ότι η Πολιτική δεν έχει καλές σχέσεις με την Ηθική. Ακόμη, δέχεται ότι η αλήθεια και η Πολιτική σπάνια μένουν κάτω από την ίδια στέγη.

Ένα μέρος της εκτελεστικής εξουσίας, τα κυβερνητικά όργανα, που κάθε φορά εναλλάσσονται, γενικότερα, πιέζουν και παρασύρουν, - τούτο συμβαίνει

πολλές φορές - το άλλο μέρος της εκτελεστικής εξουσίας, τη Διοίκηση, στην παραβίαση και διαστροφή των Νόμων. Τούτο συμβαίνει με θράσος ή και κάτω από τη συσκότιση νομιμοφανών διαδικασιών, στο όνομα ανόμων κομματικών εξυπηρετήσεων και της επάρατης κομματικής συναλλαγής, με κυρίαρχο το θλιβερό ρουσφέτι.

Γενικότερα, η κάθε Κυβέρνηση και το κάθε πολιτικό κόμμα, συναγωνίζονται μεταξύ τους, στην εξαγγελία απατηλών, συνήθως, συνθημάτων, που συγκινούν το λαό, επαγγελλόμενοι, ωστόσο, κατά κανόνα, ευνομία, ισοπολιτεία και προ παντός κοινωνική δικαιοσύνη, που κατατείνει στην αναγνώριση, τάχα, ίσων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, χωρίς διακρίσεις για κανένα.

Αυτές οι, με μια δόση αναισχυντίας, εξαγγελίες, που εξελίσσονται τελικά σε ανεκπλήρωτες κι απατηλές υποσχέσεις, οδηγούν κι αυτές υποτιμώντας τη νοημοσύνη των πολιτών στην καθολίκευση και στο γιγάντεμα της ομαδικής δυσπιστίας προς το Κράτος.

Όμως, αυτή, συνηθισμένη συμπεριφορά από τα πολιτικά κόμματα, είτε είναι κυβερνώντα είτε όχι, οδηγεί ευθέως στη διαφθορά της Διοίκησης. Επίσης αυτή συμπεριφορά ταυτίζεται, νομίζω, όχι μόνο με δολιοφθορά στα θεμέλια του Κράτους και της Δημοκρατίας αλλά και με πλήγμα σ' όλους τους θεσμούς της κοινωνίας μας.

Επιπρόσθετα καθιερώνεται μόνιμα το αίσθημα δυσπιστίας στους πολίτες έναντι του Κράτους, μ' όλες τις επικίνδυνες και βλαπτικές, περαιτέρω, προεκτάσεις στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική δομή της ζωής μας.

ΤΡΙΤΟ

Δεν είναι σπάνιες οι περιπτώσεις που από την εκάστοτε κυβερνητική εξουσία, επιχειρείται η παραβίαση και της, από το Σύνταγμα, καθιερωμένης προστασίας της αυτοδιοίκησης των συνεταιριστικών οργανώσεων, με νομοθετικές ρυθμίσεις εμφανείς ή συγκεκαλυμμένες. Έτσι, εισάγεται βάναυσα ο κομματισμός στη ζωή των συνεταιρικών οργανώσεων.

Είναι φανερό ότι, μ' αυτές τις, ανεξαρτήτως σκοπιμότητας, παρεμβάσεις, επέρχεται σύγχυση και στην όποια λειτουργία της συνεταιριστικής οργάνωσης και διαταράζεται η όποια ενότητα και συνεργασία των μελών της.

Η επέλαση του κομματισμού στη ζωή και λειτουργία, όχι μόνο, των συνεταιρικών και των συνδικαλιστικών οργανώσεων αλλά ακόμη και των ιδεολογικών σωματείων, είναι πασιδηλος. Τρανή απόδειξη τούτου του γεγονότος είναι ότι δημόσια και ανενδοίαστα εξαγγέλλεται από υπεύθυνα ηγετικά κομματικά χείλη ότι, σε αρχαιρεσίες ανάδειξης διοικητικών οργάνων στην όποια οργάνωση, τα εκλεγέντα μέλη πρόσκεινται στο Α ή Β πολιτικό κόμμα.

Αυτή η εξέλιξη συνθέτει την κοινωνικοπολιτική, αλλά και τη γενικότερη πολιτιστική κατάντια μας.

Ξεστρατίζουν, επίσης, οι συνεταιρικές οργανώσεις, με την εκάστοτε χρησιμοποίησή τους από το Κράτος, ως οργάνων άσκησης της όποιας κυβερνητικής κοινωνικής πολιτικής, με αποτέλεσμα να κλονίζονται οι συνεταιρικοί προσανατολισμοί τους και η οικονομική και λειτουργική τους ισορροπία.

Ο ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΣ

Και τώρα ας μιλήσουμε, ειδικότερα, για τον αγροτικό συνεργατισμό:

Αλήθεια, πόσα αγαθά αποκομίζουμε από τη μάνα Γ, για τη ζωή μας; Και εντούτοις, με πόσες δικαιολογίες και ασυγχώρητη αδιαφορία ή υποκριτικό ενδιαφέρον μένουμε μακριά από τους ανθρώπους που τη δουλεύουν.

Διαισθάνομαι, χωρίς να επηρεάζομαι από τον όποιο ατταβισμό, ότι για να μπορούμε να μιλούμε, ακόμα και σήμερα, για την τάξη των ανθρώπων, που είναι αγρότες, πρέπει να διατηρούμε την ευαισθησία και τη φαντασία μας. Υπάρχουν ζητήματα και προβλήματα μέσα στον κύκλο της επαγγελματικής ζωής τους τα οποία προκαλούν δέος και μυστικό φόβο, όταν θελήσεις να τα προσεγγίσεις.

Είναι, ατυχώς, βαθιά η πεποίθηση του ανώνυμου αγρότη, ίσως και του κάθε πολίτη, ότι μόνο η σχέση του με το βουλευτή ή τον πολιτευόμενο, σε βάση συναλλαγής, μπορεί να οδηγήσει στην επίλυσή του το όποιο θέμα ή πρόβλημά του. Ως παραγωγική μονάδα, η όποια αγροτική οικογένεια, μόνη, με το μικρό και κατακερματισμένο γεωργικό κλήρο της, κατά κανόνα, είναι αδύναμη για να ξεπεράσει, αποφασιστικά, τα προβλήματά της.

Οι αγρότες μας, αντιπαλεύοντας φυσικές αντιξοότητες και κερδοσκόπους, συνεχίζουν ολοχρονίς την παραγωγική τους προσπάθεια, ανεξάρτητα από την όποια εξειδίκευσή τους. Και τούτο, μ' όλες τις στερήσεις και τις ταπεινώσεις, πολλές φορές, που το περιούσιο Κράτος, επιφυλάσσει σ' αυτούς με τη γενικότερη συμπεριφορά του. Κι ακόμη, οι αγρότες που γίνονται θύματα, ενίοτε, αγνοούνται ή περφρονούνται ανελέητα από τους συνανθρώπους των, κατοίκους των πόλεων.

Με την ευκαιρία, θέλω επίσης να σημειώσω την άποψή μου ότι η ανέχεια, οι στερήσεις και οι ταπεινώσεις στους ανθρώπους, στους αγρότες, στην προκείμενη περίπτωση αποδυναμώνουν την κρίση και λογική τους και διαταράσσουν την ευθυκρισία τους.

Ομως, η συμβίωση των αγροτικών οικογενειών μέσα σ' ένα στενό κατά κανόνα γεωγραφικό χώρο, μέσα στην έλλειψη υλικών και πολιτιστικών μέσων, μέσα στο φόβο, στην αβεβαιότητα και στην αγωνία κάθε στιγμής, γεμίζει, όχι μόνο, κοινωνικά αλλά και επαγγελματικά τα ασάλευτα εικοσιτετράωρα της ζωής τους.

Ωστόσο, επιθυμώ ν' αναφερθώ και σε ορισμένες ειδικότερες διαπιστώσεις, που δεν επιδέχονται, νομίζω, αμφισβήτηση, αναφορικά με τους αγρότες.

Οι διαπιστώσεις αυτές επηρεάζουν αποφασιστικά και δυσκολεύουν την όποια προσπάθεια για την ανάπτυξη της συνεργασίας μεταξύ τους.

ΔΥΣΠΙΣΤΙΑ

Αυτοί οι αγρότες, ενώ είναι ευγενικοί και φιλόξενοι, εμφανίζουν, παράλληλα, δυσπιστία προς κάθε κατεύθυνση και απροθυμία για ουσιαστική συνεργασία μεταξύ τους σ' ό,τι αφορά τα επαγγελματικά τους θέματα. Δεν είναι υπερβολή αν ειπωθεί ότι η καχυποψία και η δυσπιστία, η έλλειψη εμπιστοσύνης έχει ως αποτέλεσμα την αδιάφορη στάση των αγροτών. Ακόμη, αυτή η αδιάφορη στάση συνεργεί και στην αποδοχή, με περίσσιο σκεπτικισμό, οποιασδήποτε και εξόφθαλμης πολλές φορές, ευεργετικής, γι' αυτούς προσπάθειας.

Δεν αποτελεί, επίσης, υπερβολή η άποψη ότι η δυσπιστία έχει αποβεί το συνηθισμένο όπλο άμυνας των αγροτών, που όμως αποτελεί σοβαρό μειονέ-

κτημα. Πολλές φορές αυτή η δυσπιστία αναιρεί-ανατρέπει αγνές και ανιδιοτελείς προσπάθειες οργάνων της πολιτείας ή και κοινωφελών οργανισμών, που προϋποθέτουν την άμεση και ενεργό σύμπραξη των αγροτών, με αποτέλεσμα ν' αποβαίνουν ατελέσφορες.

Αυτή η ψυχοσύνθεση των αγροτών, που είναι απότοκος πολλών ανανεούμενων αφορμών, έχει ως αποτέλεσμα, μοιραίο μπορώ να πω, να δυσχεραίνεται σοβαρά ή και ν' αναστέλλεται η συνεργασία, η συνεταιρική πρόοδος ή ακόμη και η όποια κοινωφελής προσπάθεια.

Επίσης, η έλλειψη ξεκαθαρισμένης και σαφούς επαγγελματικής τοποθέτησης μεγάλου ποσοστού των αγροτών, δηλαδή η έλλειψη αμόλυντης, από κομματικά μικρόβια, καθαρής επαγγελματικής οργάνωσης των εργατών της ιδιόκτητης γης τους, συνεπάγεται την παραγνώριση ενός βασικού γεγονότος, δηλαδή, της ταυτότητας των γενικότερων και ειδικότερων, πολλές φορές, επαγγελματικών συμφερόντων και προβλημάτων τους.

ΕΛΛΕΙΨΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ

Η έλλειψη της επιβαλλόμενης διαφάνειας, στη λειτουργία τής όποιου βαθμού και μορφής, αγροτικής συνεταιριστικής οργάνωσης, δεν είναι τολμηρό να επιρωθεί ότι ταυτίζεται με υλικό για τη λίπανση της καχυποψίας και της δυσπιστίας του αγρότη.

Είναι ενδεδειγμένο, πιστεύω, ο λειτουργικός άξονας και γενικότερα η ζωή της όποιας αγροτικής συνεταιρικής οργάνωσης να κυριαρχείται από φως και από απροκάλυπτη δημοσιότητα. Η συσκότιση, η δημιουργία αβεβαιότητας και ασάφειας, πρέπει σταθερά ν' αποφεύγεται.

Ωστόσο, αυτή η έλλειψη ολοσχερούς και σαφούς διαφάνειας είναι, φαίνεται, μια αρρώστια, που ενδημεί, γενικότερα, στον τόπο μας και αφορά όχι μόνο τις κρατικές λειτουργίες, τη δημόσια διοίκηση αλλά και τη λειτουργία των δημόσιων επιχειρήσεων και οργανισμών δημοσίου ως και ιδιωτικού χαρακτήρα, όπως είναι οι συν/κές οργανώσεις.

Συντάσσομαι με την άποψη ότι η πλήρης έγγραφη ενημέρωση, με απλά συνοπτικά και ευκολονόητα στοιχεία και κείμενα, των μελών της όποιας αγροτικής συνεταιρικής οργάνωσης κάθε βαθμίδας, για ό,τι αφορά και σχετίζεται, με τη ζωή και τη δράση της, είναι απαραίτητο να γίνεται με περίσσια προσέγγιση στην αλήθεια και στην πραγματικότητα. Αυτή η ενημέρωση, όταν καθιερωθεί να γίνεται έντιμα, για να υπηρετεί την αλήθεια, χωρίς ν' αποπροσανατολίζει, είναι, νομίζω, φανερό ότι, αποδυναμώνει την καχυποψία και τη δυσπιστία των ενδιαφερομένων, με παράλληλη τόνωση της διάθεσης για συνεργασία και αλληλοβοήθεια.

Μ' αυτό τον τρόπο αποφεύγεται και η διαταραχή της δημοκρατικής λειτουργίας της συνεταιρικής οργάνωσης, η οποία δημοκρατική λειτουργία πρέπει να προστατεύεται σαν κόρη οφθαλμού. Αυτή τη δημοκρατική λειτουργία πρέπει να επικαλύπτουν σωστοί λειτουργικοί κανόνες και οι καθιερωμένες συνεταιριστικές αρχές.

ΚΑΝΟΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Παρά το γεγονός ότι ο συνεταιρισμός είναι ένωση προσώπων, κρίνεται αναγκαία και σκόπιμη η δημιουργία κεφαλαίων από τη συνεταιρική οργάνωση, τα

οποία προσπορίζεται από συνεταιρικές μερίδες, από οικειοθελείς παροχές των μελών προς την οργάνωση ή ακόμη και από την οικειοθελή μη απόληψη από τα μέλη τυχόν πλεονασμάτων για διανομή.

Παράλληλα, πρέπει να λεχθεί επίσης ότι, τα επιτυγχανόμενα κάθε χρόνο, έστω και περιορισμένα, πλεονάσματα είναι σκόπιμο να αποδίδονται στα μέλη ανάλογα με τη συμβολή καθενός στο σχηματισμό τους και τούτο για να περιορίζεται ή και για ν' αποφεύγεται η απογοήτευσή τους.

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

Τα, διοικητικό και εποπτικό, συμβούλια της συνεταιρικής οργάνωσης εκλέγονται κατά κανόνα από την ταυτόχρονη και ταυτώνυμη γενική συνέλευση των μελών της.

Το συνηθισμένο είναι ότι οι υποψήφιοι για την ανάδειξή τους στο αξίωμα του διοικητικού και εποπτικού συμβούλου συμμαχούν και συνεργάζονται με στόχο την υπερψήφισή τους από τα μέλη της οργάνωσης. Αυτή η αμοιβαία προσπάθεια κι αλληλοβοήθεια για την ανάδειξή τους δημιουργεί ηθικό δεσμό μεταξύ του διοικητικού και του εποπτικού συμβουλίου, που ωστόσο, αποδυναμώνει και νοθεύει την, από το Νόμο, καθοριζόμενη αποστολή του ελέγχοντος (εποπτικού συμβουλίου) και ελεγχομένου (διοικητικού συμβουλίου). Γι' αυτό το λόγο είναι ευκαίιο, κατά την άποψή μου, με διάταξη του Νόμου ή του καταστατικού της όποιας συνεταιρικής Οργάνωσης να ορίζεται ότι η εκλογή των μελών του διοικητικού συμβουλίου ενεργείται σε διαφορετική χρονικά σύνοδο των μελών της, από εκείν κατά την οποία ενεργείται η εκλογή των μελών του εποπτικού συμβουλίου.

Είναι επίσης ευκαίιο, στο πλευρό του διοικητικού συμβουλίου της όποιας συνεταιρικής οργάνωσης και ανάλογα με τον οικονομικό και λειτουργικό δυναμισμό της, να βρίσκονται εξειδικευμένα υπηρεσιακά στελέχη, με σύγχρονη διατήρηση σε εγρήγορση, της ελεγκτικής, κυριότερα, αποστολής του εποπτικού συμβουλίου.

Με την ευκαιρία επιθυμώ ν' αναφερθώ σε άλλα θέματα, που κατά την άποψή μου, έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Η μη ενέργεια συνεχούς αυστηρού και συστηματικού λογιστικού, διαχειριστικού και εφαρμογής των Νόμων ελέγχου, πάνω στις πράξεις και παραλείψεις των διοικήσεων και υπηρεσιών των αγροτικών συνεταιρικών οργανώσεων και επιχειρήσεων, συνιστά σοβαρή παράλειψη, με καταλυτικά, μερικές φορές, επακόλουθα.

Το εποπτικό συμβούλιο της αγροτικής συνεταιρικής οργάνωσης πρέπει να δραστηριοποιείται με τη σύμπραξη, όπου τούτο κρίνεται απαραίτητο, του επαγγελματία ελεγκτή, απαλλαγμένου όμως από την όποια πολιτική ή κομματική άλλης μορφής εξάρτηση, με νομοθετική κατοχύρωση. Πιστεύω ότι, η σύμπραξη του επαγγελματία ελεγκτού, στις πλείστες περιπτώσεις, τυχόν δραστηριοποίησης του εποπτικού συμβουλίου, είναι απαραίτητη.

Στη λειτουργία του αγροτικού συν/σμού, η περιστολή, σε γενικές γραμμές, των όποιων αδυναμιών του, αν όχι η σταδιακή εξάλειψή τους, θα συντελέσει, ελπίζω, στην περισσότερη ενεργοποίηση του συνεταιρίου, του αγρότη, για την

ομαλοποίηση και τόνωση της λειτουργίας ενός γνήσιου αγροτικού συνεταιρικού κινήματος.

Προβλήματα πάντοτε θα υπάρχουν και τούτο γιατί, εκτός των άλλων, ο συνεταιρισμός είναι και ένωση ανθρώπων. Είναι φυσικό, συνεπώς, όλες οι ιδιορρυθμίες και ιδιομορφίες των μελών να μετασταθμεύουν στο συνεταιρισμό.

Όλοι μας, ως άνθρωποι, δεν είμαστε ενάρετα, εναργή και ιδανικά θεικά δημιουργήματα, δεν έχουμε φθάσει στον ανώτατο βαθμό εξέλιξης. Ενα σημαντικό ποσοστό από εμάς δεν είμαστε, στην κυριολεξία, χρηστοί. Δε συνθέτουμε κοινωνία αγγέλων. Όταν, μάλιστα, διαισθανόμαστε πως δεν παραμονεύει ο κίνδυνος των κυρώσεων, για την όποια παρασπονδία μας, επέρχεται η μεταμόρφωσή μας σε ασύδοτα κι επικίνδυνα όντα.

Αλλωστε, οι μαρτυρίες είναι, δυστυχώς, πληθωρικές, για την έκταση των σκανδάλων και πάσης λογής καταχρήσεων, σ' όλα τα επίπεδα, ως και για την έκταση αποτρόπαιων εγκληματικών ενεργειών στον τόπο μας, με την ανυπαρξία υποδομής για την αποτροπή τους, ως και επαρκών μέσων καταστολής τους.

Ερχεται στη θύμησή μου μια σχετική αλληλογραφία, που σε ανύποπτο για μένα χρόνο διάβαζα στα σπουδαστικά μου χρόνια, ανάμεσα στον Κάρολο Ζιντ, επιφανή Γάλλο θεωρητικό της Οικονομικής επιστήμης και Κοινωνιολογίας και πρόμαχο της συνεταιριστικής ιδεολογίας, και στον ομότιμο συνεργάτη του Κάρολο Ριστ.

Δε θυμάμαι ποιός από τους δύο έγραφε στον άλλο, το ακόλουθο μνημειώδες:

"Δος μου χρηστούς ανθρώπους, να σου φτιάξω χρηστή κοινωνία"

Αυτά τα λόγια, δυστυχώς, με την όποια μεταλλαγή τους, αλλά με ταυτόσημο νόημα, ηχούν, ίσως πολλές φορές, στην κρίση μας, στη διανοητική διαύγειά μας.

ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

Παρά το γεγονός ότι οι συνθήκες κάτω από τις οποίες λειτουργεί και εξελίσσεται ο Αγροτικός Συνεργατισμός στη Χώρα μας δεν ικανοποιεί, καλούνται ωστόσο οι συνεταιρισμοί ν' αναπτυχθούν και να δραστηριοποιηθούν, μπροστά στις διαμορφούμενες γενικότερες συνθήκες και παρεχόμενες ευκαιρίες από την Ενιαία Ευρωπαϊκή Αγορά.

Παράλληλα και με τα προβλήματα ανταγωνιστικότητας, που καλούνται η αγροτική μας οικονομία και ο αγροτικός μας συνεργατισμός ν' αντιμετωπίσουν, διαμορφώνεται άμεσα το χρέος, όχι μόνο, των συνεταιριστών αλλά και το ενδιαφέρον της Πολιτείας, που είναι πρόπον να είναι πρωτεύον, ν' αναθεωρήσουν τις θέσεις τους.

Το πρόβλημα του μικρού και κατακερματισμένου γεωργήσιμου κλήρου πρέπει ν' αντιμετωπισθεί με σοβαρότητα και συνεπή μεθόδευση από την Πολιτεία και τα πολιτικά κόμματα.

Το μέγάλωμα και η ενοποίηση αυτού του κλήρου πρέπει ν' αποτελέσει βασικό στόχο της Πολιτείας. Επίσης, η προσπάθεια της Πολιτείας, με τα αρμόδια όργανά της, για την επέκταση της ομαδοποίησης της καλλιέργειας, όπου τούτο κρίνεται εφικτό, είναι ευκαίριο και πρόπον να ενταθεί. Και τούτο γιατί η δημιουργία μεγάλων γεωργικών εκμεταλλεύσεων και η εδραίωσή τους, στον τόπο

μας, αποβαίνει προς το συμφέρον, τόσο της γεωργικής οικονομίας της Χώρας, όσο και της, επιμέρους, αγροτικής οικογένειας, που διαμένει, μόνιμα, στο χωριό και επιδίδεται στο αγροτικό επάγγελμα. Επίσης, είναι αντικοινωνικό και αντιοικονομικό, να υπάρχουν, ολοχρονίς, χέρσες γεωργήσιμες εκτάσεις, ανήκουσες, ιδιοκτησιακά, όχι σε κατ' επάγγελμα αγρότες.

Αυτό το θέμα αντιμετωπιζόμενο με θάρρος, μεθοδικότητα και επιμονή, αζημίως, για τα ενδιαφερόμενα μέρη, από την Πολιτεία, θα οδηγήσει στην αναγέννηση και ενδυνάμωση της ελληνικής αγροτιάς, του γεωργικού επαγγέλματος, με ευεργετικές, γενικότερα, επιπτώσεις στην όλη κοινωνικοοικονομική δομή της Χώρας μας.

Το πανεθνικό συμφέρον υπαγορεύει στο Κράτος να αποδεχθεί με πίστη και συμπάθεια να στηρίξει τους αγρότες της Ελλάδος, τον Αγροτικό Συνεργατισμό, σαν ένα βασικό κι ωφέλιμο ελεύθερο θεσμό, του οποίου ν' αποτελεί, οιο-νεί, το θεσμοφύλακα, χωρίς παρεκκλίσεις και παρερμηνείες.

Είναι δεδομένος ο ρόλος των Αγροτικών Συν/σμών, για τη στήριξη του Έλληνα αγρότη και της ελληνικής γεωργίας, για πολλαπλούς λόγους.

Το συνεταιριστικό κίνημα είναι ευκαίιο να αναδομηθεί με γρήγορους ρυθμούς, με βάση τις πάγιες συνεταιριστικές αρχές. Ένα πλέγμα συνεταιριστικών αρχών πρέπει να πλαισιώνει τη σωστή λειτουργία του συν/σμού.

Οι αγροτικοί συνεταιρισμοί, καθώς και οι άνθρωποι, που θα τους πλαισιώσουν διοικητικά και θα τους κατευθύνουν, συνιστάται να πορευθούν σε δρόμους αναζήτησης καινούριων προσανατολισμών και προβληματισμών για την ανασυγκρότησή τους. Χρειάζονται έμπειρα και ικανά στελέχη, και πρέπει να επιμορφώνονται συνεχώς, για να μπορούν να συμπορεύονται και να επηρεάζουν τις εξελίξεις.

Τα στελέχη αυτά, διοικητικά και υπηρεσιακά, πρέπει να συνδυάζουν ηγετικές ικανότητες με οικονομικές, γενικότερα, γνώσεις και συνεταιριστική πίστη. Γι' αυτό το λόγο, η εκπαίδευση, καλείται πάντοτε να διαδραματίζει τον ευεργετικό ρόλο της.

Επιπρόσθετα, είναι ενδεδειγμένο να σημειωθεί ότι, εγγύηση της χρηστής διοίκησης κάθε αγροτικής συνεταιριστικής οργάνωσης, πέρ' από τον τακτικό έλεγχο της, είναι και η πλήρης διαφάνεια, που πρέπει να επενεργεί σαν φαροφύλακας στην ασφαλή και γόνιμη πορεία της.

Η κατάκτηση και παγίωση της εμπιστοσύνης των μελών -των αγροτών προς τα διοικητικά και υπηρεσιακά όργανα της αγροτικής συνεταιριστικής οργάνωσης, είναι το ήμισυ του παντός.

Επίσης, η δόκιμη και ενδεδειγμένη υπαλληλική οργάνωση, που κρίνεται εφικτή κι αναγκαία για τον, όποιος βαθμίδα, αγροτικό συνεταιρισμό, είναι ωφέλιμο να μην αποφεύγεται.

Τα ζωντανά ανθρώπινα κύτταρα δε χάθηκαν, ακόμη, από την ελληνική ύπαιθρο.

Είναι μια δύναμη που σφύζει.

Κι ας μη μας διαφεύγει ότι, αυτά τα ανθρώπινα στοιχεία, ηλικίας 30, 35 και 40 χρόνων είναι έτοιμα και προσφέρονται για αναμόρφωση, για ανάπτυξη και ανάπτυξη, για συνεργασία και για πρόοδο, για μια ζωή πιο δίκαιη, πιο ανθρώπινη, περισσότερο, προσαρμοσμένη στις συνθήκες της εξελισσόμενης, με την όποια δομή, κοινωνίας μας.

Είναι πλούτος, αυτή την ώρα, για τη Χώρα, για το μέλλον της.

Η ΛΑΪΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ;

Του Κ. ΑΡΧΟΝΤΑΚΗ

Συνταξιούχου Δ/ντή ΑΤΕ, μέλους Δ.Σ. της ANEK και μέλους της Εξελεγκτικής Επιτροπής της Εταιρείας των Φίλων του Συνεργατισμού

Τα τελευταία χρόνια και συγκεκριμένα από το 1967, εμφανίσθηκε με την ίδρυση της ANEK (Ανώνυμης Ναυτιλιακής Εταιρείας Κρήτης) και έκτοτε αναπτύχθηκε σημαντικά μια νέα μορφή φορέων οικονομικής δραστηριότητας, που ονομάσθηκε Λαϊκή Εταιρεία ή Πολυμετοχική, με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, που την κάνει να προσεγγίζει το Συνεταιρισμό. Από την ομοιότητα αυτή προκύπτει το ερώτημα του τίτλου αυτού του σημειώματος.

Θα επιχειρήσουμε ν' αναλύσουμε το θέμα και να δώσουμε την, κατά τη γνώμη μας, απάντηση.

Κατ' αρχήν, πρέπει ν' αποκλείσουμε τη γενική και αόριστη έννοια που χρησιμοποιεί ο λαός για κάθε περίπτωση οικονομικής συνεργασίας, ακόμη και δύο ατόμων που "συνεταιρίστηκαν". Στο θέμα μας, εννοούμε Συνεταιρισμό το θεσμό που διέπεται από ειδική Νομοθεσία και εσωτερικούς κανόνες, που ρυθμίζουν τη συνεργασία ευρύτερου αριθμού μελών, με σκοπό την αλληλεγγύη και αυτοβοήθεια σε κοινού ενδιαφέροντος οικονομικά κυρίως προβλήματα.

Οι Συνεταιρισμοί αυτοί, που ξεκίνησαν κατά τη βιομηχανική επανάσταση στην Αγγλία με το Συνεταιρισμό Εργατών της Ροτοντέιλ, και με δραστηριότητα στον προμηθευτικό-καταναλωτικό τομέα και στον πιστωτικό τομέα με τους Ραϊφάιζεν και Σούλτσε-Ντέλιτς στη Γερμανία, έχουν σήμερα μια παγκόσμια εξάπλωση.

Η λειτουργία των Συνεταιρισμών στηρίχθηκε εξ αρχής σε ορισμένους κανόνες, που διέπουν τη συγκρότηση και λειτουργία τους.

Οι κανόνες αυτοί, που διαδοχικώς συμπληρώθηκαν και βελτιώθηκαν στην πράξη, κατέληξαν να έχουν γενική ισχύ ως διεθνείς Συνεταιριστικές Αρχές, που αποτελούν κανόνες λειτουργίας και γνωρίσματα χαρακτηριστικά των Συνεταιρισμών.

Για να απαντηθεί λοιπόν το αρχικό ερώτημα του τίτλου αυτού του σημειώματος, είναι αναγκαίο να δούμε ποιές από τις διεθνείς συνεταιριστικές αρχές εφαρμόζονται και ισχύουν στις Λαϊκές Εταιρείες και σε ποιό βαθμό, ώστε να διαπιστώσουμε τη συγγένεια των δύο μορφών.

Πρέπει από την αρχή να τονισθεί ότι οι Λαϊκές Εταιρείες εφόσον με τα καταστατικά τους πήραν τη μορφή της Ανώνυμης Εταιρείας που διέπεται από το Ν. 2190/1920, όπως έχει εξελιχθεί, αναμφισβήτητα είναι Ανώνυμες Εταιρείες και όχι Συνεταιρισμοί.

Και το θέμα αυτό, της τυπικής-νομικής μορφής, δεν επιδέχεται καμία αμφισβήτηση.

Με δεδομένο όμως ότι η εξωτερική νομική μορφή δεν είναι το κυρίαρχο κρι-

τήριο, δεδομένου ότι υπάρχουν Συνεταιρισμοί χωρίς την ύπαρξη συνεταιριστικού νόμου (Δανία), το βάρος πέφτει στους κανόνες λειτουργίας και συγκρότησης, που καθιερώνουν τα Καταστατικά των Λαϊκών Εταιρειών μέσα από τις ελευθεριότητες του Νόμου 2190 που τις διέπει.

Για τον έλεγχο κατά πόσο οι εσωτερικές, με τα καταστατικά, ρυθμίσεις βασικών θεμάτων των Λαϊκών Εταιρειών ταυτίζονται με τις Συνεταιριστικές Αρχές ή τις προσεγγίζουν θα εξετάσουμε τα σημεία εκείνα των Συνεταιριστικών Αρχών που αναλύονται σε σχετικό άρθρο της "Συνεταιριστικής Πορείας" (τεύχος 28/1992) από τον Καθ. Κ. Παπαγεωργίου.

Από την πλευρά των Λαϊκών Εταιρειών, θα λάβουμε υπόψη τα ισχύοντα με το Καταστατικό της πρώτης διδάσασας, το οποίο ακολουθήθηκε κατά βάση από τις εταιρείες που ιδρύθηκαν αργότερα, μετά τη διαπίστωση της επιτυχίας της. Η εταιρεία αυτή είναι η ANEK (Ανώνυμη Ναυτιλιακή Εταιρεία Κρήτης), που ιδρύθηκε την 1.4.1967, μεταξύ 1.500 Κρητών, που ήδη ανέρχονται σε 8.000, με ιδιοκτησία και εκμετάλλευση 8 πλοίων σε γραμμές εσωτερικού και ενδοκοινοτικές.

Ας δούμε, λοιπόν, τα σημεία αυτά σε αντιπαραβολή με τα ισχύοντα στην ANEK.

Κεφαλαϊκή συγκρότηση

ΣΥΝΕΤ. ΑΡΧΗ: "Το Κεφάλαιο το προμηθεύουν τα μέλη εντός των ορίων που θέτουν οι Συνεταιρισμοί, ως προς τον αριθμό μεριδίων εκάστου".

Στην ANEK, το όριο συμμετοχής στο Κεφάλαιο δεν ορίζεται με αριθμό μεριδίων (μετοχών), γιατί αυτό θα απέκλειε μέλη από τη συμμετοχή σε επόμενες αναγκαίες αυξήσεις των κεφαλαίων, αλλά ορίζεται σε ποσοστό επί του συνολικού κεφαλαίου. Το όριο αυτό συμμετοχής κάθε μέλους έχει καθορισθεί καταστατικά στο 0,33% και ελέγχεται η τήρησή του με την ύπαρξη μόνο ονομαστικών μετοχών που τηρούνται κατά νόμο, σε ειδικό μεριδολόγιο των μετόχων. Σε άλλες Λαϊκές Εταιρείες το ποσοστό συμμετοχής ανέρχεται μέχρι 1%.

Εξάλλου η αμοιβή του Κεφαλαίου δεν ορίζεται, επίσης, σε σταθερό ποσό κατά μερίδα-μετοχή αλλά σε ποσά ανάλογα με τα εκάστοτε προκύπτοντα κέρδη μετά τις αναγκαίες κρατήσεις, διατήρησης του κεφαλαίου (αποσβέσεις παγίων κ.λπ.).

Εξάλλου οφείλουμε εδώ να εξάρουμε το γεγονός ότι, όπως συμβαίνει στο Συνεταιρισμό, όμοια και στις Λαϊκές Εταιρείες, η αυτοχρηματοδότηση, δηλαδή η χρηματοδότηση της Εταιρείας από τον ευρύ αριθμό των μελών, δίδει σ' αυτές μια λανθάνουσα δύναμη, καθόσον τις απαλλάσσει από την επιβάρυνση των υψηλών επιτοκίων δανεισμού.

Δημοκρατικότητα - αποτρεσματοικότητα

Στην ANEK και τις λοιπές Λαϊκές Εταιρείες, δεν τηρείται βέβαια η απόλυτη δημοκρατική αρχή του κανόνα "Ένας άνθρωπος μια ψήφος", αλλά το πολύ περιορισμένο ποσοστό μετοχών εκάστου, εξασφαλίζει έτσι μια παραδεκτή ισορροπία μεταξύ ανθρωπίνου παράγοντα και κεφαλαίου, ώστε η δημοκρατικότητα να είναι σε λίαν ικανοποιητικό βαθμό εξασφαλισμένη, υποβοηθούσης και της άλλης καταστατικής διάταξης που περιορίζει την, με τη συνδρομή εξουσιοδοτήσεων άλλων μετόχων, άσκηση ψήφων στις Γεν. Συνελεύσεις, μέχρι του

διπλασίου του άνω ορίου απόκτησης μετοχών.

Ετσι κανείς μέτοχος δεν μπορεί με δικές του μετοχές και τις εξουσιοδοτήσεις άλλων απόντων μετόχων να έχει ισχύν πέραν του 0,66% του συνόλου.

Ως προς το δεύτερο σκέλος της αρχής αυτής, την αποτελεσματικότητα, σημειώνουμε ότι η ANEK, καθώς και οι αδελφές της Εταιρείες στην Ακτοπλοία και σε χερσαίες επιχειρήσεις (ΕΤΑΝΑΠ, Εταιρεία εμφιάλωσης ολιγομεταλλικών υδάτων των Λευκών Ορέων Κρήτης κ.λπ.) έχουν επιτύχει θαυμαστά αποτελέσματα τόσο σε προσφορά κοινωνικού έργου βασικού χαρακτήρα (οι Ναυτιλιακές κυριαρχούν σήμερα στην Ακτοπλοία των Νησιών και τη σύνδεση της χώρας με τη λοιπή Ευρώπη, με 30 και πλέον μεγάλα και πολυτελή πλοία) όσο και στην εξυπηρέτηση του κεφαλαίου που εισέφεραν τα εις δεκάδες χιλιάδων ανερχόμενα μέλη τους, ενώ παράλληλα τονώνουν το ηθικό και την αυτοπεποίθηση στο λαό των περιοχών τους.

Είναι προφανές ότι για την εξασφαλισμένη αποτελεσματικότητα, δεν αρκεί μόνο η μορφή του φορέα, αλλά είναι ανάγκη να υπάρχουν και όλες οι προϋποθέσεις επιτυχούς επιχειρηματικής δραστηριότητας. Και δυστυχώς υπήρξαν και αποτυχούσες προσπάθειες από ορισμένες λαϊκές Εταιρείες (Νάξου, Σάμου & Λακωνίας).

Πλεονάσματα - κέρδη και χρησιμοποίησή τους

Στις Λαϊκές Εταιρείες πλεονάσματα ή κέρδη, δεν προέρχονται αποκλειστικά από συναλλαγές με τα μέλη τους. Υπερισχύουν στο πολλαπλάσιο οι συναλλαγές με τρίτους και συνεπώς ουδείς λόγος περί διανομής βάσει των συναλλαγών εκάστου. Τα κέρδη διατίθενται στους ακόλουθους σκοπούς:

1. Ενίσχυση των κεφαλαίων για ανάπτυξη δραστηριοτήτων
2. Παροχή κοινωνικών υπηρεσιών
3. Διανομή στα μέλη, ανάλογα με τις μερίδες - μετοχές εκάστου.

Τα διανεμόμενα μερίσματα της ANEK σε μια σειρά 23 ετών αδιαλείπτως, ήσαν από μέτρια έως ικανοποιητικά, ανάλογα με τα αποτελέσματα κάθε έτους και την επικρατούσα πολιτική από τη Διοίκηση και Γεν. Συνέλευση, δηλ. της μικρότερης ή μεγαλύτερης κεφαλαιοποίησης μέρους των κερδών.

Η κοινωνική προσφορά της ANEK και λοιπών είναι σημαντική, διότι πέραν της καλής, με υψηλό επίπεδο πλοίων, εξυπηρέτησης βασικών αναγκών του λαού, συμπληρώνεται με δωρεές προς κοινωνικούς, φιλανθρωπικούς, πολιτιστικούς κλπ. σκοπούς, όσο και με την παροχή δωρεάν ή με έκπτωση εισιτηρίων στα πλοία της, σε βαθμό ασύγκριτο με άλλες συνεταιριστικές οργανώσεις.

Η ANEK κρατεί πάντα, στον τομέα του μετόχου, στον τομέα των 1.100 εργαζομένων σ' αυτή και στον τομέα του πελάτη, επίκεντρο τον ΑΝΘΡΩΠΟ.

Κοινωνική παρουσία

Στην ANEK και λοιπές λαϊκές Εταιρείες η είσοδος νέων μελών είναι ελεύθερη για κάθε Έλληνα, χωρίς έλεγχο από τη Διοίκηση τους, τηρουμένων των όρων του καταστατικού. Η δυνατότητα γι' αυτό υπάρχει είτε κατά την έκδοση νέων μετοχών είτε με μεταβίβαση από ήδη μέλη - μετόχους.

Βεβαίως, πρέπει να λεχθεί ότι τα νέα μέλη, αποκτώντας μετοχές, με την μια ή την άλλη μέθοδο, καταβάλλουν τίμημα για την κεκτημένη ήδη παρουσία με την μορφή τιμής πέραν του αρτίου, όπως είναι το δίκαιο και οικονομικά ορθό,

διότι το αντίθετο θα ήταν ανόητο, ηθικά και οικονομικά απαράδεκτο.

Πάντως, σε όλες τις περιπτώσεις, επειδή οι μεταβιβάσεις μετοχών γίνονται σε στενό κύκλο και όχι στο χρηματιστήριο, το υπέρ το άρτιο των μετοχών τίμημα δεν καλύπτει αλλά υστερεί έναντι της πραγματικής εσωτερικής αξίας της μετοχής και κατ' αυτό το περιθώριο ωφελούνται τα νεοεισερχόμενα μέλη-μέτοχοι, αποκτώντας συμμετοχή σε περιουσία, στη δημιουργία της οποίας δεν έχουν συμβάλει.

Το άμισθο των μελών του Δ.Σ.

Άλλη Συνεταιριστική αρχή που κατά κανόνα τηρείται είναι τό άμισθο των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου των λαϊκών Εταιρειών.

Συμπέρασμα

Αν και δεν έχουμε στις Λαϊκές Εταιρείες απόλυτη ταύτιση με τις καθιερωμένες συνεταιριστικές αρχές, είμαστε πάρα πολύ κοντά, με κύρια διαφοροποιητικά χαρακτηριστικά:

α) Την αναγνώριση στο κεφάλαιο μιας σχετικής κλιμάκωσης ισχύος και αμοιβής βάσει αυτού και όχι των συναλλαγών των μελών.

β) Τον εκτεταμένο κύκλο εξυπηρετούμενων πέραν των μελών και την κατά συνέπεια δημιουργία κερδών από συναλλαγές με τρίτους (και όχι μόνο πλεονασμάτων από τις συναλλαγές των μελών), πράγμα που επηρεάζει και τη διανομή τους.

Αυτές οι εταιρείες, που έχουν πάρει επιλεκτικά τα πλεονεκτήματα των Συνεταιρισμών και των Ανωνύμων Εταιρειών και έχουν αποκλείσει αδυναμίες τους (κυριαρχία μόνο των προσώπων ή μόνο των κεφαλαίων), αποτελούν ένα είδος υβριδίου μεταξύ των δύο θεσμών. Όπως στη γεωργία και στην κτηνοτροφία, τα υβρίδια βελτίωσαν την αποτελεσματικότητα, έτσι και στην οικονομική ζωή και τον κόσμο των επιχειρήσεων, το υβρίδιο αυτό φαίνεται να πέτυχε, όπως προκύπτει από τα αποτελέσματα.

Τελειώνοντας το θέμα μου, ας μου επιτραπεί, ύστερα από 27 χρόνια, να εκφράσω εδώ τη βαθιά ικανοποίηση που αισθάνομαι ως εμπνευστής της ιδέας ίδρυσης της ANEK, της διαδικασίας ίδρυσής της, καθώς και της μορφής με σύνταξη του Καταστατικού της, το οποίο είχε την τύχη να βρει τόσους μιμητές και να δώσει στα Νησιά μας τέτοια επιτεύγματα που τιμούν το Λαό τους.

Παράλληλα, επιθυμώ να ευχαριστήσω το Σύνδεσμο Οικονομικών Επιστημόνων Χανίων, που υιοθέτησε την ιδέα μου και δουλέψαμε μαζί για την προβολή και υλοποίησή της, κινητοποιώντας και πολλούς άλλους κοινωνικούς παράγοντες που έθεσαν το κύρος τους στην υπηρεσία της ιδέας και βοήθησαν μέσα σ' ένα πρόσφορο ψυχολογικό κοινωνικό κλίμα, ώστε να γίνει κτήμα του λαού της Κρήτης σε σημείο ώστε, ενώ ζητήσαμε να εισφέρει για την ίδρυση 50 εκατομμύρια μέσα στην ταχθείσα 3μηνη προθεσμία, εισέφερε 90 εκατομμύρια που είναι σημερινό ισότιμο τριών δισεκατομμυρίων και με συνολικά έξοδα ίδρυσης 53.000 δρχ.!!

Πρόεδρος του Συνδέσμου Οικονομικών Επιστημόνων ήταν τότε ο κ. Τζαμαριουδάκης Ιωαν. υπάλληλος της Τράπεζας της Ελλάδος και τώρα συνταξιούχος Διευθυντής της.

Κρίνουμε σκόπιμο να καταχωρηθεί στη συνέχεια από επαρχιακή εφημερίδα,

το κείμενο της ολοκληρωμένης πρότασής μας, την οποία αποδέχθηκε και υιοθέτησε το Δ.Σ. του Συνδέσμου Οικονομικών Επιστημόνων Χανίων στη συνεδρία του το απόγευμα της 14.12.1966. Το κείμενο αυτό παραδώσαμε δακτυλογραφημένο και πολυγραφημένο, για να προλάβει να δημοσιευθεί σ' όλες τις εφημερίδες της Κρήτης την 15.12.1966.

Είναι ένα ντοκουμέντο από την ιστορία του θεσμού των Λαϊκών Εταιρειών.

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ-ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΟΙΚ. ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ ΤΟΥ ΤΡΑΓΙΚΟΥ ΝΑΥΑΓΙΟΥ

Ο Σύνδεσμος Διπλωματούχων Οικονομικών Επιστημών Χανίων προέβη εις εξετάσεις του θέματος θαλασσίας συγκοινωνίας της Κρήτης με την λοιπήν Ελλάδα κατόπιν του επισυμβάντος τρομακτικού ναυαγίου με τας εκατόμβας των τραγικών θυμάτων και

Α' Διαπιστώνει: α) Ότι επί πολλάς δεκαετίας ναυτικά επιχειρήσεις εξεμεταλλεύθησαν άνετα την χρυσοφόρον θαλασσίαν οδόν Κρήτη-Πειραιεύς χωρίς να ενεργούν επενδύσεις του αναγκαίου ποσοστού των κερδών των διά να βελτιώσουν τους όρους μεταφοράς από πλευράς ασφαλείας και στοιχειωδών ανέσεων ως εάν τας ενδιέφερον μόνον το χρήμα των Κρητικών και όχι η ζωή, η υγεία και η αξιοπρέπεία των.

β) Η κατά τα τελευταία έτη δρομολόγησις Οχηματαγωγών ηύξησεν τας ανέσεις, την κίνησιν επιβατών και οχημάτων και ετόνωσεν το αίσθημα ασφαλείας διά του όγκου των και εκ της αγνοίας του Κοινού ώστε η Κρήτη και οι Επισκέπται της να νομίσουν ότι ελύθη οριστικώς το πρόβλημα της ασφαλούς και ανέτου μεταφοράς.

γ) Το πρόσφατον τραγικόν ναυάγιον απέδειξεν κατά τον σκληρότερον τρόπον που συνεκλόνησεν την Ελλάδα και την παγκόσμιον κοινήν γνώμην, ότι η νομιζομένη ασφάλεια δεν παρέχεται από τα εκ μετασκευής δεξαμενοπλοίων προερχόμενα Οχηματαγωγά με άμεσον δυσμενή συνέπειαν τον κλονισμόν εκ βάθρων της εμπιστοσύνης ήτις έπληξεν την τουριστικήν κίνησιν και γενικότερα την οικονομικήν ζωήν της Κρήτης.

δ) Δια την νομιζομένην αυτήν ασφάλεια που δεν υπάρχει, η Ελλάδα ολόκληρη και ιδιαίτερα η Κρήτη σκύβει σήμερα και θρηνεί επί των εκατοντάδων ανθρωπίνων θυμάτων ταφέντων και ατάφων, και των τεραστίων υλικών ζημιών με οριστικόν σπάσιμον του αισθήματος ασφαλείας Κρητών και ξένων προς τα υφιστάμενα μέσα μεταφοράς.

Β' Κρίνει κατόπιν των άνω διαπιστώσεων: α) Οτι η Κρήτη δεν μπορεί να εξακολουθήσει να μένη σκυμμένη και κλαίουσα, διότι κινδυνεύει να την βρη έτσι και άλλο ατύχημα κι ίσως μεγαλύτερον με περισσότερα θύματα και υλικάς ζημίας.

β) Η Κρήτη πρέπει να σηκώσει το ανάστημά της με αυτοπεποίθησιν και να αντιμετωπίση η ίδια με τις δικές της δυνάμεις το θέμα της θαλασσίας επικοινωνίας που είναι θέμα ζωής γι' αυτήν.

γ) Η Κρήτη διαθέτει και Κεφάλαια τεράστια και κεφάλια γερά και ικανά για ν' αντιμετωπίσει το πρόβλημα κατ' άριστον τρόπον με πλήρη εξασφάλισιν ασφαλείας

και αξιοπρεπείας διά νέων εκ κατασκευής Οχηματαγωγών.

Γ' Προτείνουμε: α) Την Οργάνωσιν δύο εταιρειών ευρυτάτης λαϊκής συμμετοχής με έδρας το Ηράκλειον διά τους Νομούς Ηρακλείου και Λασιθίου και τα Χανιά διά τους Νομούς Χανίων και Ρεθύμνης.

β) Τας εταιρείας αυτάς δέον να οργανώσουν και συμπτύξουν όλα αι Κοινωνικαί τάξεις και κατηγορίαι πολιτών με πρωτοβουλίαν των Οργανώσεών των.

γ) Η κινητοποιήσις όλων των Οργανώσεων Αγροτικών, Εργατικών, Εμπορικών Βιοτεχνικών, Βιομηχανικών, Αυτοκινητιστών, Επιστημονικών Υπαλλήλικών και λοιπών εργαζομένων πρέπει να συνεγείρουν τα μέλη των δια την εγγραφήν των δι' αριθμού μετοχών αναλόγου με τας δυνάμεις των.

Δι' αυτού του τρόπου δύναται να συγκεντρωθή ταχύτατα ένα κεφάλαιον 30-50.000.000 παρ' εκάστης Εταιρείας.

δ) Ούτω εκάστη Εταιρεία θα είναι δυνατόν ν' αποκτήση αμέσως εν εκ κατασκευής Οχηματαγωγών ασφαλείας και πολυτελής, που θα λύση οριστικώς το πρόβλημα επαναφέροντας το αίσθημα της ασφαλείας εις τους ταξιδεύοντας, αποκαθιστώντας το τουριστικόν ρεύμα και την εμπορευματικήν κίνησιν εις το φυσιολογικόν της επίπεδον.

ε) Δια την διατήρησιν του ευρυτάτου λαϊκού χαρακτήρος των Εταιρειών να θεθούν διατάξεις περί ανωτάτου ποσοστού δυναμένου να αποκτηθή παρ' εκάστου μετοχών και περί συνθέσεως Συμβουλίου με εξασφάλισιν συμμετοχής όλων των κατηγοριών μετόχων.

στ) Η αγάπη εις την Κρήτην μας, η ανάγκη να λυθή το βασικόν πρόβλημά της με όρους πλήρους ασφαλείας και ευπρεπείας η οφειλομένη αξιοπρεπής απάντησις εις εκείνους που πλούτισαν με το χρήμα μας διά να μας πνίγουν και να μας θάβουν, ας ενώση όλον τον Κρητικόν, λαόν σε μία καλήν Οικονομικήν Επιχείρησιν υψίστης Εθνικής Κοινωνικής και Κρητικής υποθέσεως που δεν θα ζημιώση κανέναν Κρητικόν αλλά θα ωφελήση όλους.

Δ' Προσκαλεί: Όλους τους εκπροσώπους των Οικονομικών, Επιστημονικών και Επαγγελματικών Οργανώσεων των Νομών Χανίων και Ρεθύμνης εις Κοινήν Σύσκεψιν εις τόπον και χρόνον καθορισθησόμενον εντός των ημερών διά την ανταλλαγήν απόψεων και λήψιν οριστικών αποφάσεων προς έναρξιν συγκεντρώσεως των Κεφαλαίων και Οργάνωσιν της Εταιρείας.

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΣΤΟΥΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥΣ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ (*)

ΤΟΥ Κ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ, Γεωπόνου

Εισαγωγή

Η Κινεζική Οικονομία είναι μια μικτή Οικονομία όπου, εκτός του Δημόσιου και Ιδιωτικού τομέα, υπάρχει και λειτουργεί ο Συνεταιριστικός τομέας. Βέβαια, οι συνεταιρισμοί υπάρχουν σε διάφορους βαθμούς και σε όλες τις χώρες, όμως μόνο στην Κίνα έχουν αναπτυχθεί σε τέτοιο βαθμό ο οποίος να δικαιολογεί τον όρο "Συνεταιριστικός Τομέας", σε αντιστοιχία με το "Δημόσιο Τομέα" και τον "Ιδιωτικό Τομέα".

Επιπλέον, οι συνεταιρισμοί θεωρούνται το τρίτο συστατικό της μικτής Κινέζικης Οικονομίας, όχι μόνο λόγω του όγκου των συναλλαγών τους αλλά επίσης, και πολύ πιο σημαντικώς, λόγω του ότι διαφέρουν ουσιαστικά στο χαρακτήρα από τους άλλους δύο τομείς.

Εν ολίγοις οι διαφορές είναι:

Στον Ιδιωτικό Τομέα, οι συντελεστές της παραγωγής -γη, κεφάλαιο και εργασία - είναι ατομικής ιδιοκτησίας, τα κόστη φέρονται από τους ιδιώτες αυτούς, και τα κέρδη (και ζημιές) μοιράζονται στους ιδιώτες αναλόγως της ιδιοκτησίας τους σε γη, κεφάλαιο και εργασία.

Στο Δημόσιο Τομέα, τα κόστη πληρώνονται από τους φορολογούμενους και τα κέρδη και οι ζημιές αυξάνουν όχι για τους ιδιώτες αλλά για το κράτος.

(*) Το κείμενο αυτό αποτελεί μια συνολτική παρουσίαση του συνεταιριστικού κινήματος της Κίνας και της επίδρασης της εφαρμογής των συνεταιριστικών αρχών και αξιών σε αυτό.

Προέρχεται από τμήμα της πτυχιακής μου μελέτης "Εφαρμογή των Συνεταιριστικών Αρχών - Πέντε παραδείγματα από όλο τον κόσμο", που υποβλήθηκε το 1992 στο τμήμα Γεωργικής Οικονομίας του Γεωργικού Πανεπιστημίου Αθηνών. Για τη μελέτη αυτή μου απονεμήθηκε έπαινος (συνοδευόμενος από χρηματικό βραβείο 100.000 δρχ.) από την "Εταιρεία των Φίλων του Συνεργατισμού" για την εκπόνηση της καλύτερης πτυχιακής μελέτης σε θέμα "Συνεταιριστικής οικονομίας" κατά το έτος 1992, στο Γεωργικό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Ευχαριστώ την "Εταιρεία των Φίλων του Συνεργατισμού" για τη βράβευση της πτυχιακής μελέτης μου, καθώς και το περιοδικό «Συνεταιριστική Πορεία» για την ευκαιρία που μου δίνει να παρουσιάσω μέρος της εργασίας μου.

Στο Συνεταιριστικό Τομέα, τα κόστη πληρώνονται από τη συνεταιριστική ομάδα και τα κέρδη (ή ζημιές), αυξάνουν, όχι για την πολιτεία, ούτε για τους ιδιώτες ιδιοκτήτες γης, κεφαλαίου και εργασίας, αλλά συλλογικά για τα μέλη της ομάδας. Οι ιδιοκτήτες κεφαλαίου και γης αποζημιώνονται για τη χρήση των κεφαλαίων τους με τη μορφή καθορισμένου τόκου ή ενοικίου, όπως ακριβώς οι εργάτες παίρνουν μισθούς για τη χρήση της εργατικής τους δύναμης. Όμως, τα κέρδη (πλεονάσματα) ανήκουν στην ομάδα σαν ένα σύνολο, τα οποία μετά θα διατεθούν σε αποθεματικό, νέες επενδύσεις, κοινωνικές παροχές ή θα διανεμηθούν στα μέλη, αλλά ποτέ σαν "μη παραχθέν εισόδημα" σε ιδιοκτήτες γης και κεφαλαίου.

Πρέπει να σημειωθεί ότι οι Κινέζοι χρησιμοποιούν τον όρο "Κολλεκτίβες" σαν συνώνυμο του "Συνεταιρισμοί", γεγονός που προκαλεί σύγχυση. Είναι προτιμότερο ο όρος "Κολλεκτίβες", να χρησιμοποιείται για τις Δημόσιες επιχειρήσεις που αφορούν πολίτες ανωνύμως, με σκοπό να τονίσουμε πως οι συνεταιρισμοί στελεχούνται από και έχουν σχέση με τις δραστηριότητες συγκεκριμένων μελών μιας ευκρινούς ομάδας από πολίτες.

Μερικά Ιστορικά Στοιχεία

Όταν το 1949 οι Κινέζοι κομμουνιστές ανέλαβαν τον έλεγχο της κυβέρνησης σύμφωνα με το όραμα του Μάο, ήθελαν να επιτύχουν μια συνεταιριστική μετάβαση στον απόλυτο Εγκαλιτεριανισμό. Όμως, μετά από λίγα χρόνια συνεταιριστικής ανάπτυξης, το όραμα αυτό κηλιδώθηκε από το "Μεγάλο προς τα εμπρός άλμα" και έπειτα σχεδόν σβήστηκε από τις υπερβολές της Πολιτιστικής Επανάστασης. Οι αυτοαποκαλούμενοι "συνεταιρισμοί" έχασαν τον ευκρινή συνεταιριστικό χαρακτήρα τους, καθώς ο έλεγχος και η λήψη αποφάσεων σταδιακά μεταβιβάστηκαν από τη βάση των παραγωγών στους Κυβερνητικούς διοικητικούς και τα οικονομικά κίνητρα διαλύθηκαν με τη "σιδηρά διάνοηση" και τη μη επίτευξη βελτιωμένων επιπέδων διαβίωσης. Μέχρι το 1978 οι συνεταιρισμοί δεν ξεχώριζαν από το Δημόσιο Τομέα.

Οι μετά το 1978 πολιτικές έφεραν μια απότομη αναστροφή των πιο πάνω τάσεων. Καθεμιά από αυτές τις πολιτικές περιελάμβανε το συνεργατισμό σαν ένα κύριο εκτελεστικό όργανο. Τέτοιους νέες πολιτικές ήταν οι ακόλουθες:

1) Διαχωρισμός πολιτικών διοικητικών λειτουργιών από τις οικονομικές λειτουργίες, αρχικά με την ανάληψη των πολιτικών λειτουργιών από τις Κομμούνες και την απόδοσή τους στους Δήμους και με εξάσκηση των οικονομικών λειτουργιών μέσω των πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών.

2) Εισαγωγή του συστήματος υπευθυνότητας, που εφαρμόστηκε κατ' αρχήν μέσω συμβολαίων μεταξύ συνεταιρισμών και εκμεταλλεύσεων ή μεμονωμένων εργατών.

3) Εγκατάλειψη του Εγκαλιτεριανισμού για ένα σύστημα ανταμοιβής της εργασίας σε αναλογία με την προσπάθεια και τις επιδεξιότητες.

4) Ενθάρρυνση της ιδιωτικής παραγωγής και εξειδικευμένων οικονομικών δραστηριοτήτων σε μεγάλο βαθμό μέσω συνεταιρισμών προμήθειας και εμπορίας με ποικίλα μέτρα στήριξης και συμβουλών από συνεταιριστικούς οργανι-

σμούς, σύμφωνα με τις συνεταιριστικές αρχές.

5) Πιο εύκαμπτη χρηματοδότηση της παραγωγής και των εμπορικών δραστηριοτήτων, δίνοντας τον κύριο ρόλο στους πιστωτικούς συνεταιρισμούς στις γεωργικές περιοχές.

Πολλοί ενδιαφερόμενοι, που ασχολούνται με την πορεία της Κίνας, μελετώντας τις αναρίθμητες, απότομες και ακραίες αλλαγές στην οικονομική πολιτική, τις τρεις τελευταίες δεκαετίες, αμφισβητούν τη μακροβιότητα των μετά Μάο μέτρων. Η αξιοσημείωτη όμως οικονομική επιτυχία των νέων πολιτικών, που ήδη έχει σημειωθεί μέσα στο μικρό χρονικό διάστημα που εφαρμόστηκαν, είναι ίσως ο πιο πειστικός δείκτης που δικαιολογεί την υπόθεση πως η σημερινή οικονομική τάξη είναι πιθανόν να εξακολουθήσει - και να αναπτυχθεί - για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα. Η απρόσκοπτη λειτουργία των συνεταιρισμών εντός των διεθνώς υιοθετημένων συνεταιριστικών αρχών, αποδείχτηκε σαν μέσο βελτίωσης του επιπέδου διαβίωσης του μέσου Κινέζου.

Η λειτουργία σύμφωνα με τις συνεταιριστικές αρχές

Ενδεικτικά για την επιτυχία της τελευταίας στροφής στην οικονομική πολιτική είναι τα πιο κάτω στοιχεία:

* Το μέσο ετήσιο ποσοστό μεγέθυνσης για τις χρονιές 1981, 1982 και 1983 ήταν 7,2% (ενώ το προγραμματισμένο για την ίδια περίοδο ήταν 4-5%).

* Η βιομηχανική και η γεωργική παραγωγή του 1983 ήταν ίση με το στόχο που είχε τεθεί για το 1985.

* Η συνολική αξία της γεωργικής παραγωγής του 1983 ήταν 5% μεγαλύτερη από αυτή του 1982.

* Η συνολική βιομηχανική παραγωγή του 1983 ήταν 10,2% μεγαλύτερη από το 1982.

* Ο συνολικός όγκος των λιανικών πωλήσεων του 1983 ήταν 10,5% μεγαλύτερος από ό,τι το 1982.

* Η συνολική επένδυση για τη δημιουργία κεφαλαίου το 1983 ήταν 10,8% μεγαλύτερη από το 1982.

* Οι πωλήσεις χοιρινού το 1983 ήταν 3,6% υψηλότερες από αυτές του 1982.

* Το 1983 οι πωλήσεις των λαχανικών ήταν 14,7% υψηλότερες από αυτές του 1982.

Τα πιο πάνω στοιχεία είναι αρκετά εύγλωττα. Πέρα από αυτά όμως, για την εκτίμηση του συνεταιριστικού σαν ενός κύριου τομέα της νέας κινέζικης μικτής οικονομίας, θα ήταν χρήσιμο να συνοψίσουμε μερικά βασικά χαρακτηριστικά των πρόσφατων οικονομικών εξελίξεων που συντέλεσαν σε αυτή την επιτυχία.

Συνειδητοποιώντας η Κυβέρνηση την ανάγκη της λαϊκής υποστήριξης για τα μέτρα που εισήγαγε, προχώρησε βαθμιαία, προσεκτικά και ρεαλιστικά, δοκιμάζοντας κάθε νέα πολιτική σε μια πειραματική βάση πριν την επεκτείνει σε όλο το Κράτος. Κάτι πιο σημαντικό είναι ότι αναγνώρισε - η Κυβέρνηση - την ανάγκη να προσφέρει υλικά κίνητρα τα οποία θα προκαλούν το ενδιαφέρον εκείνων που δεν αντιλαμβάνονται την ανάγκη συνεργασίας. Το υψηλότερο επίπε-

δο διαβίωσης αποδείχτηκε περισσότερο πειστικό από την επίκληση του αλτρουισμού ή την πίστη στο κόμμα, όπως αποτελεσματικός αποδείχτηκε ο σεβασμός για τα συμφέροντα του ατόμου όπως αυτό τα αντιλαμβάνεται, παρά όπως η ελεγχόμενη σκέψη και η προπαγάνδα.

Μια συνέπεια αυτού, υπήρξε η ενδυνάμωση της οικονομικής δημοκρατίας μέσω των συνεταιρισμών, οι οποίοι συνεπάγονται πλήρη και ισοδύναμη συμμετοχή στη λήψη οικονομικών αποφάσεων και στους καρπούς της οικονομικής επιχείρησης από τους εργαζόμενους, που συνεργάζονται στην παραγωγή τους.

Η Κινεζική Κυβέρνηση, ως σοσιαλιστική, αντιμετώπισε πρόβλημα στο να συμβιβάσει το βαθμό του κεντρικού σχεδιασμού, (ο οποίος είναι σύμφυτος με το σοσιαλιστικό σύστημα), με τη συμμετοχή και λήψη αποφάσεων από τους άμεσους παραγωγούς. Η πρόσφατη κινέζικη προσέγγιση ήταν η χαλάρωση του κρατικού σχεδιασμού και ελέγχου. Η εποπτεία ασκείται μέσω φορολογίας και ταμειακών ελέγχων παρά μέσω οδηγιών και συγκεντρωτικής διανομής. Η εποπτεία επιτυγχάνεται μέσω ενός συστήματος αποτελούμενου από δύο κατηγορίες σχεδιασμού.

Καθοδηγητικός σχεδιασμός: θέτει στόχους που δεν είναι υποχρεωτικοί, αλλά λειτουργούν σαν σημεία αναφοράς για τους τομείς παραγωγής και εμπορίας και παρέχει γενική πληροφόρηση για τις εισροές, τα υλικά και τις αγορές για ένα συνεχώς διευρυνόμενο πεδίο καθημερινών αναγκών και γεωργικών και εξειδικευμένων εμπορευμάτων. Οι αποφάσεις παραγωγής παίρνονται από τις συνεταιριστικές (και λίγες ιδιωτικές) επιχειρήσεις και όχι από την κυβέρνηση.

Επιτακτικός σχεδιασμός: για μερικές περιοχές δραστηριότητας ή παραγωγής, ζωτικές για το δημόσιο Τομέα.

Η Κινεζική Κυβέρνηση έχει τώρα κατανοήσει πως εντός των ευρέων ορίων που θέτονται από τον Κεντρικό Σχεδιασμό, η αγορά έχει να παίξει έναν κρίσιμο ρόλο στην απελευθέρωση των πρωτοβουλιών και την αύξηση της δικαιοδοσίας των άμεσων παραγωγών.

Εύκαμπτες τιμές, οι οποίες αντανakλούν τη ζήτηση των καταναλωτών, είναι βασικές για την ελευθερία της καταναλωτικής επιλογής. Και μέχρι του σημείου που επίσης αντανakλούν αληθινά κόστη παραγωγής, είναι βασικές για οικονομική δημοκρατία. Μόνο εάν τα παραγωγικά κόστη αντανakλούν ακριβώς τα "κόστη ευκαιρίας" της χρήσης της γης, του κεφαλαίου και της εργασίας δε θα διαστρέφουν το πρότυπο της δύναμης της καταναλωτικής επιλογής. Αυτή η διαστροφή μπορεί να εμποδιστεί με την τήρηση των βασικών συνεταιριστικών αρχών: ανοικτή συμμετοχή, ένα μέλος/μία ψήφος, περιορισμένη επιστροφή στο κεφάλαιο και μοίρασμα των πλεονασμάτων στα μέλη ανάλογα με τη συνεισφορά τους.

Εύκολα φαίνεται πως η Κινεζική Κυβέρνηση έχει συμπεράνει ότι μια μικτή οικονομία στην οποία ο συνεταιριστικός τομέας παίζει έναν καθοριστικό ρόλο, είναι ο καλύτερος τρόπος επίτευξης μιας αληθινά "σοσιαλιστικής" κοινωνίας στην οποία η Εθνική παραγωγή μοιράζεται δίκαια μεταξύ όλων αυτών που βοηθούν στην παραγωγή της. Και έχει επίσης γίνει αντιληπτό πως για να παίξει αυτό το ρόλο ο συνεταιριστικός τομέας πρέπει να αφήνεται να δρα εντός των βασικών συνεταιριστικών αρχών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

DONGAN Z. "Abstract new Cooperation - one strategy for developing rural villages in China's north western area".

China's Rural Development Miracle.

KUANG-MIEN-LU "A brief scetch of the Cooperative Movement in China". Yearbook of Agricultural Cooperation 1980, Plunkett Foundation for Cooperative Studies, Oxford.

LAMBERT P. "Explanations about the Social Philosophy of cooperation". Review of International Cooperation, Vol. 84, No1, 1991.

PESHOU YANG "The Supply and Marketing Cooperatines in China". Review of International Cooperation, Vol 77, No1, 1984.

SENESE D.J. "Adam Smith versus Karl Marx in China". The Journal of Social, Political and Economic Studies, Fall 1985.

SIMEI W. "Development of the Cooperative Economy in Rural China". China's Rural Development Miracle.

SPEAR R. "Some Cooperative Development Strategies and Structures in Africa and Asia". Yearbook of Agricultural Cooperation, 1982.

STETTNER L. "Chinese Cooperatives". The Plunkett Foundation for Cooperative Studies, 1984.

STETTNER L. & ORAN B. "Cooperative Socialism in China". Review of International. Cooperation, Vol 77, No1, 1984.

F.A.O. "China: Agriculture in Transition". F.A.O. Economic and Social Development, Paper No 18, Rome 1981.

Κ . Σ . Ο . Σ .

**ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΚΛΑΔΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ
ΕΝΩΣΗ ΣΟΥΛΤΑΝΙΝΑΣ**

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1940

ΜΕΛΗ: είναι 59 Ενώσεις Συνεταιρισμών Σουλτανοπαραγωγών
περιοχών που περιλαμβάνουν το σύνολο σχεδόν
των σουλτανοπαραγωγών της χώρας

ΕΔΡΑ: ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ : ΑΘΗΝΑ - Κανάρη 24

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ - Δ/ση Εργοστασίου : Ηράκλειο Κρήτης

Η ΚΣΟΣ διαθέτει ένα καινούργιο εργοστάσιο εφοδιασμένο με τα πιο σύγχρονα αυτόματα μηχανήματα επεξεργασίας, διαλογής και συσκευασίας σταφίδας, δυναμικότητας 80 τόννων το 7ωρο.

Επίσης διαθέτει άρτια εκπαιδευμένο και πεπειραμένο προσωπικό, εξειδικευμένο στα θέματα σουλτανίνας. Με τα εφόδια αυτά και τη μόνιμη και δημιουργική δραστηριότητα που αναπτύσσει σαν κορυφαία Συνεταιριστική Οργάνωση των σουλτανοπαραγωγών, η ΚΣΟΣ κατατάσσεται μεταξύ των κυριοτέρων φορέων αξιοποίησης της σουλτανίνας και αποτελεί εγγύηση για την άριστη ποιότητά της.

Πρόεδρος του Δ.Σ.: ΠΑΝ. ΤΣΑΚΙΡΗΣ
Διευθυντής: ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΙΤΟΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ - ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

Τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων του ν. 2169/1993

«Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις και άλλες διατάξεις»

Β. Δημητριάδου - Ν. Κοθύμβας - Κ. Παπαγεωργίου

Α. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Το υπό ψήφιση Νομοσχέδιο κατορθώνει να συγκεντρώνει τα τρία χειρότερα χαρακτηριστικά, που κάθε συνεταιριστικό νομοθέτη θα συμβούλευαν να αποφύγει, αυτά ακριβώς που κυρίως ευθύνονται για τα δεινοπαθήματα του συνεταιριστικού κινήματος στη χώρα μας.

Όπως παραδέχθηκαν οι κ.κ. Υπουργός και Υφυπουργός Γεωργίας κατά τη συζήτηση του Νομοσχεδίου στη Διάρκη Κοινοβουλευτική Επιτροπή, ο τίτλος του ΝΣχ. είναι παραπλανητικός, αφού δεν πρόκειται για τροποποίηση και συμπλήρωση του ν. 2169/1993, αλλά για προσπάθεια επαναφοράς διατάξεων του ν.1541/1985!

Δυστυχώς, η Κυβέρνηση συνεχίζει από τους πρώτους κιόλας μήνες που ήρθε στην εξουσία, την καταστρεπτική τακτική όλων σχεδόν των προηγουμένων κυβερνήσεων, που συνδέουν την άνοδό τους στην εξουσία με τη θέσπιση και ψήφιση ενός θεσμικού νόμου-πλαίσιο για τους συνεταιρισμούς και δη τους αγροτικούς (π.χ. ν.δ. 227/73 επί δικτατορίας, ν. 921/79 επί Ν.Δ., ν.1541/85 επί ΠΑΣΟΚ, ν. 2169/93 επί Ν.Δ.), τη στιγμή που 77 στα 131 κράτη με συνεταιριστική νομοθεσία απ' όλο τον κόσμο, σύμφωνα με στοιχεία του διεθνούς Γραφείου Εργασίας, εξακολουθούν να εφαρμόζουν τους αρχικούς τους νόμους-πλαίσιο με εκσυγχρονιστικές μόνο τροποποιήσεις, και μάλιστα αυτό συμβαίνει στα κράτη με την περισσότερο αναπτυγμένη συνεταιριστική κίνηση, όπως γερμανία (ν. του 1898), Γαλλία (ν. του 1945), Αγγλία (ν. του 1852), ΗΠΑ (Capper-Volstead Act του 1922), Ιαπωνία (ν. του 1947) κ.λπ.

α) Η συχνή όμως αυτή εναλλαγή του βασικού νομοθετικού πλαισίου, και η εξ αυτής προκύπτουσα αβεβαιότητα για μελλοντικές κινήσεις, επενδύσεις και πρωτοβουλίες εκ μέρους του συνεταιρισμένου κόσμου στη χώρα μας, σε συνδυασμό (β) με την πολυδιάσπαση της συνεταιριστικής νομοθεσίας με ειδικούς θεσμικούς νόμους για κάθε κατηγορία συνεταιρισμών ξεχωριστά (π.χ. ν. 1667/86 για τους αστικούς, π.δ. 93/87 για τους οικοδομικούς κ.λπ.) - το οποίο και αυτό είναι αντίθετο με την παγκόσμια συνεταιριστική νομοθετική πρακτική - αποτελούν δύο από τις βαρύτερες αλυσίδες που ανακόπτουν την πρόοδο των συνεταιρισμών στην Ελλάδα.

Το τρίτο και χειρότερο είναι (γ) η αντίθεση, κατά καιρούς, διατάξεων της ελληνικής συνεταιριστικής νομοθεσίας προς τις παγκόσμια αναγνωρισμένες

και παγκόσμια εφαρμοζόμενες συνεταιριστικές αρχές.

Και αυτό όμως ακριβώς συμβαίνει με τις κυριότερες διατάξεις του υπό ψήφιση Νομοσχεδίου. Συγκεκριμένα:

B. ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ (κατ' άρθρον)

1. Διεξαγωγή αρχαιρεσιών στους αγροτικούς συνεταιρισμούς με το σύστημα των συνδυασμών, κλπ.: παρ. 3 - 6 και 9 του άρθρ. 23 του ν. 2169/93, όπως προτείνεται η αντικατάστασή τους από το άρθρο 2 του ΝΣχ.

Με τις διατάξεις αυτές:

α) καταργείται το ενιαίο ψηφοδέλτιο (άρθρο 23 παρ. 3 επ. ν. 2169/93),

β) καταργείται σαν κώλυμα η συμμετοχή σε Διοικητικό ή Εποπτικό Συμβούλιο όσων έχουν ή αποκτούν την ιδιότητα του Βουλευτή, Δημάρχου ή Προέδρου Κοινότητας (άρθρο 23 παρ. 11 εδ.γ. του ν. 2169//93) - ρυθμίσεις που θα συνέβαλλαν στην αποκάθαρση των συνεταιρισμών από την έντονη κομματικοποίησή τους - και

γ) η δυνατότητα παροχής και δεύτερης ψήφου από το καταστατικό σε όσους κατέχουν τουλάχιστον 4 συνεταιριστικές μερίδες (άρθρο 16 παρ. 2 εδ. β του ν. 2169/93), ρύθμιση που ευνοούσε την αυτοχρηματοδότηση και επομένως την οικονομική ισχυροποίηση των συνεταιρισμών.

Με τις διατάξεις αυτές επιχειρείται για μια ακόμη φορά από την κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, η ασφυκτική κομματικοποίηση των αγροτικών συνεταιρισμών, στην προσπάθειά της μέσω αυτών να ελέγξει και να χειραγωγήσει τον αγροτικό κόσμο, πράξη εγκληματική που είχε επιχειρήσει και παλαιότερα με τους ν.1257/82 και 1541/85, αδιαφορώντας για το αν αυτή η τακτική ήταν η κύρια αιτία για το φοβερό κατρακύλισμα και την οικονομική καταστροφή και χρεοκοπία των συνεταιρισμών, που συμπαρέσυραν στον όλεθρο τις οικονομίες των φτωχών αγροτών μας και τους στέρησαν από το μόνο δυνατό προστάτη τους απέναντι στα ευρωπαϊκά αγροτικά μεγαθήρια, δηλ. τις υγιείς συν/κές εταιρείες, κοινοπραξίες και συνεταιρισμούς όλων των βαθμίδων.

Το προφανές κομματικό συμφέρον δεν επιτρέπει ούτε τώρα την επίδειξη στοιχειώδους σεβασμού προς τους θεσμούς και υπέρβαση της παλιάς νοοτροπίας υποδούλωσης των θεσμών στα κομματικά συμφέροντα.

Το προτεινόμενο εκλογικό σύστημα αποκαλείται σύστημα απλής αναλογικής.

Λόγω αυτού του χαρακτηρισμού, βρίσκει συχνά απήχηση, διότι θεωρείται ότι συντελεί στην εκπροσώπηση των διαφόρων τάσεων. Όμως αυτό αποτελεί παραπλάνηση, διότι οι συνεταιρισμοί δεν προέρχονται από συσπειρωση τάσεων ή από μίγμα παραταξιακών ομάδων. Οι συνεταιρισμοί σε όλον τον κόσμο, αποτελούν τους κοινούς οικονομικούς φορείς των ατόμων, τα οποία ανεξάρτητα από τις πολιτικές τους πεποιθήσεις συσπειρώνονται για ένα κοινό οικονομικό σκοπό, παραμερίζοντας τις διαφορές τους. Επειδή δε είναι αδιανόητο να υπάρχουν μορφοποιημένες εσωτερικές ομαδοποιήσεις, δεν τίθεται θέμα εκπροσώπησης τάσεων. Π.χ. το λίπασμα που θα αγοράσουν φθηνότερα από κοινού ή τα προϊόντα που θα πουλήσουν ακριβότερα από κοινού με το συνεταιρισμό δεν υπακούουν και δε συνδέονται με παραταξιακές διαφοροποιήσεις.

Αρα ποιός ο λόγος να εξαναγκάζονται οι αγρότες μας να επιλέγουν από ξεχωριστά ψηφοδέλτια τους αιρετούς τους;

Ιδίως όταν αυτό εφαρμόζεται, και μάλιστα υποχρεωτικά, μόνο στους αγροτικούς συνεταιρισμούς, ενώ εγκαταλείφθηκε στους αστικούς συνεταιρισμούς από την ίδια την προηγούμενη κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ (άρθρο 4 παρ. 7 εδ.α και β του ν.1667/86) μετά τη θύελλα διαμαρτυριών για τις αντίστοιχες διατάξεις του ν. 1541/85.

Πράγματι, η υιοθέτηση κάθε συνδυασμού από ένα κόμμα είχε ως αποτέλεσμα κατ' αρχήν την αδυναμία λήψης απόφασης, αφού οι μεν καταψήφιζαν τις προτάσεις των άλλων, λόγω μόνο και μόνο της κομματικής ταυτότητας αυτών. Βοηθά αυτή η τακτική τη λήψη αποφάσεων και τη λειτουργικότητα του συνεταιρισμού ή επαυξάνει και εξ αρχής οριοθετεί αντιπαλότητες, ασυνεννοησία και κατακερματισμό δυνάμεων; Συνεργασία και διαμάχες δε συμβιβάζονται.

Γιατί είναι αναγκαία η πολιτική και κομματική τοποθέτηση κάθε μέλους στο Δ.Σ. ενός συνεταιρισμού;

Για ένα μόνο, για να μετρούν τα κόμματα τη δύναμή τους στον αγροτικό κόσμο, σε συνδυασμό μάλιστα με την αναγκαστικά ταυτόχρονη διεξαγωγή εκλογών στους συνεταιρισμούς σ' όλη τη χώρα, φαινόμενο πρωτοφανές που είχε ως αποτέλεσμα να είναι οι συνεταιρισμοί η πρώτη και μοναδική οικονομική οργάνωση στην Ελλάδα, όπου τα αποτελέσματα των εκλογών τους ανακινούνται από τα ΜΜΕ συνολικά και κατά ποσοστά κομμάτων, σαν να πρόκειται για βουλευτικές ή δημοτικές εκλογές!

Δεν είναι πρωτοφανές αυτό το φαινόμενο για οικονομικές οργανώσεις με εμπορική ιδιότητα όπως είναι οι συνεταιρισμοί (ακόμη και στον 1541//85, βλ. (αρθ. 1 παρ. 2 ν. 1541/85);

Κάτι παρόμοιο δε θα ήταν αδιανόητο στις άλλες εταιρείες του εμπορικού δικαίου (ανώνυμες, ομόρρυθμες κ.λπ.);

Δεν οδήγησε αυτή η τακτική στην χωρίς οικονομικά κριτήρια αθρόα πρόσληψη υπεράριθμων και ακατάλληλων συνεταιριστικών υπαλλήλων που είχε σαν αποτέλεσμα τη χρεοκοπία των άλλοτε εύρωστων συνεταιρισμών;

Οι υπάλληλοι επί οκταετίας ΠΑΣΟΚ αυξήθηκαν από 6.000 σε 14.000 (στοιχεία από το Ταμείο Ασφάλισής τους) χωρίς όμως αντίστοιχη αύξηση και των δραστηριοτήτων των συνεταιρισμών, η γενικότερη δε χρησιμοποίησή τους για άσκηση κομματικής πολιτικής παροχών δημιούργησε άνοιγμα 0,5 τρισ. στους συνεταιρισμούς!

Γιατί οι αγρότες μας, μόνοι αυτοί μεταξύ όσων αναλαμβάνουν επιχειρηματικούς κινδύνους, θα πρέπει να στερηθούν το δικαίωμα να επιλέξουν το Δ.Σ. τους από ένα ενιαίο ψηφοδέλτιο, απ' όπου θα μπορέσουν να επιλέξουν τους πλέον ικανούς και κατάλληλους;

Μήπως και μέσα από το ενιαίο ψηφοδέλτιο δεν εξακολουθεί να είναι δυνατή η επιλογή και έκφραση διαφόρων τάσεων, ενώ συγχρόνως δίνεται η δυνατότητα να ψηφισθεί και ένας ικανός, έστω και χωρίς κομματική σφραγίδα;

Ακόμη με το προτεινόμενο σύστημα διεξαγωγής αρχαιρεσιών αποκλείεται να εκλεγεί μεμονωμένος υποψήφιος ακόμη και αν έχει περισσότερες ψήφους από άλλον, που όμως εκλέγεται κατά τη δεύτερη ή τρίτη κατανομή των εδρών, απλά και μόνο γιατί συμμετέχει σε συνδυασμό.

Η τακτική αυτή είναι αντίθετη με τις παγκόσμιες Συνεταιριστικές Αρχές και για το λόγο αυτόν καταστρεπτική και ολέθρια για τους συν/σμούς.

Είναι μεγάλη και σημαντική η προστασία της αρχής της κομματικής ουδετε-

ρότητας, αφού περιλαμβάνεται μάλιστα μέσα στους πρωταρχικούς σκοπούς της ίδιας της ΠΑΣΕΓΕΣ (άρθρ. 3 παρ. 2 του καταστατικού της).

Ιδιαίτερη τέλος σημασία έχει το γεγονός ότι το Διεθνές Γραφείο Εργασίας (ILO), το οποίο επεξεργάζεται σε παγκόσμιο επίπεδο τα θέματα των συνεταιρισμών, καθώς και η Διεθνής Συνεταιριστική Ένωση (ICA) στην οποία μέλη είναι οι σε εθνικό επίπεδο συνεταιριστικές οργανώσεις όλων των χωρών, ιδίως των αναπτυγμένων συνεταιριστικά, με έγγραφά τους προς την ΠΑΣΕΓΕΣ από 18-8-82 και 16-4-82 αντίστοιχα, ενόψει του ν.1257/82 που πρωτοεισήγαγε την κομματικοποίηση των συνεταιρισμών μέσω των ξεχωριστών ψηφοδελτίων, τόνισαν ότι σε καμία άλλη νομοθεσία, καταστατικό ή πρακτική είναι γνωστή η ομαδοποίηση σε χωριστούς συνδυασμούς και μάλιστα από νομική υποχρέωση, ότι δεν επιβάλλονται πουθενά στον κόσμο ανταγωνιστικά ψηφοδέλτια στους συνεταιρισμούς και δεν είναι συνηθισμένο ν' αναπτύσσονται πολιτικές φατρίες σ' αυτούς ακόμη και εκεί που υπάρχουν πολιτικές διασυνδέσεις.

Κατόπιν όλων αυτών προτείνεται να επανέλθει το ενιαίο ψηφοδέλτιο στις αρχαιρεσίες των συνεταιρισμών (με αριθμό ψήφων αντίστοιχο με τον αριθμό των υποψηφίων - αντίθετος ο ν. 2169/93) και να προσαρμοσθούν ανάλογα οι σχετικές διατάξεις του νομοσχεδίου, να διατηρηθούν δε οι διατάξεις των παρ. 11 αρθρ. 23 και 2 αρθρ. 16 του ν. 2169//93, διαφορετικά εγκλωβίζουμε τους συνεταιρισμένους αγρότες μας σε αέναες κομματικές αναμετρήσεις, θεσμοθετούμε την αδρανοποίησή τους, και τους οδηγούμε - ιδίως στα πλαίσια της Συμφωνίας της GATT - στην εξόντωσή τους από τις συνεταιριστικές οργανώσεις των Ευρωπαίων εταίρων μας, που αναπτυσσόμενες επί δεκαετίες μέσα σ' ένα ελεύθερο και σύμφωνο με τις διεθνείς Συνεταιριστικές Αρχές νομοθετικό πλαίσιο, θαυματοουργούν. (*)

2. Απαγόρευση ίδρυσης δεύτερου συνεταιρισμού στον ίδιο δήμο ή κοινότητα και ένωσης συνεταιρισμών στον ίδιο νομό: άρθρα 1 και 3 του ΝΣχ. Οι διατάξεις αυτές είναι κατ' αρχήν αντισυνταγματικές, ως αντίθετες με τα άρθρα 4 παρ. 1 του Συντάγματος περί ισότητας των Ελλήνων απέναντι στο νόμο, στο οποίο έχει νομολογηθεί ότι περιλαμβάνονται και τα νομικά πρόσωπα και άρθρ. 5 παρ. 1 του Συντάγματος που προστατεύει την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας και την ισότητα στην ελεύθερη συμμετοχή στην οικονομική ζωή της χώρας. (**)

(*) Για το τι συμβαίνει σε χώρες που οι συνεταιρισμοί δεν τήρησαν την ουδετερότητα βλ. στο τ. 7 της «Συνεταιριστικής Πορείας», «Η ουδετερότητα των συνεταιρισμών» σ. 141-142. Ας σημειωθεί ότι η κατάσταση σ' αυτές έχει δημιουργηθεί για λόγους ιστορικούς κυρίως και εκεί υπάρχουν χωριστοί συνεταιρισμοί για κάθε τάση με ενιαίο όμως πάντα ψηφοδέλτιο, οι τάσεις δε αυτές εγκαταλείπονται, όπως αναλύεται στο παραπάνω άρθρο.

Ας σημειωθεί ακόμη η περίπτωση των «κόκκινων συνεταιρισμών» της Ιταλίας που αντιμετωπίζουν σοβαρή κρίση, γιατί αποδείχθηκε ότι χρησιμοποιούνται από το ΚΚ Ιταλίας για τη διοχέτευση σ' αυτό παράνομων πόρων.

-Για το τι σημαίνει ουδετερότητα, που δεν είναι ούτε απάθεια ούτε μη συμμετοχή βλ. ίδιο άρθρο σ. 139-140).

(**) Σημ.: Για πληρέστερη νομική ανάλυση βλ. σχετικό άρθρο τ. 1 της «Συνεταιριστικής Πορείας» σ. 22 επ.

Ακόμη είναι αντίθετες με τις διεθνώς παραδεδεγμένες συνεταιριστικές Αρχές για ελεύθερη ίδρυση συνεταιρισμών.

Πράγματι ποιός ο λόγος να μην είναι δυνατή η ίδρυση και άλλου συνεταιρισμού μέσα στα όρια του ίδιου δήμου ή κοινότητας και δεύτερης ένωσης στον ίδιο νομό, αν οι υφιστάμενοι δεν ικανοποιούν τις ανάγκες των υποψηφίων μελών ή έχουν αδρανήσει ή δεν έχουν ικανοποιητική οικονομική πορεία και διοίκηση;

Οι συνεταιρισμοί είναι οικονομικές οργανώσεις και επομένως οι δραστηριότητές τους κατά ποιό λογικό τρόπο θα πρέπει να συνδέονται απαραίτητα με τα όρια των διοικητικών υποδιαιρέσεων σε δήμους, κοινότητες και νομούς;

Ακόμη, ας σημειωθεί, ότι τη φορά αυτή η κυβέρνηση δεν τολμά να επαναφέρει και τις άλλες παλαιότερες διατάξεις του ν.1541/85 για αναγκαστική συγχώνευση των ήδη υπάρχοντων δεύτερων συνεταιρισμών ή ενώσεών τους, στον ίδιο δήμο ή νομό, μετά τη θύελλα που ξεσήκωσαν μεταξύ των αγροτών και τους δικαστικούς αγώνες που προκάλεσαν, απόδειξη της αποτυχίας, επικινδυνότητας και ακαταλληλότητας όλων αυτών των περιοριστικών διατάξεων.

Η ισχυροποίηση των συνεταιρισμών δεν επιτυγχάνεται με αναγκαστικές διατάξεις, αλλά με συνεταιριστική διαπαιδαγώγηση των συνεταιριών, κατάρτιση ικανών συνεταιριστικών στελεχών, αποκομματικοποίηση των συνεταιρισμών και παροχή δυνατότητας ελεύθερης λειτουργίας τους σύμφωνα με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια, όπως όλες οι εταιρείες, χωρίς να επιβαρύνονται αζημίως για το δημόσιο με την κρατική κοινωνική πολιτική, καθώς και με μη συχνά εναλλασσόμενο αλλά σύμφωνο με τις διεθνείς Συνεταιριστικές Αρχές νομοθετικό πλαίσιο.

Από όλα τα παραπάνω διαφαίνεται ολοκάθαρα ότι και οι διατάξεις αυτές δε θα πρέπει να ψηφισθούν, αλλά να παραμείνουν ως έχουν οι αντίστοιχες διατάξεις των αρθρων 3 και 35 του ν. 2169/93.

(*) Στο επόμενο τεύχος μας θα δημοσιεύσουμε κριτική παρουσίαση των όσων διαμείφθηκαν στη Βουλή κατά τη συζήτηση και ψήφιση του Νομοσχεδίου.

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1985

ΕΔΡΑ: ΑΘΗΝΑ - Κέκροπος 102 Καλλιθέα

T.T. 17674 - Τηλ. 9427.762 - 9426.425

FAX: 9426426

Η ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ είναι το κεντρικό όργανο των Καταναλωτικών Συνεταιρισμών με την επωνυμία ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ - KONSUM και τους οποίους εκπροσωπεί τόσο στη χώρα μας όσο και στο εξωτερικό.

Στη δύναμη της ΕΝΩΣΗΣ ανήκουν 13 πρωτοβάθμιοι Καταναλωτικοί Συνεταιρισμοί, που λειτουργούν στα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας μας, όπως Αθήνα, Κομοτηνή, Κατερίνη, Δράμα, Πάτρα, Λαύριο, Λάρισα, Χαλκίδα, Σέρρες, κλπ. και διαθέτουν 41 σύγχρονα καταστήματα SUPER MARKET, από τα οποία εξυπηρετούνται όχι μόνο τα 40.000 μέλη των Συνεταιρισμών, αλλά και το καταναλωτικό κοινό των περιοχών δραστηριότητάς των Καταναλωτικών Συνεταιρισμών.

Οι παραπάνω Συνεταιρισμοί, με την πετυχημένη δράση τους, παρεμβαίνουν ανταγωνιστικά στην ελεύθερη αγορά της δικαιοδοσίας τους και συμβάλλουν αποτελεσματικά στην εξυγίανσή της προς όφελος των καταναλωτών. Στην προσπάθειά τους έχουν αμέριστη τη συμπαράσταση και βοήθεια της Ένωσης.

Η ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ συμμετέχει στην EURO-COOP, που είναι Οργάνωση των Καταναλωτικών Συνεταιρισμών των χωρών - μελών της ΕΟΚ και τώρα προωθούνται οι σχετικές διαδικασίες, ώστε σύντομα να καταστεί μέλος της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης (...C.A.) και της INTERCOOP.

Η συνεργασία με τις παραπάνω Διεθνείς Οργανώσεις θα συμβάλει σημαντικά στην περαιτέρω ανάπτυξη και πρόοδο του ανοικτού καταναλωτικού συνεταιριστικού κινήματος της χώρας μας.

Πρόεδρος Δ.Σ.: ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΪΠΟΥΤΛΙΔΗΣ

Γενικός Διευθυντής: ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΛΙΑΠΗΣ

Πρόεδρος Συμβουλίου Διευθυντών: ΙΩΣΗΦ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΙΔΡΥΣΗΣ - ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Καθορίστηκαν από την Τράπεζα της Ελλάδος οι όροι και οι προϋποθέσεις για την ίδρυση και λειτουργία των πιστωτικών συνεταιρισμών. Το πλαίσιο λειτουργίας τους περιγράφεται αναλυτικά στην απόφαση 2258 της 2 Νοεμβρίου 1993. Στην ίδια απόφαση αναλύεται και το πλαίσιο εποπτείας των συνεταιρισμών από την Τράπεζα της Ελλάδος. Το κείμενο της σχετικής απόφασης έχει ως εξής:

Γενικές διατάξεις

1. α) Επιτρέπεται στα πιστωτικά ιδρύματα υπό τη μορφή πιστωτικών συνεταιρισμών του Ν. 1667/1986 να διενεργούν εργασίες που κατά τις ισχύουσες διατάξεις αποτελούν αντικείμενο δραστηριότητας των εμπορικών τραπεζών που λειτουργούν στην Ελλάδα.

β) Οι διατάξεις που αφορούν στη λειτουργία των πιστωτικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα εφαρμόζονται ανάλογα και στα πιστωτικά ιδρύματα υπό τη μορφή πιστωτικών συνεταιρισμών.

Διευκρινίζεται ότι πιστωτικοί συνεταιρισμοί που δεν έχουν υποβάλει, σύμφωνα με τη διαδικασία της παρ. ΒΙΙ/2 της παρούσας πράξης, αίτηση για παροχή άδειας λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος, μέχρι την κοινοποίηση της παρούσας πράξης, δεν δύνανται να δέχονται καταθέσεις και να χορηγούν δάνεια (άρθρο 4 του Ν. 2076/92).

2. Τα πιστωτικά ιδρύματα υπό τη μορφή πιστωτικών συνεταιρισμών συναλλάσσονται αποκλειστικά με τα μέλη τους, άλλα πιστωτικά ιδρύματα καθώς και το ελληνικό δημόσιο. Συναλλαγές με άλλα πρόσωπα πλην των ανωτέρω επιτρέπονται μόνο εφ' όσον σ' αυτές συμμετέχει και μέλος του συνεταιρισμού.

3. α) Το ύψος των πάσης φύσεως πιστωτικών διευκολύνσεων και συμμετοχών στον ίδιο συνetaίρο, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει συνολικά το πέντε τοις εκατό (5%) των ιδίων κεφαλαίων, του συνεταιρισμού.

β) Το ύψος της χρηματοδότησης των φυσικών προσώπων - μελών καθορίζεται από τους πιστωτικούς συνεταιρισμούς εντός του ανωτέρω ορίου (παράγραφος Α3α) κατά την κρίση τους, μη εφαρμοζομένων των διατάξεων της παρ. Δ' της ΠΔ/ΤΕ 1955/91 όπως ισχύει.

γ) Οι επενδύσεις των πιστωτικών συνεταιρισμών σε μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων και μετοχικούς τίτλους πάσης φύσεως διέπονται από τις διατάξεις της αποφ. ΕΝΠΘ 521/2/93 σε συνδυασμό με τις διατάξεις της ΠΔ/ΤΕ 1895/91, όπως ισχύει, με εξαίρεση το συνολικό ύψος των κεφαλαίων που διατίθενται για επενδύσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της πρώτης παραγράφου της αποφ. ΕΝΠΘ 521/12/93, το οποίο προκειμένου για τους συνεταιρισμούς

περιορίζεται στο 10% των ιδίων κεφαλαίων τους. Στις συμμετοχές των πιστωτικών συνεταιρισμών σε επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα εφαρμόζονται οι διατάξεις της αποφ. ΕΝΠΘ 448/2/90, όπως ισχύει.

δ) Απαγορεύεται στους πιστωτικούς συνεταιρισμούς να διενεργηθούν εργασίες αναδόχου έκδοσης τίτλων (Underwriting).

4. α) επιτρέπεται στους πιστωτικούς συνεταιρισμούς να τηρούν σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις τρεχούμενους λογαριασμούς στην Τράπεζα της Ελλάδος και να συμμετέχουν στη διατραπεζική αγορά δραχμών και συναλλάγματος. Το συνολικό ύψος των αντλήσεων από τη διατραπεζική αγορά δραχμών και συναλλάγματος δεν δύναται να υπερβαίνει το 10% και 5% αντίστοιχα των ιδίων κεφαλαίων κάθε συνεταιρισμού. Οι τοποθετήσεις στη διατραπεζική αγορά δεν υπόκεινται σε περιορισμό.

β) Το ύψος της ανοικτής συναλλαγματικής θέσης κατά πιστωτικό συνεταιρισμό καθορίζεται από τη Διεύθυνση Συναλλάγματος της Τράπεζας της Ελλάδος εντός ανώτατου ορίου που αντιστοιχεί σε ποσοστό 5% των ιδίων κεφαλαίων τους.

5) Οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί δύναται να αναπροεξοφλούν συναλλαγματικές και γραμμάτια εις διαταγήν στην Τράπεζα της Ελλάδος καθώς και να χρηματοδοτούνται από την Τράπεζα της Ελλάδος έναντι ενεχύρου τίτλων του Δημοσίου, σύμφωνα με την ΠΔ/ΤΕ 2185/93, μέχρι τα ακόλουθα κατά περίπτωση ανώτατα όρια:

α) για πιστωτικούς συνεταιρισμούς που με βάση τα ίδια κεφάλαιά τους επιτρέπεται να έχουν μέλη σε ολόκληρη τη χώρα, την Περιφέρεια Αττικής ή το νομό Θεσσαλονίκης ισχύουν τα προβλεπόμενα από την ΠΔ/ΤΕ 2186/1993 ελάχιστα όρια δρχ. 200 εκατ. προκειμένου για αναπροεξοφλήσεις και δρχ. 300 εκατ. προκειμένου για χρηματοδοτήσεις επ' ενεχύρω τίτλων του Δημοσίου.

β) για πιστωτικούς συνεταιρισμούς που με βάση τα ίδια κεφάλαιά τους επιτρέπεται να έχουν μέλη μόνο εντός ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων νομών τα όρια θα είναι ίσα με τα ποσά που προκύπτουν κατά περίπτωση από τον πολλαπλασιασμό του λόγου των ιδίων κεφαλαίων τους προς το ελάχιστον ύψος ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων (σήμερα δρχ. 4.000 εκατ.) επί τα προβλεπόμενα από την ΠΔ/ΤΕ 2186/1993 ελάχιστα όρια αναπροεξοφλήσεως και χρηματοδοτήσεως αντίστοιχα.

6. Οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί υπόκεινται στις υποχρεωτικές δεσμεύσεις επί καταθέσεων σύμφωνα με την ΠΔ/ΤΕ 1959/1991, όπως ισχύει. Ειδικά για τους πιστωτικούς συνεταιρισμούς που λειτουργούν κατά τη δημοσίευση της παρούσας η δέσμευση θα εφαρμοσθεί για πρώτη φορά επί των υπολοίπων της 31.12.1993 προκειμένου για το έντοκο τμήμα της δέσμευσης και της 31.12.1994 προκειμένου για το άτοκο τμήμα της.

7. α) Οι διατάξεις που αφορούν την εποπτεία και τον έλεγχο των πιστωτικών ιδρυμάτων από την Τράπεζα της Ελλάδος εφαρμόζονται και στους πιστωτικούς συνεταιρισμούς. Ειδικά για τους πιστωτικούς συνεταιρισμούς ο συντελεστής φερεγγυότητας (ΠΔ/ΤΕ 2054/92) ορίζεται σε ποσοστό 10%. Τα στοιχεία που υποβάλλονται στη Τράπεζα της Ελλάδος για την άσκηση της εποπτείας θα περιέχονται σε λογαριασμούς (κωδικούς αριθμούς και τίτλους) του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου των Τραπεζικών Επιχειρήσεων (ΠΔ 384/1992).

β) Οι οικονομικές καταστάσεις (ισολογισμοί, αποτελέσματα χρήσεως) των πιστωτικών ιδρυμάτων υπό τη μορφή πιστωτικών συνεταιρισμών πρέπει να

ελέγχονται από αναγνωρισμένους ορκωτούς ελεγκτές.

γ) Ανατίθεται στη Γενική Επιθεώρηση Τραπεζών της Τράπεζας της Ελλάδος να καθορίσει τις λεπτομέρειες και τη διαδικασία που απαιτούνται για τον έλεγχο και την εποπτεία των πιστωτικών συνεταιρισμών.

Προϋποθέσεις παροχής άδειας λειτουργίας

Για την παροχή άδειας λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος σε πιστωτικούς συνεταιρισμούς από την Τράπεζα της Ελλάδος πρέπει να πληρούνται οι σχετικοί όροι και προϋποθέσεις του Ν. 2076/92 καθώς και οι ακόλουθοι ειδικοί όροι:

I. Μέλη

1. Οι συνεταίροι - μέλη των πιστωτικών συνεταιρισμών έχουν, κατά την έγκριση της αίτησης εγγραφής τους, κατοικία ή έδρα (προκειμένου για νομικά πρόσωπα), στο γεωγραφικό διαμέρισμα που προσδιορίζεται με βάση τα ίδια κεφάλαια του κάθε συνεταιρισμού (περιπτώσεις α και β της παραγράφου ΒΙΙ1).

2. Η ίδια προϋπόθεση απαιτείται προκειμένου για τα μέλη του Διοικητικού και Εποπτικού Συμβουλίου καθώς και για τα δύο εξίσου υπεύθυνα άτομα που θα έχουν την ευθύνη λειτουργίας και διαχείρισης του πιστωτικού συνεταιρισμού καθόλη τη διάρκεια της θητείας τους.

3. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται σε νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, των οποίων τα μέλη κατάγονται από την περιοχή εντός της οποίας δραστηριοποιείται ο συνεταιρισμός και η έδρα τους βρίσκεται σε άλλη περιοχή της χώρας, να είναι μέλη πιστωτικού συνεταιρισμού.

II. Αρχικό Κεφάλαιο

1. Ελάχιστο καταβεβλημένο κεφάλαιο δραχμών:

α) εξακοσίων εκατομμυρίων (δρχ. 600.000.000) προκειμένου για συνεταιρισμούς που εγγράφουν ως μέλη κατοίκους αποκλειστικά του νομού της έδρας τους. Ειδικά για τους συνεταιρισμούς που εγγράφουν ως μέλη τους κατοίκους της περιφέρειας Αττικής και του νομού Θεσσαλονίκης ισχύει το ελάχιστο όριο του εδαφίου (γ) της παρούσας παραγράφου.

β) δυο δισεκατομμυρίων (δρχ. 2.000.000.000) προκειμένου για συνεταιρισμούς που εγγράφουν ως μέλη αποκλειστικά κατοίκους του νομού της έδρας τους και των όμορων νομών ή εναλλακτικά, της διοικητικής περιφέρειας της έδρας τους, και

γ) τεσσάρων δισεκατομμυρίων (δρχ. 4.000.000.000) προκειμένου για συνεταιρισμούς που εγγράφουν ως μέλη κατοίκους όλων των περιοχών της χώρας.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ

ΕΔΡΑ: ΑΘΗΝΑ - Ακαδημίας & Γ. Γενναδίου 8

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ - Τσιμισκή 17 Τηλ. 268503

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ & ΓΡΑΦΕΙΑ σ' όλη την Ελλάδα

Η ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ είναι η πρώτη και η μόνη αμιγής Συνεταιριστική Ασφαλιστική Εταιρεία στην Ελλάδα, με αποκλειστικούς μετόχους 60 Συνεταιριστικές Οργανώσεις, με κεφάλαια και αποθεματικά πάνω από 500 εκατομμύρια δραχμές.

Προσφέρει τη σιγουριά της ολοκληρωμένης κάλυψης σε όλους τους ζωτικούς κλάδους και εξασφαλίζει:

- α) Τη γρήγορη και πρόθυμη εξυπηρέτηση
- β) Την αντικειμενική και δίκαιη αποζημίωση και
- γ) Το σεβασμό και την πλήρη κατανόηση προς τους ασφαλισμένους

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ:

Πάγιο ενεργητικό

Διαθέσιμα

Λοιπά στοιχεία ενεργητικού

Σύνολο

Δρχ.

84.032.624

13.677.522

1.796.821.863

1.894.532.009

ΠΑΘΗΤΙΚΟ:

Μετοχικό κεφάλαιο

Ελεύθερα αποθεματικά

Τεχνικά στοιχεία παθητικού

Λοιπά στοιχεία παθητικού

Σύνολο

172.500.000

501.242.428

691.880.031

528.909.550

1.894.532.009

Καθαρά κέρδη χρήσεως

85.168.832

Η ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΤΟΥ Ο.Η.Ε. ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥΣ(*)

Η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ ζήτησε, με το ψήφισμά της 44/58, από το Γενικό Γραμματέα του Διεθνούς Οργανισμού κ. Μπούτρος Γκάλι να προετοιμάσει, σε συνεργασία, με τα κράτη - μέλη και τους αρμόδιους οργανισμούς των Ηνωμένων Εθνών, μία έκθεση για την κατάσταση και το ρόλο των συνεταιρισμών στις νέες οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες και να την υποβάλει στη Γενική Συνέλευση κατά την τεσσαρακοστή έβδομη συνεδρίασή της.

Η έκθεση που ετοίμασε ο Γ.Γ. του ΟΗΕ έχει ως εξής:

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΣΤΙΣ ΝΕΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

Απόδοση στην Ελληνική: Π. Κοθύρης

I. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Με βάση την παρούσα έκθεση οι ακόλουθες προτάσεις υποβάλλονται προς εξέταση από τη Γενική Συνέλευση:

α) Έχοντας υπόψη την ευρύτατη σημασία που έχουν οι συνεταιρισμοί στους περισσότερους λαούς, και την ικανότητά τους να συμβάλλουν στην επίλυση μεγάλων προβλημάτων, η Γενική Συνέλευση μπορεί να επιθυμεί να ξανατονίσει την υποστήριξη της προς αυτούς και προς αυτά τα στοιχεία της διεθνούς κοινότητας, συμπεριλαμβανομένων των διεθνών οργανισμών, που ασχολούνται με την καθιέρωση ενός περιβάλλοντος κατάλληλου για την ανάπτυξή τους. Για το σκοπό αυτό η Γενική Συνέλευση μπορεί να επιθυμεί να εξετάσει τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για να πραγματοποιηθεί η ιδέα να κηρυχθεί ένα Παγκόσμιο Έτος για τους Συνεταιρισμούς, ή εναλλακτικά μία Παγκόσμια Δεκαετία για τους Συνεταιρισμούς, δοθέντος του μεγάλου ενδιαφέροντος που έχουν δείξει γι' αυτή την ιδέα ορισμένες κυβερνήσεις και το διεθνές συνεταιριστικό κίνημα. Σε αυτό το πλαίσιο η Συνέλευση μπορεί να επιθυμεί να σημειώσει ότι το 1995 θα είναι η εκατονταετηρίδα από την ίδρυση της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης (ICA). Η Συνέλευση μπορεί να επιθυμεί επίσης να ζητήσει από τον Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών να τηρήσει την Παγκόσμια Ημέρα των συνεταιρισμών, η οποία τηρείται ήδη από την παγκόσμια συνεταιριστική κίνηση υπό την αιγίδα της ICA.

β) δοθέντος ότι οι Κυβερνήσεις παίζουν ένα σημαντικό ρόλο στη δημιουργία και διατήρηση ενός περιβάλλοντος κατάλληλου για τους συνεταιρισμούς και ότι η Σύσταση Αριθμός 127 που αφορά το Ρόλο των Συνεταιρισμών στην Οικονομική και Κοινωνική Ανάπτυξη των Αναπτυσσομένων Χωρών, που υιοθετήθη-

(*) Προηγούμενη Έκθεση (1986) του Γ. Γραμματέα του ΟΗΕ είχε δημοσιευθεί στα τεύχη 10, 12, 13, 14 και 15 της «Σ.Π.».

κε από το Γενικό Συνέδριο του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας τον Ιούνιο του 1966, αποτελεί ένα ολοκληρωμένο σύνολο προτάσεων πολιτικής και έχει ήδη αναφερθεί από το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο στο ψήφισμά του 1491 (XLVIII), η Γενική Συνέλευση μπορεί να επιθυμεί να ξανατονίσει τη σημασία του για το σχεδιασμό της κυβερνητικής πολιτικής που αναφέρεται στους συνεταιρισμούς, όχι μόνο στις χώρες της Αφρικής, της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής, αλλά επίσης στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και στην Κοινοπολιτεία των Ανεξαρτήτων Κρατών, και να ζητήσει από όλες τις Κυβερνήσεις να καταβάλουν προσπάθειες για να εφαρμόσουν όλα τα μέτρα και τις συστάσεις, ιδιαίτερα στο πλαίσιο του ψηφίσματος 46/166 της Γενικής Συνέλευσης για την επιχειρηματικότητα.

γ) Δοθέντος ότι οι συνεταιρισμοί έχουν μεγάλη οικονομική σημασία σε πολλά Κράτη Μέλη, ότι το μεταξύ τους περιφερειακό και ενδοπεριφερειακό εμπόριο αυξάνεται σημαντικά, ότι συμβάλλουν με επιτυχία στην επίτευξη των στόχων διαρθρωτικής προσαρμογής, ενώ ταυτόχρονα μειώνουν τη σκληρότητα των επιπτώσεων αυτών των αλλαγών, και ότι είναι ικανοί να παίξουν ένα σημαντικό ρόλο στην επίτευξη μιας οικολογικά ορθής και διαρκούς ανάπτυξης, η Γενική Συνέλευση μπορεί να επιθυμεί να εξετάσει το πώς μπορεί καλύτερα να εξασφαλίσει ότι είναι σε θέση να δώσει επαρκή σημασία στην οικονομική και οικολογική σπουδαιότητα των συνεταιρισμών, πέρα από την κοινωνική τους σπουδαιότητα.

δ) Λόγω της σημασίας που έχει σε πολλές χώρες η ανάπτυξη της γεωργίας και το ξεκίνημα μιας ολοκληρωμένης αγροτικής ανάπτυξης, η Γενική Συνέλευση μπορεί να επιθυμεί να συστήσει στα Κράτη Μέλη ότι θα πρέπει να πάρουν όλα τα κατάλληλα μέτρα, σε συνεργασία με τη Διεθνή Ομοσπονδία Αγροτών Παραγωγών (IFAP) και άλλους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς, να προωθήσουν και να ισχυροποιήσουν ανεξάρτητους αντιπροσωπευτικούς οργανισμούς των αγροτών παραγωγών, συμπεριλαμβανομένων και των συνεταιρισμών, να ενθαρρύνουν την πλήρη συμμετοχή τους στη λήψη των αποφάσεων στα όργανα που σχετίζονται με τη γεωργία, να στηρίξουν τις περιφερειακές πρωτοβουλίες που παίρνονται από τις αγροτικές οργανώσεις και να ενθαρρύνουν την περισσότερη συνεργασία ανάμεσα στους αγρότες και στους αγροτικούς επιστήμονες.

ε) Δοθέντος ότι η κοινωνικά κατάλληλη και οικολογικά σωστή αγροτική ανάπτυξη έχει μεγάλη σημασία για την επίλυση πολλών οικονομικών, κοινωνικών, δημογραφικών και περιβαλλοντικών προβλημάτων, η Γενική Συνέλευση μπορεί να επιθυμεί να καλέσει τα Κράτη Μέλη, με τη στήριξη των αρμοδίων οργανισμών των Ηνωμένων Εθνών, να πάρουν πρωτοβουλία για την εφαρμογή του Προγράμματος Δράσης για τη Λαϊκή Συμμετοχή στην Αγροτική Ανάπτυξη που υιοθετήθηκε στην Τριακοστή έκτη Συνέλευση του Συνεδρίου του FAO το 1991.

ζ) Η Γενική Συνέλευση μπορεί να επιθυμεί να συστήσει στα Κράτη Μέλη που διέρχονται μία περίοδο σημαντικών διαρθρωτικών προσαρμογών τα οφέλη που προκύπτουν, με τη μορφή κινητοποίησης των τοπικών αποταμιεύσεων και των επιχειρηματικών προσπαθειών, με την προώθηση και στήριξη των αποταμιευτικών και πιστωτικών συνεταιρισμών, και να ωφεληθούν από τη βοήθεια του Παγκοσμίου Συμβουλίου των Πιστωτικών Ενώσεων (World Council of Credit Unions - WOCCU) και άλλων αρμόδιων διεθνών οργανισμών για τη δημιουργία τους και την εξασφάλιση της αποτελεσματικής και σταθερής λειτουργίας τους.

η) Στο πλαίσιο της εφαρμογής των Προοδευτικών Στρατηγικών του Ναιρόμπι για την Ανάπτυξη των Γυναικών το έτος 2000 και της προετοιμασίας για το Τέταρτο Παγκόσμιο Συνέδριο για τις Γυναίκες: Δράση για Ισότητα, Ανάπτυξη και Ειρήνη, που θα γίνει το 1995, η Γενική Συνέλευση μπορεί να επιθυμεί να παρακινήσει τα Κράτη Μέλη να δώσουν μεγάλη προσοχή στους συνεταιρισμούς ως μέσα ανάπτυξης της ισότητας των φύλων.

θ) Έχοντας υπόψη την αυξανόμενη σημασία του ρόλου της Επιτροπής για την Προώθηση και ανάπτυξη των Συνεταιρισμών (Committee for the Promotion and Advancement of Cooperatives - COPAC), η Γενική Συνέλευση μπορεί να επιθυμεί, όπως έκανε ήδη το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο στο ψήφισμά του 1668 (LII), να κινητοποιήσει τους εξειδικευμένους οργανισμούς των Ηνωμένων Εθνών που έχουν σημαντικό ενδιαφέρον για τους συνεταιρισμούς, ιδιαίτερα τη Διεθνή Τράπεζα, το IFAD, και την UNIDO, καθώς επίσης και άλλους διεθνείς συνεταιριστικούς οργανισμούς που δεν είναι ακόμα μέλη, να γίνουν άμεσα μέλη της COPAC και να εξασφαλίσουν την αποτελεσματικότητά της με τη συμβολή τους προς αυτή κατάλληλων πόρων.

ι) Η Γενική Συνέλευση μπορεί να επιθυμεί να δηλώσει στο Γενικό Γραμματέα τις προτεραιότητες που επιθυμεί να δοθούν από τα Ηνωμένα Έθνη, κατά την περίοδο προϋπολογισμού 1994-1995 και σε σχέση με την προετοιμασία του μεσοπρόθεσμου προγράμματος για το 1986-2001, σε σχέση με την παρακολούθηση της κατάστασης και του ρόλου των συνεταιρισμών στις μεταβαλλόμενες οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες, την ανάλυση της πολιτικής που αφορά τους συνεταιρισμούς, τη θεώρηση των συνεταιρισμών στο σχεδιασμό, την παρακολούθηση και την εφαρμογή των διεθνών στρατηγικών, των σχεδίων και των κατευθυντηρίων γραμμών, και τις λειτουργικές δραστηριότητες για την προώθηση και τη στήριξη των συνεταιρισμών.

II. Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ, ΣΤΗ ΒΟΡΕΙΑ ΑΜΕΡΙΚΗ,

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ, ΝΕΑ ΖΗΛΑΝΔΙΑ ΚΑΙ ΙΑΠΩΝΙΑ

Αυτές οι οικονομίες, οι οποίες αναγνωρίζονται διεθνώς ως «μικτές» με την έννοια ότι υπάρχει σημαντική κρατική συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα, είναι επίσης «μικτές» με την έννοια ότι οι συνεταιρισμοί αποτελούν ένα ιδιαίτερα σημαντικό στοιχείο του ιδιωτικού τομέα και συνεπώς της εθνικής και περιφερειακής οικονομίας. Αυτό μπορεί να δειχθεί με αναφορά στο μερίδιο της αγοράς που καταλαμβάνεται από τους συνεταιρισμούς σε πολλούς τομείς της οικονομίας κατά το 1989 - 1990. Οι συνεταιρισμοί που δημιουργήθηκαν από ανεξάρτητους αγρότες για την αγορά εφοδίων, για την παροχή υπηρεσιών και πιστώσεων και για την εμπορία των προϊόντων, έχουν ιδιαίτερα μεγάλη σημασία. Για παράδειγμα, περισσότερο από το μισό του γεωργικού προϊόντος της Ευρώπης συλλέγεται, μεταποιείται ή πωλείται μέσω συνεταιριστικών συστημάτων εμπορίας. Ορισμένα μερίδια της αγοράς είναι πολύ ψηλότερα, αυτά που αφορούν τα γαλακτοκομικά προϊόντα κυμαίνονται μεταξύ 60% και 100%. Στην Ολλανδία 95% των λουλουδιών, 82% των λαχανικών και 75% των φρούτων που παράγονται τα εμπορεύονται οι συνεταιρισμοί. Στη Νορβηγία οι συνεταιρισμοί ελέγχουν το 73% της παραγωγής ξυλείας. Στην Ιαπωνία όλες σχεδόν οι αγροτικές οικογένειες είναι μέλη των αγροτικών συνεταιρισμών. Πλέον το 40% των αμερικανικών εξαγωγών σε ξηρούς καρπούς, το 32% των φρούτων, το 25% του βαμβακιού και σχεδόν το 15% των σιτηρών και των ζωοτροφών γίνονται από συνεταιρισμούς, οι οποίοι ελέγχουν σχεδόν το 12% όλων των

εξαγωγών.

Μεγάλα μερίδια των αγορών λιανικού εμπορίου (33% στη Δανία, 25% στη Νορβηγία) ελέγχονται από καταναλωτικούς συνεταιρισμούς. Στο Βέλγιο 20% του πληθυσμού εφοδιάζονται από συνεταιριστικά φαρμακεία. Στη Σουηδία οι συνεταιρισμοί πετρελαιοειδών εφοδιάζουν το 18% της αγοράς, 17% των νέων σπιτιών τα κατασκευάζουν οι συνεταιρισμοί, και η συνεταιριστική ασφαλιστική οργάνωση Folksam Group ασφαλίζει το 45% των οικογενειών. Στο χρηματοπιστωτικό τομέα οι συνεταιρισμοί κατέχουν ένα σημαντικό μερίδιο της αγοράς: οι συνεταιριστικές τράπεζες στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα έχουν το 17%. Οι πιστωτικές ενώσεις (credit unions) παίζουν σημαντικό ρόλο: στο τέλος του 1990 τα άτομα που ήταν μέλη σε πιστωτικές ενώσεις-μέλη του WOCCU αποτελούσαν μεταξύ του 35%-45% του συνολικού πληθυσμού των ενηλίκων στην Αυστραλία, στον Καναδά, στην Ιρλανδία και στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής. Στην περιοχή του Κεμπέκ το ποσοστό αυτό ήταν πάνω από 60%. Στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής μόνο υπήρχαν 55,7 εκατομ. μέλη, 181 δισεκ. δολ. σε αποταμιεύσεις, 129 δισεκ. δολ. σε δάνεια, και 200 δισεκ. δολ. σε περιουσιακά στοιχεία. Ο μέσος ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης ανάμεσα στο 1985 και στο 1990 ήταν 5,8% για τα μέλη, 12% για τις αποταμιεύσεις, 13,3% για τα δάνεια και 12,3% για τα περιουσιακά στοιχεία.

Ο μεγάλος ρόλος των συνεταιρισμών στην οικονομία της αγοράς αναγνωρίζεται από τις περισσότερες Κυβερνήσεις. Για παράδειγμα, το Υπουργείο Γεργίας των ΗΠΑ πληροφόρησε το Γενικό Γραμματέα ότι, στην έκθεση που ετοίμασε το 1987 για την Υποεπιτροπή Αγροτικών Υποθέσεων της Γερουσίας, δήλωσε ότι «οι συνεταιρισμοί παραμένουν το μοναδικό πλέον αποτελεσματικό μέσο με το οποίο οι αγρότες μπορούν να βελτιώσουν την οικονομική τους κατάσταση. Στους συνεταιρισμούς οι αγρότες αντιμετωπίζουν συλλογικά τα προβλήματά τους και προσπαθούν να βρουν λύσεις μέσω των οργανώσεων που δημιουργούν, κατέχουν, ελέγχουν και λειτουργούν για λογαριασμό τους. Αυτή είναι η θεμελιώδης σημασία του συνεργατισμού και η ουσία του οικονομικού πνεύματος της Αμερικής».

Οι συνεταιρισμοί σε πολλές χώρες και σε πολλούς τομείς έχουν αποδείξει ότι είναι απόλυτα ικανοί να προσαρμόζονται στις μεγάλες αλλαγές της οικονομίας. Οι πολιτικές απελευθέρωσης της οικονομίας και του αυξανόμενου ανταγωνισμού έχουν συμβάλει σε μία επιταχυνόμενη διαδικασία συγχωνεύσεων, διαφοροποιήσεων και εξειδικεύσεων στις ιδιωτικές μη συνεταιριστικές επιχειρήσεις. Αυτό έχει επηρεάσει αρνητικά ορισμένους συνεταιρισμούς, αλλά ταυτόχρονα τους έχει κάνει πιο προσιτούς στις στρατηγικές επιβίωσης πολλών ατόμων. Η απόσυρση δημοσίων οργανισμών από ορισμένες δραστηριότητες και η αυξανόμενη ανεργία έχουν ενεργοποιήσει την εμφάνιση νέων επιτυχημένων κατηγοριών συνεταιρισμών: για παράδειγμα, αυτούς που προσφέρουν υπηρεσίες φροντίδας των παιδιών. Στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα ειδικότερα, από τα μέσα των δεκαετιών 1970-1980, δημιουργήθηκαν πολλοί παραγωγικοί συνεταιρισμοί εργατών, κυρίως ως ένα μέσο αποφυγής της ανεργίας. Μεγάλα βιομηχανικά συγκροτήματα έχουν δημιουργήσει συνεταιρισμούς εργατών για να διασφαλίσουν την παραγωγή ή για να αποφύγουν την κοινωνική ζημία του κλεισίματος.

Οι συνεταιρισμοί έχουν ανταποκριθεί με τη δική τους συγχώνευση και διαφοροποίηση. Έχουν επιτύχει σημαντική κάθετη ολοκλήρωση στη γεωργία, δημιούργησαν εταιρείες χρηματοπιστωτικής στήριξης, και επεκτάθηκαν με διε-

θνείς συνεταιρισμούς μέσα στην Ευρώπη και έξω από αυτήν προς την Αμερική και την Ιαπωνία. Οι συγχωνεύσεις έχουν συνενώσει όχι μόνο συνεταιρισμούς σε διάφορες χώρες, αλλά και συνεταιρισμούς σε μία χώρα με μη συνεταιρικές επιχειρήσεις σε άλλη χώρα: για παράδειγμα, ανάμεσα στο συνεταιρισμό FAGOR στην περιοχή των Βάσκων, που είναι μέλος της ομάδας Μοντραγκόν, και το γαλλικό συγκρότημα Thomson. Η νέα επιχείρηση υπολογίζεται ότι θα ελέγχει το 10% της ευρωπαϊκής αγοράς στις οικιακές ηλεκτρικές συσκευές.

III. Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ

Οι πολιτικές απελευθέρωσης και ιδιωτικοποίησης της οικονομίας, που σχεδιάστηκαν για να επιτύχουν τον πλήρη μετασχηματισμό προς το σύστημα της οικονομίας της αγοράς, ήταν αρχικά εχθρικές με όλες τις μορφές συνεταιριστικής προσπάθειας, καθώς αυτές ταυτίστηκαν, τόσο από τους πολίτες, όσο και από τις Κυβερνήσεις, με τα προηγούμενα καθεστώτα. Για αυτούς τους λόγους, οι συνεταιρισμοί αντιμετώπισαν πολύπλοκα προβλήματα. Πρόσφατα, έχει επικρατήσει σε ορισμένες χώρες ένα κλίμα πιο θετικό για την ανάπτυξη πραγματικών συνεταιρισμών. Μια πολύ πλούσια εμπειρία έχει συσσωρευτεί για την αντιμετώπιση καταστάσεων, τις οποίες καμία κοινωνία και κανένα συνεταιριστικό κίνημα δεν είχε αντιμετωπίσει στο παρελθόν. Για να στηριχθούν οι πράγματι πολύ δύσκολες δραστηριότητες, που έχουν να αναπτύξουν οι ίδιοι οι συνεταιρισμοί, ένα ευρύτατο (ωστόσο ακόμα ανεπαρκώς συντονιζόμενο) διεθνές πρόγραμμα μεταφέρει γνώση και εμπειρία.

Αυτή η πρόοδος αντικατοπτρίζει την κατανόηση από τις Κυβερνήσεις ότι ο οικονομικός μετασχηματισμός δεν είναι τόσο εύκολος. Γνωρίζουν τώρα καλύτερα τα πολλά προβλήματα που υφίστανται σε μία τέτοια αλλαγή χωρίς προηγούμενο, και ότι οι αρνητικές της επιπτώσεις στο επίπεδο ζωής απαιτούν άμεση προσοχή.

Το κοινό έχει καταλάβει ότι οι προσδοκώμενοι καρποί της ιδιωτικοποίησης δε θα εμφανιστούν γρήγορα, και ότι οι συνεταιρισμοί είναι ικανοί να παίξουν ένα σημαντικό ρόλο στη μείωση της ανεργίας και στην προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών. Οι επιχειρηματίες κατανοούν ότι η συνεταιριστική επιχείρηση δεν είναι ανταγωνιστική στην επιτυχία. Αυτοί και οι αρχές γνωρίζουν τώρα καλύτερα τον πραγματικό ρόλο των συνεταιρισμών στις οικονομίες της αγοράς. Στη γεωργία υπάρχει καλύτερη κατανόηση της στρατηγικής σημασίας των συνεταιρισμών που δημιουργούνται από ανεξάρτητους αγρότες για την προμήθεια εισροών και την εμπορία των προϊόντων, σε αντίθεση με τους αναποτελεσματικούς αγροτικούς παραγωγικούς συνεταιρισμούς του προηγούμενου οικονομικού συστήματος. Ιδιαίτερα στην Κοινοπολιτεία των Ανεξάρτητων Κρατών οι συνεταιρισμοί ήσαν ανάμεσα στις πρώτες επιχειρήσεις που έδρασαν στη βάση των κανόνων της αγοράς, χαράσσοντας έτσι το δρόμο για το ξαναζωντάνεμα των τοπικών, περιφερειακών και τελικά των εθνικών οικονομιών. Τα κοινωνικοψυχολογικά οφέλη καταλήγουν σε έναν αυξανόμενο αριθμό πολιτών, οι οποίοι δεν είχαν συνηθίσει να έχουν ενεργό ρόλο σε οποιαδήποτε μορφή οργάνωσης, αλλά που αποκτούν εμπειρία μέσω της συμμετοχής τους σε πραγματικούς συνεταιρισμούς.

Προς το παρόν η κατάσταση είναι ιδιαίτερα ρευστή, καθώς οι κυβερνητικές θέσεις κινούνται σε ένα ευρύ πεδίο, από το να προσφέρουν στήριξη στις καθιε-

ρωμένες ψευδο-συνεταιριστικές δομές μέχρι την αβεβαιότητα στήριξης των νεοϊδρυόμενων πραγματικών συνεταιρισμών. Ωστόσο, ακόμα κι εκεί που οι Κυβερνήσεις έχουν τουλάχιστον μεταβάλει την προηγούμενη επιφυλακτική τους θέση, παραμένουν σοβαρά και πολύπλοκα προβλήματα. Ένα κύριο πρόβλημα ήταν η καθιέρωση ενός κατάλληλου νομικού περιβάλλοντος σχετικά με τη γη και τα άλλα δικαιώματα ιδιοκτησίας. Αρκετές προσπάθειες ήταν αναγκαίες για να ξεπεραστούν οι δυσκολίες και να εφαρμοστεί στην πράξη το οποιοδήποτε νομικό πλαίσιο υιοθετήθηκε τελικά. Για παράδειγμα, στην Τσεχική και Σλοβακική Ομοσπονδιακή Δημοκρατία, το Νοέμβριο του 1991 το Κοινοβούλιο ψήφισε έναν Εμπορικό Νόμο που περιελάμβανε ένα τμήμα για τους συνεταιρισμούς και αντικαθιστούσε τους νόμους που ψηφίστηκαν το Μάιο του 1990. Ωστόσο, η εφαρμογή του νόμου ήταν δύσκολη λόγω της ιδιαίτερης φύσης των συνεταιρισμών και της πολυπλοκότητας διακανονισμού της θέσης τους. Έτσι, το Δεκέμβριο του 1991, το Κοινοβούλιο ψήφισε ένα Νόμο διακανονισμού των Σχέσεων Ιδιοκτησίας και Διακανονισμού των Δικαιωμάτων Ιδιοκτησίας στις Συνεταιριστικές Οργανώσεις. Με αυτόν τον τρόπο η νομοθεσία έχει καταστεί τελικά ίδια με αυτή που ισχύει στη Δυτική Ευρώπη. Ωστόσο, παραμένουν ακόμα πολλές πρακτικές δυσκολίες εφαρμογής του μετασχηματισμού που επιτρέπεται τώρα από το νόμο, εδώ και σε άλλες χώρες.

Μία ριζική αναδιάρθρωση της χρηματοοικονομικής αγοράς λαμβάνει χώρα. Οι περισσότερες χώρες επιζητούν μεγάλες ποσότητες ξένου κεφαλαίου, ωστόσο, επαρκή κεφάλαια μπορούν να βρεθούν στην εγχώρια αγορά αν καθιερωθούν τα κατάλληλα μέσα. Σε άλλα μέρη έχει αποδειχθεί ότι οι πιστωτικές ενώσεις μπορούν να παίξουν ένα σημαντικό ρόλο για τη συγκέντρωση των εγχωρίων αποταμιεύσεων, θεμελιώνοντας την αξία της προσωπικής αποταμίευσης και επανεπενδύοντας τέτοιες αποταμιεύσεις στις τοπικές κοινότητες μέσω της χορήγησης ατομικών παραγωγικών δανείων. Συνεπώς, με ένα κατάλληλο νομικό και κυβερνητικό-πολιτικό πλαίσιο, οι πιστωτικές ενώσεις θα μπορούσαν να συμβάλλουν σημαντικά στην άμβλυνση των χρηματοπιστωτικών προβλημάτων. Η διεθνής βοήθεια παρέχεται: κατά την τελευταία τριετία η WOCCU κατόρθωσε να ανταποκριθεί στα αιτήματα για βοήθεια χρησιμοποιώντας τις διάφορες πηγές που διατίθενται μέσω της διεθνούς κίνησης των πιστωτικών ενώσεων. Στρατηγικές βοήθειες, που καθορίζονται σε συνεργασία με τοπικούς εκπροσώπους, είναι πιο προχωρημένες στην Πολωνία, στην Ουγγαρία, στη Ρωσική Ομοσπονδία και στην Ουκρανία. Το Φεβρουάριο του 1992 πραγματοποιήθηκε ένα συνέδριο για την Ανάπτυξη Πιστωτικών Ενώσεων στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη από την WOCCU και τη Διεθνή Συνεταιριστική Ένωση (ICA), σε συνεργασία με το Διεθνές Γραφείο Εργασίας (ILO).

IV. Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΦΡΙΚΗ, ΑΣΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

Οι επιπτώσεις στους συνεταιρισμούς από τις οικονομικές αλλαγές είναι ποικίλες, αλλά όχι πάντα αρνητικές. Ορισμένοι τύποι συνεταιρισμών κατάλαβαν ότι η νέα κατάσταση τους έχει προσφέρει ευκαιρίες, τις οποίες ήταν πιο ικανοί να εκμεταλλευτούν από άλλες μορφές ιδιωτικών επιχειρήσεων. Στην Αίγυπτο, όπου οι αγροτικοί συνεταιρισμοί είναι υπεύθυνοι για όλες τις εξαγωγές ρυζιού και βαμβακιού και για τις μισές εξαγωγές πατάτας και οπωροκηπευτικών, η Κεντρική Αγροτική Συνεταιριστική Ένωση θεώρησε ότι οι διαρθρωτικές προσαρμογές θα βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα και την ανταγωνιστικότητα. Οι συνεταιρισμοί έχουν ωφεληθεί ιδιαίτερα από την απόσυρση των

δημοσίων οργανισμών από ορισμένες δραστηριότητες. Οι συνεταιρισμοί που ιδρύθηκαν χωρίς κυβερνητική ανάμειξη ήσαν πιο ικανοί να προσαρμοστούν στις νέες συνθήκες και να εκμεταλλευτούν νέες ευκαιρίες. Για παράδειγμα, στην Κολομβία οι παραγωγικοί συνεταιρισμοί, οι οποίοι έχουν επεκταθεί καθέτως για να δημιουργήσουν τη δική τους εξαγωγική εταιρεία, ελέγχουν τώρα το 50% του κύριου εξαγωγικού προϊόντος, του καφέ. Τα πρώτα έτη της δεκαετίας του '80 σημειώθηκαν σοβαρές κρίσεις στον τραπεζικό και χρηματοπιστωτικό τομέα, αλλά οι πιστωτικές ενώσεις και οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί δεν επηρεάστηκαν αλλά εμφανίστηκαν με αυξημένη φερεγγυότητα. Ατομα που απολύθηκαν από κρατικές επιχειρήσεις δημιούργησαν εργατικούς συνεταιρισμούς και στη συνέχεια πρόσφεραν τεχνικές υπηρεσίες στις επιχειρήσεις που τους απασχολούσαν πριν. Οι εργατικοί συνεταιρισμοί συντηρούν τώρα το μεγαλύτερο μέρος του εθνικού οδικού δικτύου, που στο παρελθόν ήταν ευθύνη του δημόσιου τομέα, με μία επιτυχημένη συνεργασία με το Υπουργείο Μεταφορών και Δημοσίων Έργων.

Υπάρχουν στοιχεία ποικίλων και πρωτότυπων συνεταιριστικών δραστηριοτήτων σε πολλές χώρες: από συνεταιρισμούς ηλιακής ενέργειας στο Τυναλί, μέχρι συνεταιρισμούς οδοντογιατρών, φυλάκων ασφαλείας και καθηγητών κομπιούτερ στη Σιγκαπούρη. Η Γραμματεία του CARICOM αναφέρει ότι οι συνεταιρισμοί έχουν τρομερή δυναμικότητα στην Καραϊβική, ιδιαίτερα στο πλαίσιο εφαρμογής προγραμμάτων διαρθρωτικών προσαρμογών. Οι συνεταιρισμοί, συμπεριλαμβανομένων των πιστωτικών ενώσεων, είναι ιδιαίτερα κατάλληλοι για να αντιμετωπίσουν τις κοινωνικές επιπτώσεις που έχουν οι προσαρμογές σε ορισμένες αδύναμες ομάδες του πληθυσμού από τις οποίες και προέρχονται τα μέλη τους. Οι σωστά διαχειριζόμενες πιστωτικές διευκολύνσεις από τις πιστωτικές ενώσεις προς μικρές επιχειρήσεις μπορούν να αυξήσουν την αυτοαπασχόληση και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Η συνεταιριστική κίνηση μπορεί να διαχειριστεί αποτελεσματικά τους ανθρώπινους πόρους μιας περιοχής όπου τα μέλη είναι πάνω από 1 εκατομ. σε συνολικό πληθυσμό 5,6 εκατομ. Σε πολλές χώρες της Αφρικής, της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής θεωρείται ότι οι συνεταιρισμοί συνέβαλαν αποτελεσματικά στην επίτευξη μιας πιο αρμονικής σχέσης ανάμεσα στην ανθρώπινη κοινωνία και στο φυσικό περιβάλλον. Είναι γενικά αποδεκτό ότι οι συνεταιρισμοί συνέβαλαν σημαντικά - ως «σχολεία δημοκρατίας» - στον εκδημοκρατισμό.

Σε πολλές χώρες, η ανάπτυξη των πιστωτικών ενώσεων συνέχισε να είναι πολύ θεαματική. Στο τέλος του 1990 τα μέλη τους σε 75 χώρες ήταν 11,7 εκατομ. με επίπεδο ατομικών αποταμιεύσεων ύψους 6.657 εκατομ. δολ. Αυτό αντιπροσώπευε μέση ετήσια αύξηση κατά την περίοδο 1985-90 στην Αφρική 8,2% σε μέλη, 13,4% σε αποταμιεύσεις. Στην Ασία 38,8% σε μέλη και 85,9% σε αποταμιεύσεις. Στη Λατινική Αμερική 10,4% σε μέλη και 8,9% σε αποταμιεύσεις. Και στην Καραϊβική 9,7% σε μέλη και 18,7% σε αποταμιεύσεις. Οι ρυθμοί ανάπτυξης των χορηγήσεων δανείων, των αποθεματικών και των περιουσιακών στοιχείων των πιστωτικών ενώσεων εμφάνισαν παρόμοια επίπεδα ανάπτυξης. Ωστόσο, σε πολλές χώρες οι συνεταιριστές θεωρούν ότι οι Κυβερνήσεις διατηρούν μία πατερναλιστική συμπεριφορά προς τις πιστωτικές ενώσεις.

Ενώ ανάμεσα στις λιγότερο ευνοημένες τάξεις υπάρχουν διάφορες μορφές «προσυνεταιριστικών» οργανώσεων (επιχειρήσεις που λειτουργούν με βάση τις συνεταιριστικές αρχές, αλλά που δεν ικανοποιούν τις απαιτήσεις για την τυπική αναγνώρισή τους), είναι δύσκολο να τις μετασχηματίσουν σε πλή-

ρεις και αποτελεσματικούς συνεταιρισμούς, γιατί τα μέλη τους δεν έχουν επαρκή εκπαίδευση και εμπειρία σε οργανωτικά, λογιστικά και τεχνικά θέματα. Αυτό θεωρείται μεγάλο πρόβλημα, για παράδειγμα, από την Οργάνωση των Συνεταιρισμών της Βραζιλίας, η οποία τόνισε την πλήρη απουσία συνεταιρισμών στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές της χώρας, όπου θεωρείται ότι ο πληθυσμός θα ωφελείτο σημαντικά από την ύπαρξή τους, και που θα συνέβαλαν παράλληλα στην ουσιαστική ανάπτυξή τους στις πιο ευνοημένες περιοχές. Παραμένει η υποχρέωση καλύτερης κατανόησης των παραγόντων που ευνοούν και που εμποδίζουν την παραπέρα επιτυχημένη επέκταση των συνεταιρισμών. Υπάρχει μία σημαντική διαφορά ανάμεσα στην οικειοθελή έκφραση ενδιαφέροντος στους συνεταιρισμούς που προέρχεται από τις καθημερινές συνθήκες από τη μία πλευρά, και από την άλλη στις δομές που επιβάλλονται, οι οποίες δεν είναι κατάλληλες με τις τοπικές νόρμες συμπεριφοράς και που δεν εξυπηρετούν αναγκαστικά τα άμεσα οικονομικά ενδιαφέροντα των ατόμων και των κοινοτήτων.

Οι συνεταιρισμοί που δημιουργήθηκαν με κυβερνητική πρωτοβουλία, και που παραμένουν στενά δεμένοι με κρατικά παραγωγικά και εξαγωγικά μονοπώλια, δεν έχουν τη ζωτικότητα και την ευελιξία που χρειάζεται για να προσαρμοστούν στις νέες συνθήκες. Σε έναν αριθμό χωρών οι οποίες έχουν αρχίσει πρόσφατα μία διαδικασία μετασχηματισμού από μηχανταγωνιστικές μορφές οικονομικής διαχείρισης, οι συνεταιρισμοί που ήσαν στο παρελθόν συνδεδεμένοι με το δημόσιο τομέα ιδιωτικοποιούνται ή απλώς εγκαταλείπονται, αν δεν υπάρχει ενδιαφέρον σε αυτούς από τα πλέον δυναμικά στοιχεία του ιδιωτικού τομέα.

Ωστόσο, σε πολλές οικονομίες της αγοράς στην Αφρική και στην Ασία, οι ψευδοσυνεταιρισμοί συνεχίζουν να υπάρχουν: δημιουργημένοι από τις κυβερνήσεις από πάνω προς τα κάτω αποτελούν μέρος μιας παρακρατικής και μονοπωλιακής δομής, που δεν έχει την ικανότητα για επιχειρηματική επέκταση μέσα στον προσυνεταιριστικό και άτυπο τομέα ή σε συνεργασία με άλλες ιδιωτικές επιχειρήσεις. Κατ' αυτό τον τρόπο δεν κατέστη δυνατό να δημιουργηθούν τοπικοί πυρήνες ανάπτυξης και να συμβάλουν έτσι σε έναν ισορροπημένο περιφερειακό και εθνικό μετασχηματισμό. Πράγματι, ένας από τους λόγους για τη χαμηλή απόδοση πολλών από αυτές τις οικονομίες μπορεί να είναι το γεγονός ότι η ευθύνη για την παραγωγή και την εξαγωγή είχε εκχωρηθεί σε ψευδοσυνεταιρισμούς οι οποίοι, έχοντας τεχνητά δημιουργηθεί, δεν είχαν αυτές ακριβώς τις επιχειρηματικές ικανότητες που βρίσκονται στους πραγματικούς συνεταιρισμούς, δηλαδή σε αυτοδιαχειριζόμενες οντότητες που δημιουργήθηκαν για την επίτευξη των στόχων αύξησης του εισοδήματος και των κερδών των μελών. Επιπλέον, χορηγώντας μονοπωλιακή θέση στους ψευδοσυνεταιρισμούς, οι Κυβερνήσεις έχουν κατά πάσα πιθανότητα αποκλείσει την επιχειρηματική ανάπτυξη στο μη συνεταιριστικό ιδιωτικό τομέα.

Το Διεθνές Ταμείο για την Αγροτική Ανάπτυξη (IFAD) έχει βγάλει συγκεκριμένα συμπεράσματα επί αυτού του θέματος. Οι πραγματικοί, αποτελεσματικοί και με καλές επιδόσεις, συνεταιρισμοί προσφέρουν ιδεώδεις και σταθερές θεσμικές δομές για να προσφέρουν τα αγαθά και τις υπηρεσίες σε ομάδες, στόχους, που αποτελούν αντικείμενο προγραμμάτων άμβλυσης της φτώχειας, αλλά μόνο αν η μορφή και η εφαρμογή αυτών των προγραμμάτων δεν επηρεάζει ή δε διαστρεβλώνει τις συνεταιριστικές αρχές, και η κατάλληλη εξωτερική χρηματοδοτική και τεχνική βοήθεια μπορεί να συμβάλει στην ενίσχυση της αυτοβοήθειας, της αυτοχρηματοδότησης και της αυτοστήριξης του συνε-

ταιρισμού. Η εμπειρία του IFAD είναι ότι οι συνεταιρισμοί αποδυναμώθηκαν συχνά από εξωτερικούς παράγοντες και πολιτικές παρεμβάσεις, που οδήγησαν σε αποδυνάμωση της διαχείρισης, σε αναποτελεσματικό έλεγχο, σε έλλειψη τακτικών ελέγχων (audits), σε χαμηλή απόδοση και σε διάλυση. Οι ελεγχόμενες από το κράτος συνεταιριστικές δομές που δε λειτουργούν με βάση τις συνεταιριστικές αρχές απέτυχαν συχνά, ιδιαίτερα όταν χρειάστηκε να λειτουργήσουν στο πλαίσιο μιας πιο φιλελεύθερης οικονομίας. Γηγενείς άτυπες ομάδες, όπως οι ενώσεις αποταμίευσης και πιστώσεων, έχουν δείξει σημαντική επιτυχία, χάρη στις απλές και άτυπες δομές και λειτουργίες, με έναν περιορισμένο και ομοιογενή αριθμό μελών. Ωστόσο, όταν τέτοιες ομάδες ιδρύονται με αποκλειστικό σκοπό να προσφέρουν υπηρεσίες μέσω προγραμμάτων βοήθειας, που απαιτούν ένα ελάχιστο βαθμό τυπικής υπευθυνότητας, έχει διαπιστωθεί ότι τα προτερήματα τέτοιων γηγενών ομάδων εξαφανίζονται λόγω της συνεχώς αυξανόμενης εξάρτησης στην εξωτερική στήριξη, γεγονός που καθιστά τη σταθερότητά τους αμφισβητήσιμη.

Αυτόνομοι, πραγματικοί και αποτελεσματικοί συνεταιρισμοί, ιδιαίτερα οι πιστωτικές ενώσεις, έδειξαν καλή απόδοση και ανάπτυξη σε έναν αριθμό χωρών. Αντίθετα, οι παραγωγικοί συνεταιρισμοί, σε αντίθεση με τους αποταμιευτικούς και πιστωτικούς συνεταιρισμούς, έχει διαπιστωθεί ότι δεν έχουν τις απαραίτητες εθνικές, περιφερειακές επαγγελματικές δομές στήριξης, οι οποίες, εκτός από τις κανονικές υπηρεσίες στήριξης στον προγραμματισμό, στο μάνατζμεντ, και στον έλεγχο, είναι ιδιαίτερα σημαντικές για την ίδρυση πρωτοβάθμιων συνεταιριστικών οργανώσεων, όπως είναι επίσης απαραίτητοι οι δεσμοί εφοδιασμού και εμπορίας.

Ετσι, ένα από τα κύρια προβλήματα σε ορισμένες χώρες της Λατινικής Αμερικής και σε πολλές της Ασίας και της Αφρικής είναι το πώς να διαλύσουν τις λαθεμένες δομές και να ανοίξουν το δρόμο για την αυτόνομη εμφάνιση πραγματικών συνεταιρισμών. Ένας αριθμός Κυβερνήσεων έχουν ήδη δείξει ότι κάποιος βαθμός αποδέσμευσης από το δημόσιο τομέα θα ήταν ο κατάλληλος τρόπος στις νέες οικονομικές συνθήκες. Για παράδειγμα, στην Ακτή του Ελεφαντοστού οι πραγματικοί συνεταιρισμοί θεωρούνται όλο και περισσότερο σημαντικοί εμπορικοί εταίροι για τις ιδιωτικές επιχειρήσεις, οι οποίες επεκτείνονται, ως αποτέλεσμα της διαδικασίας αποδέσμευσης του Κράτους από ορισμένες παραγωγικές διαδικασίες.

Στην Κίνα τα προγράμματα που έχουν σχεδιαστεί για την αναδιάρθρωση των οικονομικών δομών και την ενίσχυση της οικονομικής αποτελεσματικότητας έχουν δημιουργήσει νέες ευκαιρίες για τους συνεταιρισμούς. Οι αγροτικοί συνεταιρισμοί αντικαταστάθηκαν πριν από μία δεκαετία από «οικογενειακές εκμεταλλεύσεις», γεγονός που αποτέλεσε ένα σημαντικό βαθμό ιδιωτικοποίησης.

Ωστόσο, κατά την τελευταία πενταετία νέες μορφές οργανώσεων συνεταιριστικής μορφής (νέες οικονομικές οργανώσεις) έχουν εμφανιστεί με σκοπό να επιτρέψουν στους αγρότες να ενώσουν τις δυνάμεις τους, να δημιουργήσουν νέες επιχειρήσεις και να απασχολήσουν πρόσθετους εργάτες. Οι οικοδομικοί συνεταιρισμοί, και ιδιαίτερα οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί, έχουν επεκταθεί τόσο στις αγροτικές, όσο και στις αστικές περιοχές.

V. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

Σε όλες σχεδόν τις χώρες υπάρχουν περιφερειακές τομεακές και εθνικές συνεταιριστικές οργανώσεις εκπροσώπησης, σκοπός των οποίων είναι να διευκολύνουν την επαφή των επιμέρους συνεταιρισμών, να τους προσφέρουν οργανωτική και τεχνολογική στήριξη και να τους εκπροσωπούν προς άλλους τομείς της οικονομίας και κυρίως προς την Κυβέρνηση. Ένας αυξανόμενος αριθμός τέτοιων συνεταιριστικών οργανώσεων, ιδιαίτερα στην Αφρική, στην Ασία και στη Λατινική Αμερική, ίδρυσαν πρόσφατα εθνικούς συντονιστικούς οργανισμούς, βελτίωσαν την επικοινωνία ανάμεσα στους εθνικούς οργανισμούς και στους συνεταιρισμούς - μέλη τους, ίδρυσαν συστήματα συλλογής στοιχείων και ερευνητικά ινστιτούτα, βελτίωσαν και επέκτειναν την εκπαίδευση των μελών και των υπαλλήλων και ενίσχυσαν τις σχέσεις τους με ξένες και διεθνείς συνεταιριστικές οργανώσεις. Υπάρχουν ακόμα πολλά εμπόδια βελτίωσης εδώ και στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και στην Κοινοπολιτεία Ανεξαρτήτων Κρατών. Αυτά περιλαμβάνουν την απουσία κατάλληλου νομοθετικού πλαισίου, την αναποτελεσματικότητα των εθνικών οργανώσεων - και συνεπώς την ανεπαρκή εκπροσώπηση σε κυβερνητικούς οργανισμούς και στα νομοθετικά όργανα, την ποικιλία των κυβερνητικών πολιτικών που κάνει δύσκολο τον εντοπισμό ή την καθιέρωση αποτελεσματικών διαύλων επικοινωνίας, την έλλειψη χρηματοδότησης, και την έλλειψη ικανού και κατάλληλου προσωπικού.

Οι εθνικοί οργανισμοί εκπροσώπησης επιδιώκουν αμοιβαία στήριξη και αλληλεγγύη με τη δημιουργία διεθνών οργανισμών. Ανάμεσα σε αυτούς ορισμένοι αποτελούν σημαντικούς διεθνείς οργανισμούς που βρίσκονται σε πλήρη συνεργασία με διακυβερνητικούς οργανισμούς. Η σημασία τους μπορεί να δειχθεί με αναφορά στις δραστηριότητες τριών οργανισμών που είναι μέλη της COPAC. Η Διεθνής Συνεταιριστική Ένωση (ICA), ο μεγαλύτερος διεθνής συνεταιριστικός οργανισμός, είναι μία διεθνής ένωση των συνεταιρισμών όλων των τύπων. Τα μέλη της αποτελούνται από περίπου 200 εθνικές και διεθνείς συνεταιριστικές οργανώσεις από 80 χώρες, οι οποίες αντιπροσωπεύουν με τη σειρά τους περισσότερους από 740.000 τοπικούς συνεταιρισμούς με περίπου 700 εκατομμύρια φυσικά μέλη. Οι δραστηριότητές της συγκεντρώνονται σε πέντε κυρίως χώρους: η προώθηση και στήριξη των αξιών και των αρχών που έχουν από κοινού όλα τα μέλη της, η ανταλλαγή ιδεών, πληροφοριών και η πρακτική συνεργασία των μελών της, η διάδοση των πληροφοριών για τη δομή και τις τάσεις της παγκόσμιας συνεταιριστικής κίνησης, η δράση της ως καταλύτης για την ανάπτυξη των συνεταιριστικών δομών, ιδιαίτερα στις αναπτυσσόμενες χώρες, και η λειτουργία της ως εκπροσώπος της συνεταιριστικής κίνησης προς τα Ηνωμένα Έθνη και, όταν ζητείται από τα μέλη της, προς τις εθνικές κυβερνήσεις. Πέραν των αναπτυξιακών της δραστηριοτήτων στην Αφρική, στην Ασία και στη Λατινική Αμερική, η ICA στηρίζει την ανάπτυξη των συνεταιρισμών στις πρώην χώρες του κεντρικού σχεδιασμού. Προς το παρόν θεωρεί κύριους χώρους προτεραιότητας τα θέματα ισότητας των φύλων, την ανάπτυξη των ανθρωπίνων πόρων και την προστασία του περιβάλλοντος. Το 1990 η ICA ζήτησε από όλα τα μέλη της να συμμετέχουν στις προσπάθειες για να σταματήσει η υποβάθμιση του ανθρωπίνου και του φυσικού περιβάλλοντος. Το 1992 συντόνισε μία συνεταιριστική αντιπροσωπεία στο Συνέδριο των Ηνωμέ-

ων Εθνών για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη και οργάνωσε στην Ινδονησία ένα συνέδριο υπουργών που είναι υπεύθυνοι για τη συνεταιριστική ανάπτυξη στην Ασία και στον Ειρηνικό.

Η Διεθνής Ομοσπονδία Αγροτών Παραγωγών (IFAP) ενώνει περίπου 80 εθνικές οργανώσεις εκπροσώπησης των αγροτών, συμπεριλαμβανομένων συνεταιριστικών οργανισμών σε 55 χώρες, από τις οποίες 27 βρίσκονται στην Αφρική, στην Ασία και στη Λατινική Αμερική. Ιδρύθηκε για να εξασφαλίσει τη μεγαλύτερη δυνατή συνεργασία ανάμεσα στις πρωτοβάθμιες οργανώσεις των αγροτών παραγωγών, συμπεριλαμβανομένων των συνεταιριστών, για την ικανοποίηση των καταναλωτικών αναγκών της κοινωνίας σε τρόφιμα και για να βελτιώσει την οικονομική και κοινωνική θέση όλων όσων ζουν και εργάζονται στη γη. Λειτουργεί ως σημείο συνάντησης των ηγετών των εθνικών οργανισμών των αγροτών με σκοπό τον εντοπισμό των αμοιβαίων ενδιαφερόντων και συμφερόντων και το συντονισμό των ενεργειών τους, πληροφορεί τα μέλη της, ομιλεί για λογαριασμό όλων των αγροτών του κόσμου και προωθεί τη δημιουργία και την ενίσχυση ανεξάρτητων οργανώσεων των αγροτών παραγωγών σε όλο τον κόσμο.

Οι πρόσφατες δραστηριότητες της IFAP έχουν συγκεντρωθεί στη βούληση των αγροτών για σταθερή αγροτική ανάπτυξη και στο ρόλο τους για τη διαχείριση και προστασία των εθνικών πόρων, τη βελτίωση των αμοιβαίων δεσμών ανάμεσα στους αγρότες και στα προγράμματα γεωργικής έρευνας, τη στήριξη της περιφερειακής συνεργασίας μεταξύ των οργανώσεων των αγροτών και μέσω της Μόνιμης Επιτροπής της για τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς, στην εξέταση των τρόπων με τους οποίους οι αγροτικοί συνεταιρισμοί μπορούν να εκμεταλλευτούν τις ευκαιρίες για να αναλάβουν πρώην κρατικές δραστηριότητες και υπηρεσίες, καθώς οι διαρθρωτικές αλλαγές επιφέρουν μεγαλύτερο προσανατολισμό προς την αγορά, μείωση των μέτρων στήριξης και μικρότερη κρατική παρέμβαση.

Το Παγκόσμιο Συμβούλιο των Πιστωτικών Ενώσεων (WOCCU) είναι ένας διεθνής οργανισμός των πιστωτικών ενώσεων και άλλων παρόμοιων πιστωτικών συνεταιρισμών και ο μεγαλύτερος οργανισμός εξειδικευμένων συνεταιρισμών, που εκπροσωπεί πάνω από 86 εκατομμύρια άτομα σε περισσότερες από 41.000 πιστωτικές ενώσεις σε 80 περίπου χώρες. Παρέχει βοήθεια στα μέλη του για να οργανώσουν, να επεκτείνουν, να βελτιώσουν και να καθιερώσουν πιστωτικές ενώσεις και συναφείς θεσμούς ως αποτελεσματικά μέσα για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των λαών. Λειτουργεί ως κέντρο ανταλλαγής ιδεών και πληροφοριών, προσφέρει υπηρεσίες προς τα μέλη, προωθεί την ανάπτυξη των μελών, εκπροσωπεί τα συμφέροντά τους και επεκτείνει τις συνεταιριστικές χρηματοοικονομικές υπηρεσίες σε χώρους όπου οι άνθρωποι τις θέλουν ή τις χρειάζονται. Το WOCCU έχει αναπτύξει πρόσφατα μία πρωτοβουλία με σκοπό να εξασφαλίσει υψηλή ποιότητα υπηρεσιών από τις πιστωτικές ενώσεις, ασφάλεια, και αποτελεσματικότητα. Έχει αναπτύξει πρότυπα νομοθεσίας, καταστατικών, λειτουργικών κανόνων και οδηγούς ελέγχου. Επίσης, έχει αναπτύξει προγράμματα εκπαίδευσης και αποστολές τεχνικής βοήθειας για την εφαρμογή τους. Το WOCCU επιδιώκει να πείσει τις Κυβερνήσεις ότι η μεγάλη παρέμβασή τους μπορεί να είναι αντιπαραγωγική. Τονίζει την ανάγκη προς τις πιστωτικές ενώσεις να θεωρήσουν τους εαυτούς τους οικο-

νομικές επιχειρήσεις, να εφαρμόζουν τα επιτόκια της αγοράς, και να προσφέρουν ένα πλήθος υπηρεσιών σε ένα συνεχώς αυξανόμενο ανταγωνιστικό περιβάλλον. Αναγνωρίζοντας τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν ακόμα οι γυναίκες στο να είναι πλήρη μέλη των πιστωτικών ενώσεων, το WOCCU δημιούργησε τον Οκτώβριο του 1991 μία Γραμματεία με το όνομα, Γυναίκες στην Ανάπτυξη.

Στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα έχουν ιδρυθεί περιφερειακές ενώσεις σε όλους σχεδόν τους τομείς της συνεταιριστικής δραστηριότητας. Για τη στήριξη των κοινών συμφερόντων και την εξασφάλιση της εκπροσώπησης τους σε ευρωπαϊκό επίπεδο, έχει δημιουργηθεί η Συντονιστική Επιτροπή των Συνεταιριστικών Οργανώσεων της Κοινότητας (CCACC) από τις επιμέρους τομεακές συνεταιριστικές οργανώσεις, όπως η Γενική Επιτροπή Αγροτικού Συνεταιρισμού (COGECA) και η Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Το Νοέμβριο του 1990, εννέα συνεταιριστικές εταιρείες συμβούλων επιχειρήσεων, τράπεζες και άλλες οργανώσεις από επτά χώρες της Δυτικής Ευρώπης δημιούργησαν την οργάνωση Ευρωπαϊκοί Συνεταιρισμοί για τη Γεωργική και Αγροτική Ανάπτυξη (ECORD), με κύριο σκοπό να βοηθήσουν στην αναδιάρθρωση της γεωργίας στην Ανατολική Ευρώπη. Το 1989 το Συνέδριο των Αμερικανικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων εξέτασε τρόπους βελτίωσης των εμπορικών σχέσεων ανάμεσα στους συνεταιρισμούς της Αμερικανικής ηπείρου και άλλων περιοχών.

Πέραν της συχνής τυπικής και άτυπης συνεργασίας, υπάρχει ένας αριθμός ειδικών θεσμικών και διαδικαστικών διακανονισμών για τη διεθνή συνεργασία. Η COPAC είναι το μοναδικό όργανο όπου οι κύριοι διεθνείς οργανισμοί εκπροσώπησης και οι κύριοι διακυβερνητικοί συναντώνται για διαβουλεύσεις και ανταλλαγή πληροφοριών και απόψεων. Η COPAC διατηρεί σχέσεις με πολλούς άλλους διεθνείς και εθνικούς οργανισμούς. Η Γραμματεία της δημοσιεύει ένα ενημερωτικό φυλλάδιο και μια σειρά πληροφοριών κατά χώρα, κάνει έρευνα και οργανώνει κατά καιρούς συμπόσια και σεμινάρια. Ορισμένες οργανώσεις έχουν ειδικές θεσμικές σχέσεις με τους διακυβερνητικούς οργανισμούς σύμφωνα με τους οποίους μπορούν να συμμετέχουν ενεργά σε συζητήσεις πολιτικής. Από το 1969 το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο είχε ζητήσει στενή συνεργασία ανάμεσα στο σύστημα των Ηνωμένων Εθνών και στην ICA, η οποία έχει επίσης ειδική σχέση με το ILO, δίνοντάς της τη δυνατότητα να συμμετέχει πλήρως στις δραστηριότητές του μαζί με την τριμερή δομή: εργαζόμενοι, εργοδότες και κυβερνήσεις. Η ICA, η IFAP και το WOCCU συνεργάζονται στενά με όλους τους αρμόδιους διακυβερνητικούς οργανισμούς.

(Συνεχίζεται)

ΘΕΣΕΙΣ - ΑΠΟΨΕΙΣ

ΑΤΕ ΚΑΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

Πολλές φορές στο παρελθόν, οι στήλες αυτού του περιοδικού είχαν αναφερθεί στην αλληλεξάρτηση ΑΤΕ και συνεταιρισμών. Επανειλημμένα σχόλια και ειδικό άρθρο (τ. 21/1991) είχαν τονίσει, ότι το κλίμα αντιπαράθεσης που είχε καλλιεργηθεί από ορισμένες πλευρές, μπορούσε να προκαλέσει μεγάλη βλάβη των συμφερόντων τόσο της ΑΤΕ όσο και των συνεταιρισμών. Όμως, η ωινή της σύνεσης και της στοιχειώδους διορατικότητας δεν είχε φθάσει στους ιθύνοντες ή είχε συνειδητά απορριφθεί. Οι συνεταιρισμοί ήταν οι πρώτοι που βρέθηκαν σε αδιέξοδο, αφού το Δημόσιο, με τη συνηγορία της ΑΤΕ, αναγνώρισε μεν ότι το μεγαλύτερο μέρος των συνεταιριστικών χρεών δημιουργήθηκε από υπαιτιότητά του, αλλά ζητούσε να καταβληθούν οι τόκοι από τους συνεταιρισμούς. Όντως, πρωτότυπη λογική! Οι συνεταιρισμοί απορρίπτοντας αυτή τη λύση, αλλά φερόμενοι ως οφειλέτες στην ΑΤΕ, δεν μπορούσαν πλέον να δανειοδοτηθούν, οδηγούμενοι έτσι, στην αδράνεια.

Το θέμα όμως δεν έληξε εκεί. Επειδή οι συνεταιρισμοί, όχι μόνο δεν αποδέχονταν τη λογική αυτή αλλά και δεν ήταν σε θέση να καταβάλουν τους υπερωστικούς τόκους οι οποίοι αποτέλεσαν επισφαλείς απαιτήσεις. Αυτές οι τεράστιες επισφαλείς απαιτήσεις κλόνισαν

και την ίδια τη ΑΤΕ. Χρειάστηκε η παρέμβαση των Υπουργών Βιομηχανίας και Εμπορίου για να στηριχθεί η αξιοπιστία της ΑΤΕ και να ξεκινήσει η διερεύνηση του τρόπου διαθέτησής του θέματος από τον πραγματικό οφειλέτη - το Κράτος.

Η χωρίς νόημα (αν όχι σκόπιμη) αυτή περιπλάνηση ως προς τη ρύθμιση των χρεών που επισώρευσε μια εξωπραγματική «κοινωνική» πολιτική του Κράτους, δεν στοίχισε μόνο την απώλεια μιάς διαιτησίας. Στοίχισε τη ζωή σε ορισμένες συνεταιριστικές οργανώσεις, την υποβάθμιση του ρόλου σε πολλές άλλες και την ταπείνωση σε ολόκληρο το συνεταιριστικό θεσμό, του οποίου το όνομα ταυτίστηκε με τη χρεωκοπία, αφού τα κρατικά χρέη ονομάστηκαν συνεταιριστικά.

Η κατάσταση της οικονομίας είναι, πραγματικά, δύσκολη για να σηκώσει το μεγάλο φορτίο των συσσωρευμένων χρεών που προκάλεσαν ασυλλόγιστα οι χειριζόμενοι τα κοινά. Όμως, είναι εκτός πάσης αμφιβολίας, ότι τόσο οι συνεταιρισμοί όσο και η ΑΤΕ αποτελούν τους λειτουργικούς μηχανισμούς της γεωργικής οικονομίας της χώρας και θα πρέπει να στηριχθούν με κάθε τρόπο. Ας ελπίσουμε ότι αυτή τη φορά θα επικρατήσει σύνεση.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Η αναγνώριση δύο αστικών πιστωτικών συνεταιρισμών ως Πιστωτικών Ιδρυμάτων και η προετοιμασία άλλων

να ακολουθήσουν την ίδια πορεία, πρέπει να χαιρετισθεί ως γεγονός εξαιρετικής σημασίας. Η πανελληνίας εμπέλειας

Συνεταιριστική Τράπεζα Λαμίας και η τοπικής εμβέλειας Συνεταιριστική Τράπεζα Ιωαννίνων δεν συνιστούν μόνο τιμή για τις περιοχές, τους πρωτεργάτες και τα μέλη τους αλλά και δικαίωση του συνεταιριστικού θεσμού.

Επειδή, στην πλειονότητά τους, οι συνεταιρισμοί στη χώρα μας είναι αγροτικοί και επειδή κατά την τελευταία δεκαετία, εξαιτίας πολλών εξωτερικών και εσωτερικών παραγόντων, ξέφυγαν από τον συνεταιριστικό τους προσανατολισμό, δημιουργήθηκε η εντύπωση ότι ο θεσμός είναι ατελής και ίσως ακόμη χρεωκοπημένος. Φυσικά, όσοι γνωρίζουν το συνεταιριστικό θεσμό έχουν πεισθεί για τη ζωτικότητα, το δυναμισμό και την προσφορά του. Αυτοί όμως είναι λίγοι. Η κοινή γνώμη διαμορφώνει τη δική της δυναμική και δεν ασχολείται με λεπτές διακρίσεις.

Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες, που έχουν μέχρι τώρα αναγνωριστεί είναι το αποτέλεσμα πολλής προσπάθειας, που με σύνεση και συνέπεια, αξιοποίησε την αυτενέργεια των ίδιων των ενδιαφερομένων, προς αντιμετώπιση ενός σοβαρού προβλήματος του ύψους των επιτοκίων, αλλά και της μεγάλης διαφοράς μεταξύ επιτοκίων καταθέσεων και επιτοκίων χορηγήσεων. Όπως σε κάθε τομέα που αντιμετωπίζει προβλήματα, οι συνεταιρισμοί έδειξαν τη διέξοδο.

Οι επιπτώσεις από την επιτυχία των πρώτων Συνεταιριστικών Τραπεζών είναι πολλές. Αποκαθιστούν την οφειλόμενη στο συνεταιριστικό θεσμό εκτίμηση και αφήνουν να διαφανεί, ότι όπου χρησιμοποιείται σωστά από αξιούς και συνεπείς συνεταιριστές η επιτυχία είναι διασφαλισμένη. Εξυπηρετούν τη τοπική κοινωνία και της ενδυναμώνουν τα αναπτυξιακά περιθώρια, με ταυτόχρονη απεξάρτηση από τη μεγαθυμία του Κέντρου. Αποτελούν τους φωτεινούς οδηγούς και τους συμβούλους για άλλες ανάλογες προσπάθειες, πολλαπλασιάζοντας έτσι την επιρροή τους. Τέλος, εξαναγκάζουν τους ανταγωνιστές τους να βελτιώσουν την ποιότητα και το κόστος των υπηρεσιών τους με εκσυγχρονισμό και βελτίωση της οργάνωσης και με την επίδρασή τους αυτή προσφέρεται μιά αφανής αλλά τεράστια υπηρεσία στο κοινωνικό σύνολο.

Η κίνηση για δημιουργία νέων Πιστωτικών ιδρυμάτων έχει πάρει έκταση. Για να έχει όμως μιά σταθερή και επιτυχημένη πορεία δεν απαιτούνται μόνο κεφάλαια. Χρειάζεται γνώση, σωστή, χωρίς παρεκκλίσεις, εφαρμογή του θεσμού και πρόσωπα συνετά. Το πρότυπο της Λαμίας πρέπει να οδηγήσει σε μίμηση, όχι σε απομιμήσεις.

ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ ΣΤΟΥΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥΣ

Πλησιάζει ο καιρός για τις συνεταιριστικές εκλογές, οι οποίες, κατά τα φαινόμενα, θα διεξαχθούν και πάλι με το σύστημα των συνδυασμών, ένα σύστημα μοναδικό στον κόσμο, ως προς την εφαρμογή του σε συνεταιρισμούς. Πάλι τα μέλη των συνεταιρισμών θα πρέπει πρώτα να επιλέξουν παράταξη και μόνο από την παράταξη αυτή να επιλέξουν τους εκλεκτούς τους.

Έχει μείνει στην ιστορία ως εξωφρενικό παράδειγμα παρανόησης του συνεταιριστικού θεσμού η αφήγηση του Ο.

Πλάνκετ, του θεμελιωτή των συνεταιρισμών της Ιρλανδίας, ο οποίος, περιοδεύοντας στις αρχές του αιώνα τα χωριά της Ιρλανδίας, κήρυσσε την ενότητα στα πλαίσια των συνεταιρισμών για την επιδίωξη του κοινού στόχου των μελών. Σε μιά από τις συναντήσεις αυτές ένας από το ακροατήριο βροντοφώναξε: «Είναι αδύνατο εμείς να συνεργαστούμε με εκείνους. Εμείς θέλουμε να φτιάχνουμε το βούτυρο με σωστές εθνικιστικές μεθόδους!»

Κάπως έτσι, στην Ελλάδα του τέλους του αιώνα θέλουμε τους συνεταιρισμούς. Να αγοράζουν και να πωλούν με σωστές σοσιαλιστικές, συντηρητικές ή κομμουνιστικές μεθόδους. Στο μεταξύ η Ιρλανδία, από τις μικρές και οικονομικά πιο αδύναμες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφού ξεπέρασε τις παιδικές — ή μάλλον παιδαριώδεις — ασθένειες όταν ήταν η εποχή τους, έχτισε

ισχυρότατα συνεταιριστικά συγκροτήματα και με όλα τα χρώματα πλέον ενωμένα κατακτούν ξένες αγορές μεταξύ των οποίων και τη δική μας με γαλακτοκομικά προϊόντα κάθε είδους (π.χ. Kerrygold). Εμείς σε λίγο δεν θα μπορούμε να πουλάμε τα έγχρωμα προϊόντα μας ούτε στη δική μας αγορά. Δυστυχώς περνούμε παιδικές αρρώστιες σε γεροντική ηλικία.

Η ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ

Όλοι πρέπει να συμμετέχουν στα κοινωνικά βάρη ανάλογα με τις δυνατότητές τους. Από τον κανόνα αυτόν κανείς δεν μπορεί να εξαιρεθεί. Το σημαντικό στοιχείο για την Πολιτεία είναι η διαπίστωση και τεκμηρίωση των εισοδημάτων που αποκτώνται.

Ο γεωργικός τομέας είναι ιδιόμορφος από τη φύση του ως προς την πορεία των εισοδημάτων. Κύριο χαρακτηριστικό του είναι ο πολύ μεγάλος αριθμός των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, το μικρό μέγεθος των περισσότερων από αυτές και η αστάθεια των εισοδημάτων, που οφείλεται στις καιρικές συνθήκες και στις συνθήκες της αγοράς.

Οι τρόποι που έχουν θεσπισθεί μέχρι τώρα στηρίζονται σε τεκμήρια επισφαλή τα οποία δεν πείθουν για την αντικειμενικότητά τους, την προσέγγιση της πραγματικότητας και την εφικτότητα. Η ακαθάριστη αξία της γεωργικής παραγωγής (οι ακαθάριστες εισπράξεις) δεν αποτελεί δείκτη εισοδηματικό. Μεγάλη αξία παραγωγής μπορεί να συνδέεται με χαμηλό εισόδημα και το αντίστροφο. Επίσης, το μέγεθος της γεωργικής εκμετάλλευσης σε σρέμματα, μικρή σχέση έχει με το αποκτώμενο

εισόδημα. Είναι τόση η ετερογένεια των επιμέρους κλάδων παραγωγής, που ένα τέτοιο κριτήριο θα κατέληγε να είναι άδικο στις περισσότερες περιπτώσεις και δίκαιο σε ολίγες.

Για να μπορέσουν οι οικονομικές υπηρεσίες να προσεγγίσουν τα γεωργικά εισοδήματα, πρέπει να προηγηθεί συστηματική εργασία Γεωπόνων. Χρειάζεται να καθιερωθεί σύστημα υπολογισμού, σε ετήσια βάση και κατά κλάδο και εξειδικευμένη περιοχή, ειδικών συντελεστών εισοδήματος, ώστε να καλυφθεί ολόκληρη η χώρα. Έτσι η προσέγγιση του εισοδήματος θα στηρίζεται σε πραγματικά δεδομένα. Με τις δηλώσεις δε των εκτάσεων και του αριθμού ζώων των εκμεταλλεύσεων, που γίνονται για ποικίλες επιδοτήσεις ή πρέπει να γίνονται για να είναι νόμιμες μελλοντικές μεταβιβάσεις, θα είναι δυνατό να εκτιμάται το πραγματικό εισόδημα για κάθε γεωργική εκμετάλλευση.

Μαγικοί τρόποι δεν υπάρχουν. Χρειάζεται συστηματική εργασία υποδομής από ειδικούς.

ΣΕΒΑ Θ ΑΒΕ

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΘΡΑΚΗΣ

Ξάνθη: Καραολή 79 — Αθήνα Λ. Ριανκούρ 64)



- ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΕΙ το εισόδημα των αγροτών.
- ΕΞΑΣΦΑΛΙΖΕΙ ποιότητα στον καταναλωτή.
- ΔΙΝΕΙ εργασία στους ανθρώπους της ακριτικής περιοχής.
- ΒΟΗΘΑ την εθνική οικονομία.
- ΣΤΗΡΙΖΕΙ τη συνεταιριστική ανάπτυξη.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

Σημείωση «Σ.Π.»

Συχνά γίνεται επίκληση των Συνεταιριστικών Αρχών για την υποστήριξη επιμέρους απόψεων. Πολλές από τις απόψεις που παρουσιάζονται αποτελούν ερμηνείες που δεν ανταποκρίνονται προς το πνεύμα της Επιτροπής Συνεταιριστικών Αρχών, που είχε προτείνει τη συγκεκριμένη διατύπωση στο Συνέδριο της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης στη Βιέννη το 1966.

Ως συμβολή προς έναν εποικοδομητικό προβληματισμό, ιδίως όταν γίνονται νομοθετικές ρυθμίσεις συνεταιριστικών θεμάτων και ιδιαίτερα ενόψει της αναμενόμενης επανεξέτασης των συνεταιριστικών αρχών το 1995, η «Σ.Π.» παρουσιάζει την πλήρη έκθεση της Επιτροπής Συνεταιριστικών Αρχών, καθώς και τη σχετική απόφαση του συνεδρίου.

«Σ.Π.».

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ (Δ.Σ.Ε.)

Απόδοση στην ελληνική: Κ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Πρόλογος

Ποικίλες μορφές συνεργασίας υπήρξαν από τα πρώτα στάδια ύπαρξης του ανθρώπινου γένους, αλλά οι σκαπανείς του Ροτσντέιλ ήταν εκείνοι που επεξεργάστηκαν τους στόχους και τους σκοπούς τους, τους αποτύπωσαν στο χαρτί με τρόπο που να διακρίνονται εννέα ειδικοί κανόνες και έκαμαν δυνατή την εξέλιξη επτά Συνεταιριστικών Αρχών. Αυτές έγιναν γνωστές ως οι Αρχές του Ροτσντέιλ και καθοδήγησαν τη δημιουργία, ανάπτυξη και ταυτοποίηση των Συνεταιρισμών σ' ολόκληρο τον κόσμο από τότε.

Από το 1931 ως το 1934, μια Επιτροπή της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης (ΔΣΕ) μελέτησε την «Παρούσα Εφαρμογή των Αρχών του Ροτσντέιλ» με ειδικότερο σκοπό την υποβοήθηση της διοίκησης της ΔΣΕ να καθορίσει την ακριβή εφαρμογή τους όταν θεωρούν ότι ένας Συνεταιρισμός, οποιασδήποτε κατηγορίας, από οποιοδήποτε μέρος του κόσμου, έχει τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα για να γίνει μέλος της ΔΣΕ και κατά συνέπεια να θεωρηθεί γνήσιος συνεταιρισμός, κατάλληλος να γίνει μέλος της Διεθνούς Συνεταιριστικής Κίνη-

σης.

Η Επιτροπή παρουσίασε την πρώτη έκθεσή της στο Συνέδριο του 1934 και ύστερα από εξέταση περισσότερων πληροφοριών από συνεταιρισμούς όλων των κατηγοριών, παρουσίασε την τελική έκθεσή της στο Συνέδριο του 1937. Ως αποτέλεσμα αυτής της έκθεσης, η Διεθνής Συνεταιριστική Ένωση αναγνώρισε επτά Αρχές του Ροτσντέιλ αλλά κατέληξε στο συμπέρασμα ότι μόνο τέσσερις από αυτές μπορούσαν να έχουν παγκόσμια εφαρμογή στο διεθνή χώρο, για την εγγραφή μελών στη ΔΣΕ. Αυτές οι τέσσερις αρχές ήταν: εθελοντική συμμετοχή, δημοκρατικός έλεγχος, διανομή του πλεονάσματος στα μέλη ανάλογα με προς συναλλαγές τους με την οργάνωσή τους και περιορισμένος τόκος στο κεφάλαιο.

Το συνέδριο της ΔΣΕ του 1963 αποφάσισε να δοθεί εντολή στην Κεντρική Επιτροπή να ορίσει μια Επιτροπή για να εξετάσει την τωρινή εφαρμογή των συνεταιριστικών αρχών σε διάφορες κατηγορίες συνεταιρισμών και σε διαφορετικά πολιτικά και οικονομικά περιβάλλοντα και να δώσει τη γνώμη της για την ορθή διατύπωση των συνεταιριστικών αρχών παίρνοντας υπόψη την εφαρμογή τους σ' ολόκληρο τον κόσμο αυτή την εποχή. Το Μάρτιο 1966, η Επιτροπή παρέδωσε την έκθεσή της στην Κεντρική Επιτροπή η οποία με τη σειρά της παρέπεμψε την πλήρη έκθεση στο 23ο Συνέδριο στη Βιέννη το Σεπτέμβριο 1966, μαζί με ψήφισμα που περιείχε τις κύριες προτάσεις της Επιτροπής, όπως είχαν συνοψισθεί στην αρχή του Μέρους III της Έκθεσης.

Η Έκθεση και το ψήφισμα του Συνεδρίου αποτελούν το αντικείμενο αυτής της έκδοσης.

Αποτελεί ευθύνη της παγκόσμιας οργάνωσης των συνεταιρισμών, δηλαδή της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης, η εξέταση των ουσιαστικών χαρακτηριστικών των συνεταιρισμών, που τους δίνει τη δυνατότητα να διακρίνονται από άλλες οργανώσεις. Αν παραμένει κάποια σύγχυση, η ΔΣΕ επιδιώκει να τη διευκρινίσει. Οποιαδήποτε, επομένως, διατύπωση των Συνεταιριστικών Αρχών πρέπει να εξετάζεται μ' αυτό το πνεύμα ιστορικά, ως περιγραφή των Συνεταιριστικών Αρχών και της εφαρμογής τους κατά την εξεταζόμενη περίοδο. Αν η συνεταιριστική κίνηση κάποιας χώρας αντιμετωπίζει δυσκολίες στον ορισμό ή στην ερμηνεία, οφείλει να ενημερώσει τη Διεθνή Συνεταιριστική Ένωση, της οποίας τα όργανα θα επιδιώξουν την εκπόνηση κατάλληλων μελετών και τη χορήγηση επαρκών συμβουλών και ορισμών.

Τα πρακτικά της Επιτροπής 1931-1937 και της Επιτροπής 1963-1966 και όλη η υποβληθείσα σ' αυτές τεκμηρίωση είναι διαθέσιμα για μελέτη στα κεντρικά γραφεία της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης. Όχι μόνο στα στελέχη της ΔΣΕ αλλά και σε ερευνητές προερχόμενους από συνεταιριστικές κινήσεις επιμέρους χωρών, παρέχεται κάθε διευκόλυνση στη χρήση αυτού του υλικού και, όταν είναι εφικτό, μπορούν να χορηγηθούν φωτοαντίγραφα ενδιαφέροντος υλικού σε τιμές κόστους, ύστερα από αίτηση οργάνωσης μελών προς χρήση των ερευνητών τους.

Αξιόλογο υλικό για τις Διαρθρωτικές Μεταβολές στις συνεταιριστικές κινήσεις επιμέρους χωρών είναι επίσης διαθέσιμο στα κεντρικά γραφεία της ΔΣΕ και μπορεί συχνά να είναι χρήσιμο στους μελετητές ή τους ερευνητές των Συνεταιριστικών Αρχών.

ΔΣΕ, Διευθυντής

Μέρος Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

α) Σύσταση, Συνεδριάσεις και διαδικασία της Επιτροπής.

Η Επιτροπή Συνεταιριστικών Αρχών συγκροτήθηκε κατ' απαίτηση του διεθνούς Συνεταιριστικού Συνεδρίου του Μπόρνμουθ, 1963, με απόφαση της Κεντρικής Επιτροπής της ΔΣΕ που συνεδρίασε στο Βελιγράδι από 3 ως 5 Οκτωβρίου 1964.

Ύστερα από πρόταση της Εκτελεστικής Επιτροπής, η Κεντρική Επιτροπή όρισε τα ακόλουθα πέντε μέλη της Επιτροπής:

κ. Α. BONNER	Ανώτερο Στέλεχος Διδακτικού Προσωπικού, Συνεταιριστικό Κολλέγιο, Συνεταιριστική Ένωση, Μ. Βρετανία και Ιρλανδία.
κ. HOWARD A. COWDEN	Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου, Συνεταιριστική Συνομοσπονδία ΗΠΑ.
Καθηγ. Dr. R. HENZLER	Διευθυντής, Συνεταιριστικό Ινστιτούτο, Πανεπιστήμιο του Αμβούργου.
Καθηγ. D.G. KARVE	Πρόεδρος, Συμβουλευτικό Συμβούλιο της ΔΣΕ για τη Ν.Α. Ασία.
Καθηγ. Ι. KISTANOV	Καθηγητής, Οικονομικά και Συνεργατισμός, Ινστιτούτο Λαϊκής Οικονομίας της Μόσχας.

Το Δεκέμβριο του 1965, ο Καθηγητής KISTANOV, ακολουθώντας ιατρικές οδηγίες ύστερα από σοβαρή ασθένεια δεν μετακινήθηκε από τη Μόσχα. Ο συνάδελφός του Καθηγητής G. BLANK, Διευθυντής του Τμήματος Οικονομικών του Συνεταιριστικού Ινστιτούτου της Μόσχας, τον αντικατέστησε σε εκείνη και στις επόμενες συνεδριάσεις.

Η πρώτη συνεδρίαση της Επιτροπής πραγματοποιήθηκε στα κεντρικά γραφεία της ΔΣΕ στο Λονδίνο στις 15 και 16 Δεκεμβρίου 1964. Ο Καθηγητής D.G. KARVE εκλέχθηκε Πρόεδρος για να προεδρεύσει σε όλες τις συνεδριάσεις και διαβουλεύσεις της Επιτροπής.

Η γραμματειακή εξυπηρέτηση αποφασίστηκε να παρέχεται από τη Γραμματεία της ΔΣΕ με τις οδηγίες του τότε Διευθυντή κ. W. G. ALEXANDER, από τον οποίο ζητήθηκε να εξασφαλίσει τις υπηρεσίες ενός εισηγητή (rapporteur) για να τον βοηθήσει στη σύνταξη της έκθεσης της Επιτροπής. Έτσι ο κ. W.P. WATKINS, πρώην Διευθυντής της ΔΣΕ, χρησιμοποιήθηκε γι' αυτό το σκοπό.

Το σχέδιο εργασίας της Επιτροπής πρόβλεπε, σε πρώτη φάση, τη συγκέντρωση και ανάλυση πληροφοριών σχετικά με την παρούσα τήρηση των Αρχών του Ροτοντέιλ, όπως διατυπώθηκαν στην Έκθεση που έγινε αποδεκτή από το Συνέδριο της ΔΣΕ στο Παρίσι το 1937. Συμφωνήθηκε ότι ο σκοπός αυτός μπορούσε καλύτερα αν επιτευχθεί με την αποστολή ερωτηματολογίου προς τις οργανώσεις μέλη της ΔΣΕ καθώς και προς επιλεγμένες οργανώσεις μη μέλη και προς άτομα γνωστά για την ευρυμάθειά τους ως προς τη Συνεταιριστική Κίνηση και την εγνωσμένη τοποθέτησή τους ως υποστηρικτών των συνεταιριστικών ιδεών. Με βάση προτάσεις μελών της Επιτροπής, καταρτίστηκε ερωτηματολόγιο από τη Γραμματεία και μετά από έγκριση της επιτροπής, κοινοποιήθηκε την 1η Ιουνίου 1965.

Τελική προθεσμία παραλαβής απαντήσεων από τη Γραμματεία ορίστηκε η 31η Αυγούστου 1965. Αν και ένας μεγάλος αριθμός απαντήσεων είχαν ληφθεί ως εκείνη την ημερομηνία, πολλές άλλες συνέχιζαν να καταφθάνουν κατά τους επόμενους μήνες, ώσπου ο συνολικός αριθμός ξεπέρασε τις 100. Μετά την παραλαβή των απαντήσεων ακολουθούσε η αναπαραγωγή, η μετάφραση, όταν αυτό ήταν αναγκαίο, και η παράδοσή τους στα μέλη της Επιτροπής. Οι πληροφορίες, απόψεις και καινούριες προτάσεις που περιείχαν αντιπροσώπευαν ένα μεγάλο δείγμα των οργανώσεων μελών της ΔΣΕ, από τις οποίες ένα μέρος είχαν ζητήσει τις απόψεις των δικών τους μελών. Το υλικό αυτό αποτέλεσε για την Επιτροπή μια χρήσιμη ενδοσκόπηση, όχι μόνο για την έκταση στην οποία οι Αρχές του Ροτσντέιλ τηρούνταν στην πράξη, αλλά επίσης για τους λόγους για τους οποίους συνεταιρισμοί διαφόρων κατηγοριών θεωρούσαν αδύνατη ή απρόσφορη, σε μερικές περιπτώσεις, την εφαρμογή τους στην πράξη.

Η Επιτροπή είχε μια δεύτερη σειρά συνεδριάσεων στο Ελσίνκι από 18 ως 22 Σεπτεμβρίου και στη Μόσχα από 24 ως 26 Σεπτεμβρίου 1965. Καθώς στο Ελσίνκι έγινε επίσης η σύνοδος της Κεντρικής Επιτροπής της ΔΣΕ, κατέστη δυνατό να πραγματοποιηθεί ένας αριθμός συνεντεύξεων κατά τις οποίες η Επιτροπή είχε την ευκαιρία ν' ακούσει τις απόψεις επιφανών συνεταιριστών από τις συνεταιριστικές κινήσεις της Αμερικής, της Ασίας και της Ευρώπης σε θέματα που κάλυπταν όλο το εύρος της έρευνας. Στη Μόσχα η Επιτροπή είχε την ευκαιρία με τον Πρόεδρο και το Διοικητικό Συμβούλιο της CENTROSOYUS (σ.μ. κορυφαίας οργάνωσης των καταναλωτικών συνεταιρισμών της ΕΣΣΔ) και να ακούσει τις ερμηνείες τους για διάφορα χαρακτηριστικά συνεταιριστικής δραστηριότητας στην ΕΣΣΔ.

Η Επιτροπή άρχισε τις δικές της συζητήσεις για την προσέγγιση της μελέτης των Συνεταιριστικών Αρχών με δεδομένα τη σύγχρονη οικονομική και κοινωνική ζωή και τη σημασία των επτά αρχών που καθόρισε η Έκθεση του 1937. Οι συζητήσεις αυτές, που άρχισαν στο Ελσίνκι, συνεχίσθηκαν στη Μόσχα.

Ενώ η Επιτροπή βρισκόταν στο Ελσίνκι, της διαβιβάστηκε ένα ακόμη αίτημα από την Κεντρική Επιτροπή, να επιδιώξει με κάθε τρόπο να ολοκληρώσει το έργο της έγκαιρα, ώστε η τελική έκθεση να συζητηθεί στο επόμενο διεθνές Συνεταιριστικό Συνέδριο στη Βιέννη, το Σεπτέμβριο 1966. Για να μπορέσει η Επιτροπή να ανταποκριθεί στο αίτημα της Κεντρικής Επιτροπής, συμφωνήθηκε να πραγματοποιήσει συναντήσεις το Δεκέμβριο 1965 και το Φεβρουάριο 1966.

Η ανάλυση των απαντήσεων στο ερωτηματολόγιο, ολοκληρώθηκε από το Ερευνητικό Τμήμα της Γραμματείας της ΔΣΕ το Νοέμβριο του 1965 και τέθηκαν στη διάθεση των μελών της Επιτροπής πριν από την τρίτη σειρά συναντήσεων, που έγιναν στα κεντρικά γραφεία της ΔΣΕ από τις 12 ως 16 Δεκεμβρίου 1965. Καθώς η Επιτροπή είχε ήδη τη δυνατότητα μελέτης των πρωτοτύπων, περιλήψεων και αναλύσεων των απαντήσεων στο ερωτηματολόγιο, ήταν σε θέση να πάρει αποφάσεις, ύστερα από πλήρεις διαβουλεύσεις, ως προς τη διατήρηση, αναδιαμόρφωση ή απόρριψη των Αρχών που είχαν γίνει δεκτές το 1937, καθώς και ως προς προτάσεις για πρόσθετες αρχές που είχαν υποβληθεί προς εξέταση.

Το σχέδιο έκθεσης ολοκληρώθηκε και διαβιβάστηκε στα μέλη πριν από το τέλος Ιανουαρίου, ώστε να είναι δυνατή η εξέτασή του στην τέταρτη σειρά συναντήσεων στο Λονδίνο από τις 14 ως τις 18 Φεβρουαρίου 1966. Κατά τη συνάντηση αυτή έγινε ομόφωνα αποδεκτή η τελική έκθεση της Επιτροπής.

Η Επιτροπή θα ήθελε να καταγράψει τα αισθήματα υποχρέωσης προς ένα μεγάλο αριθμό συνεταιριστικών οργανώσεων και συνεταιριστών, που πρόθυμα και ανεπιφύλακτα έθεσαν στη διάθεσή της πληροφορίες και απόψεις. Ο κόπος που σήμαινε για μερικούς η ανταπόκριση στην πρόσκλησή μας για συνάντηση στο Ελσίνκι και στη Μόσχα, εκτιμήθηκε πολύ από εμάς. Στη Φινλανδία, το Ηνωμένο Βασίλειο και στην ΕΣΣΔ, οι Εθνικές Συνεταιριστικές Ενώσεις και μερικά από τα μέλη τους πρόσφεραν εγκάρδια φιλοξενία, πράγμα που έδωσε τη δυνατότητα στην Επιτροπή να διευρύνει την κατανόηση των συνθηκών και των απόψεων των αντίστοιχων συνεταιριστικών κινήσεων.

Ο κ. W.P. WATKINS, πρώην Διεθυντής της ΔΣΕ, που δέχθηκε την πρόσκληση της Επιτροπής να αποτελέσει τον Εισηγητή, βοήθησε την Επιτροπή κατά πολλούς τρόπους. Η αποτελεσματικότητα και η ταχύτητα προετοιμασίας σχεδίων έκθεσης για την Επιτροπή ήταν πραγματικά αξιοσημείωτη. Χωρίς τη βοήθειά του μ' αυτό τον τρόπο, θα ήταν σχεδόν αδύνατο να ετοιμασθεί η Έκθεση μέσα στα επιθυμητά από την Κεντρική Επιτροπή της ΔΣΕ χρονικά περιθώρια.

Ο κ. W.G. ALEXANDER, που είχε την καλοσύνη να δεχθεί την πρόσκληση της Επιτροπής ν' αποτελέσει το Γραμματέα της επιπλέον των σοβαρών καθηκόντων του ως Διευθυντή της ΔΣΕ, σήκωσε ευχάριστα και παραγωγικά ένα μεγάλο βάρος, τόσο στη διοίκηση, όσο και στις διαβουλεύσεις. Η Επιτροπή επιθυμεί να κάνει ειδική αναφορά στη συμβολή του κ. ALEXANDER ως προς την έγκαιρη παραγωγή ικανοποιητικών αποτελεσμάτων από το έργο της Επιτροπής.

Στελέχη και επικουρικοί συνεργάτες όπως ο κ. I. WILLIAMS, που κατέγραφε αυτολεξεί δηλώσεις κατά τις διαβουλεύσεις, ο κ. V. KONDRATOV, που βοήθησε στη ρωσική μετάφραση, ο κ. J.H. OLLMAN και η κα L. STETTNER του Γραφείου της ΔΣΕ μαζί με άλλα στελέχη της ΔΣΕ, βοήθησαν από τις αντίστοιχες θέσεις τους πολύ ουσιαστικά την οργάνωση του έργου της Επιτροπής. Θερμές ευχαριστίες της Επιτροπής οφείλονται σε όλους αυτούς.

β) Όροι εντολής

Τα αντικείμενα και το εύρος διερεύνησης από την Επιτροπή, αναφέρθηκαν αρχικά στο ψήφισμα που εγκρίθηκε από το Συνέδριο του Μπόρνμουθ ως εξής:

«Το Συνέδριο ζητεί από την Κεντρική Επιτροπή :

Να συγκροτήσει επιτροπή μεγάλου κύρους για τη διαμόρφωση των θεμελιωδών αρχών δράσης του συνεργατισμού στις σύγχρονες συνθήκες.

Να δώσει τη δυνατότητα στην Επιτροπή να μελετήσει ποιές από τις αρχές των Σκαπανέων του Ροτσντέιλ έχουν διατηρήσει τη σημασία τους στη σημερινή εποχή, ποιές από αυτές πρέπει να αλλάξουν και πώς, ώστε να συμβάλουν με τον καλύτερο τρόπο στην εκπλήρωση των στόχων των συνεταιριστικών κινήσεων, και τέλος ποιές από αυτές έχουν χάσει τη σημασία τους και πρέπει να αντικατασταθούν από άλλες.

Να δώσει τη δυνατότητα στην Επιτροπή να διαμορφώσει νέες αρχές συνεταιριστικής δράσης.

Να περιλάβει στην Ημερήσια Διάταξη του 23ου Συνεδρίου της ΔΣΕ εξέταση νέων αρχών για τη δράση της Συνεταιριστικής Κίνησης.

Να δώσει τη δυνατότητα στην Εκτελεστική Επιτροπή να ζητήσει απ' τις εθνικές

συνεταιριστικές οργανώσεις μέλη της ΔΣΕ να στείλουν τις προτάσεις τους γι' αυτό το θέμα.

Να εξεταστούν από την Κεντρική Επιτροπή οι προτάσεις των εθνικών συνεταιριστικών οργανώσεων και της Επιτροπής σε συνεδρίαση πριν από το 23ο Συνέδριο και να υποβληθούν οι απόψεις της στο Συνέδριο».

Η Κεντρική Επιτροπή, αφού εξέτασε την εντολή του Συνεδρίου, έκανε δεκτό ψήφισμα που πρόβλεπε τη συγκρότηση και τις διοικητικές ρυθμίσεις της Επιτροπής και έθετε τους όρους εντολής στην παράγραφο 4 ως εξής:

«4. Σκοπός της Επιτροπής θα είναι:

Να κρίνει κατά πόσο οι αρχές του Ροτσντέιλ - όπως καθορίστηκαν από το Συνέδριο της ΔΣΕ στο Παρίσι το 1937 - τηρούνται σήμερα και τους λόγους για τις περιπτώσεις που δεν τηρούνται.

Να εξετάσει, με βάση τα αποτελέσματα της προαναφερόμενης μελέτης, κατά πόσον οι Αρχές του Ροτσντέιλ καλύπτουν τις ανάγκες της Συνεταιριστικής Κίνησης παίρνοντας υπόψη τη σημερινή οικονομική, κοινωνική και πολιτική κατάσταση ή κατά πόσο κάποιες από τις Αρχές θα έπρεπε να αναδιαμορφωθούν, ώστε να συμβάλουν περισσότερο στην εκπλήρωση των σκοπών και των στόχων της Συνεταιριστικής Κίνησης στους διάφορους τομείς της.

Σε καταφατική περίπτωση να προτείνει νέα διατύπωση ή διατυπώσεις».

Το πρώτο μέρος των στόχων της Επιτροπής, όπως φαίνεται από τα προηγούμενα, ήταν να ερευνήσει τη σημερινή τήρηση των Αρχών του Ροτσντέιλ και τους λόγους μη τήρησης που θα προέκυπταν από τις έρευνές της. Προς εξασφάλιση της βοήθειας των ενδιαφερόμενων Συνεταιριστικών Οργανώσεων σ' αυτό ειδικά το μέρος των όρων εντολής της Επιτροπής, διαμορφώθηκε και κοινοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο που έχει ήδη αναφερθεί. Οι απαντήσεις σε περιληπτική και πινακοποιημένη μορφή από το Ερευνητικό Τμήμα της ΔΣΕ ήταν στη διάθεση όλων.

Οι απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο αποτέλεσαν ένα μέρος μόνο της βάσης στην οποία στηρίχθηκαν τα ευρήματα και η γνώμη της Επιτροπής, που όφειλε επίσης να στηριχθεί σημαντικά στις μελέτες και τις εμπειρίες των μελών της. Το σύνολο του υλικού, που συγκεντρώθηκε ταχυσδρομικά, προσφέρθηκε εντελώς εθελοντικά και ένας αριθμός οργανώσεων συμβουλευτήκαν τα μέλη τους πριν από την υποβολή των απαντήσεών τους στην επιτροπή. Έτσι το υλικό αυτό αποτελεί ένα μεγάλο δείγμα και η αξία του για πληροφόρηση και περιγραφή ήταν πολύ σημαντική.

Ακόμη μεγαλύτερης αξίας ήταν τα στοιχεία που προέκυψαν από τις απαντήσεις, ως προς την έκταση κατά την οποία συνεταιριστές από ολόκληρο τον κόσμο, ανεξάρτητα από την κατηγορία συνεταιρισμού που υπηρετούν και από το οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον του, διαθέτουν μια κοινή συνεταιριστική φιλοσοφία, από την οποία αντλούν κοινά αισθήματα και αντιμετώπιση βασικών προβλημάτων, που ξεπερνά κατά πολύ τις αναπόφευκτες αποκλίσεις τους ως προς τους σκοπούς και τη μέθοδο. Πρόσθετο αποτέλεσμα υπήρξε η αποκάλυψη της ιστορικής συνέχειας που συνδέει τους σκαπανείς του Συνεργατισμού των πρώτων σταδίων της Βιομηχανικής Επανάστασης του 19ου αιώνα, ακόμη και πριν από τους Σκαπανείς του Ροτσντέιλ, με τους σκαπανείς των νεοαναπτυσσόμενων χωρών του 20ού αιώνα.

Το γεγονός αυτό διευκόλυνε πολύ την απάντηση της Επιτροπής στο ερώτημα κατά πόσον οι Αρχές του Ροτσντέιλ καλύπτουν τις σημερινές ανάγκες της

Συνεταιριστικής Κίνησης. Αποδείχθηκε τελικά ότι ο στόχος δεν ήταν τόσο η αναθεώρηση, όσο το ξεκαθάρισμα συγχύσεων και η απομάκρυνση στοιχείων περιττής δυσκαμψίας ριζωμένης σε ανισόρροπες ή υπεραπλουστευμένες ερμηνείες, δηλαδή με άλλα λόγια, μια διαδικασία αναστίλβωσης που επιτρέπει στις κρυμμένες απο κάτω αρχές να λάμψουν πιο φωτεινές.

γ) Ιστορική αναδρομή.

Το ψήφισμα του Συνεδρίου του Μπόρνμουθ που ζητούσε την παρούσα διερεύνηση είχε γίνει δεκτό με συντριπτική πλειοψηφία. Η ανάγκη ανασκόπησης των Αρχών του Συνεργατισμού αναγνωρίστηκε από πολλές απόψεις. Εκτεταμένες μεταβολές είχαν πραγματοποιηθεί στην πολιτική σύσταση και στην οικονομική οργάνωση των εθνών. Με την πίεση μιας επανάστασης στο διανεμητικό εμπόριο, πολλές συνεταιριστικές οργανώσεις αντιμετώπιζαν δυσκολίες στη διατήρηση της παραδοσιακής πρακτικής τους. Στις νεοαναπτυσσόμενες χώρες οι ενεαρές συνεταιριστικές κινήσεις δεν είχαν ακόμη εξαντλήσει τις δυνατότητές τους προς εφαρμογή των αρχών της Συνεταιριστικής Κίνησης και να τις προσαρμόσουν στο ειδικό οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον τους.

Σε σύγκριση με την Ειδική Επιτροπή του 1930-'37 η Επιτροπή εργάστηκε κάτω από πολύ διαφορετικές συνθήκες. Μολονότι τα βασικά προβλήματα ίσως παρουσιάζονται ουσιαστικά τα ίδια, δηλαδή η διατήρηση της αυτονομίας της Συνεταιριστικής Κίνησης έναντι πολιτικών κομμάτων και κυβερνήσεων· η αποκατάσταση τάσεων συμβιβασμού επί των αρχών για χάρη επιχειρηματικών πλεονεκτημάτων· η αποσαφήνιση των ουσιαστικών διαφορών μεταξύ πραγματικών συνεταιρισμών και άλλων επιχειρήσεων που προφανώς μιμούνται τις συνεταιριστικές μεθόδους· ο τονισμός της ζωτικής ανάγκης διατήρησης σε σύγχρονη μορφή του δημοκρατικού μηχανισμού και του εκπαιδευτικού συστήματος της Συνεταιριστικής Κίνησης, όμως τα προβλήματα αυτά είχαν τεθεί με διαφορετικές μορφές και ως λιγότερο επείγοντα πριν από τριάντα χρόνια.

Η γενική κατάσταση ήταν τότε λιγότερο δυναμική από ό,τι είναι σήμερα. Το κύριο έργο της Ειδικής Επιτροπής δεν ήταν τότε μόνο να αποσαφηνίσει αλλά επίσης και να επιβεβαιώσει τις αρχές που είχαν κληρονομηθεί από την πρώτη περίοδο της Κίνησης. Η ίδια η Διεθνής Συνεταιριστική Ένωση ήταν μικρότερη ως προς το συνολικό αριθμό μελών και στηριζόταν κυρίως στην υποστήριξη στην καταναλωτική Συνεταιριστική Κίνηση της Ευρώπης, γεγονός που αναπόφευκτα επηρέασε τη σύνθεση της Ειδικής Επιτροπής και το επίκεντρο του ενδιαφέροντός της.

Ακόμη και κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου η Συνεταιριστική Κίνηση έπαιξε σημαντικό ρόλο στην οικονομική ζωή πολλών χωρών. Μετά τη λήξη των εχθροπραξιών και την έναρξη των εργασιών εθνικής και διεθνούς ανοικοδόμησης, οι δυνατότητες των συνεταιριστικών οργανώσεων για οικονομική και κοινωνική αναδιοργάνωση αναγνωρίστηκαν ευρύτερα σε όλες τις χώρες ανεξάρτητα από το οικονομικό και πολιτικό τους σύστημα.

Στο μεταξύ πραγματοποιήθηκαν σημαντικές μεταβολές στην τεχνολογία και ειδικότερα στο μάντζμεντ. Ο κόσμος φαίνεται να βρίσκεται στην αφετηρία μιας νέας βιομηχανικής επανάστασης, πιο πολύπλευρης από την προηγούμενη. Έτσι ο ρόλος των Συνεταιριστικών Οργανώσεων είναι ευρύτερος από την προ-όσπιση των συλλογικών συμφερόντων. Οφείλουν να συμβάλουν θετικά στην

ευημερία των μελών τους σ' ένα διευρυνόμενο οικονομικό σύστημα. Οι ανάγκες των συνεταιρισμών σε πολλά κεφάλαια και σε μεγάλο αριθμό ειδικευμένων στελεχών θα αυξηθούν κατά συνέπεια, αν και το κεφάλαιο που θα χρησιμοποιηθεί δε θα επιβληθεί, αλλά θα αμείβεται με λογικό τόκο. Επίσης, στη μακροχρόνια ανάπτυξη επιχειρηματικών μονάδων μεγάλης κλίμακας με πολλές διακλαδώσεις, απαιτείται περίπλοκη μορφή οργάνωσης, όπου η απόλυτα αυστηρή ερμηνεία των αρχών δεν προσφέρεται. Η Συνεταιριστική Κίνηση δεν μπορεί να αρκασθεί στη γνωστή από το παρελθόν οργάνωση, αλλά πρέπει να συνειδητοποιήσει ότι νέα πρότυπα είναι αναγκαία για το μέλλον. Αυτή η θέση του θέματος είναι εξίσου σημαντική, τόσο για τις νεοαναπτυσσόμενες χώρες όσο και για τις πιο προηγμένες, διότι εσφαλμένη εφαρμογή της αρχής μπορεί όχι μόνο να εμποδίσει την πρόοδο της Κίνησης, αλλά και να οδηγήσει σε αποτελέσματα ανεπιθύμητα από τους Συνεταιριστές. Πρέπει να αντιληφθούν ότι είναι αναπόφευκτη η εμπλοκή τους σε θέματα δημόσιας πολιτικής και σε άλλους τομείς της οικονομίας έξω από το δικό τους και θα ήταν λάθος να μην το επιθυμούν.

Καθώς η ενημέρωση για τις απαιτήσεις της νέας εποχής στην οποία περνά η Κίνηση έχει διαδοθεί μεταξύ των Συνεταιριστών, έχει σημειωθεί κινητοποίηση σε κάθε επίπεδο - τοπικό, εθνικό και διεθνές. Διαρθρωτικές μεταβολές που περιλαμβάνουν εκτεταμένες συγχωνεύσεις, συγκεντρώσεις και ολοκλήρωση έχουν ήδη πραγματοποιηθεί σε ένα αριθμό Συνεταιριστικών Κινήσεων σε εθνικό επίπεδο και περισσότερες αναμένονται. Κατά τα τελευταία πέντε χρόνια, αυτές οι μεταβολές αποτέλεσαν αντικείμενο μελέτης και ανταλλαγής απόψεων στα όργανα και στις βοηθητικές οργανώσεις της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης.

Αλλά καθώς προωθούν τα μέτρα τους για ανοικοδόμηση πολλοί σημαίνοντες Συνεταιριστές αισθάνονται πιο πειστικά την ανάγκη για καθοδήγηση σε θέματα αρχών, δηλαδή στην ανάγκη διάκρισης μεταξύ των ουσιαστών που πρέπει να διαφυλαχθούν με κάθε θυσία και εκείνων που μπορούν να διαφοροποιηθούν, να καταργηθούν ή να προστεθούν ανάλογα με τις συνθήκες. Αισθάνονται επίσης την ανάγκη ισχυροποίησης των κοινών πνευματικών και ηθικών ερεισμάτων, στα οποία Συνεταιριστές όλων των εθνών, όλων των σχολών και όλων των κλάδων της Κίνησης μπορούν να ενωθούν. Έτσι το έργο της Επιτροπής λαμβάνει υπόψη τους διαρθρωτικούς μετασχηματισμούς που βρίσκονται σε εξέλιξη και προτείνονται για το μέλλον.

(Συνέχεια στο επόμενο)

4ο ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Κ. Παπαγεωργίου

Μεταξύ 8 και 10 Νοεμβρίου 1993 πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες, με την ευκαιρία της Προεδρίας του Βελγίου, το 4ο Ευρωπαϊκό Συνέδριο Κοινωνικής Οικονομίας. Τα τρία προηγούμενα είχαν οργανωθεί στο Παρίσι (1989), στη Ρώμη (1990) και στη Λισσαβώνα (1992).

Θέμα του συνεδρίου ήταν: «Η συμβολή των συνεταιρισμών, των οργανώσεων αλληλεγγύης και των οργανώσεων κοινωνικής πρόνοιας στην κοινωνική συνοχή και στην οικονομική ανάπτυξη της Ευρώπης». Το Συνέδριο, που ήταν υπό την αιγίδα του Βασιλέα του Βελγίου και την επίτιμη προεδρία του Προέδρου της Επιτροπής της ΕΟΚ κ. Ζ. Ντελόρ, οργάνωσαν το CIRIEC (Διεθνές Κέντρο Έρευνας και Πληροφόρησης για τη Δημόσια, Κοινωνική και Συνεταιριστική Οικονομία) του Βελγίου, η Ομοσπονδία συνεταιρισμών του Βελγίου και οι οργανώσεις των λοιπών μορφών συλλογικής δράσης. Οικονομική υποστήριξη για το Συνέδριο πρόσφεραν Υπουργεία του Βελγίου, η Επιτροπή της ΕΟΚ, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της ΕΟΚ και οι οργανωτές του Συνεδρίου.

Κύριες ενότητες του Συνεδρίου, που εξετάστηκαν από επιμέρους Ομάδες Εργασίας, ήταν:

1. Κατάρτιση, έρευνα και Αξίες της Κοινωνικής Οικονομίας
2. Στρατηγικές συνεργασίας μεταξύ μη κερδοσκοπικών οργανώσεων, συνεταιρισμών και οργανώσεων κοινωνικής πρόνοιας.
3. Δυνατότητες των μη κερδοσκοπικών οργανώσεων, συνεταιρισμών και οργανώσεων κοινωνικής πρόνοιας.
4. Συνεταιρισμοί, οργανώσεις κοινωνικής πρόνοιας και μη κερδοσκοπικές οργανώσεις και περιφερειακή ανάπτυξη.
5. Ο ρόλος της κοινωνικής οικονομίας στη διασφάλιση της κοινωνικής ασφάλειας και στην ενθάρρυνση συμμετοχής των πολιτών.
6. Εμπειρίες διακρατικής συνεργασίας των οργανώσεων κοινωνικής πρόνοιας, των μη κερδοσκοπικών οργανώσεων και των συνεταιρισμών.
7. Η Ευρωπαϊκή εσωτερική αγορά, η πολιτική ανταγωνισμού και οι συνεταιρισμοί, οι οργανώσεις κοινωνικής πρόνοιας και οι μη κερδοσκοπικές οργανώσεις.
8. Μορφές συνεργασίας μεταξύ οργανώσεων κοινωνικής πρόνοιας, μη κερδοσκοπικών οργανώσεων και συνεταιρισμών με δημόσιους φορείς στη διαχείριση κοινωνικών και δημοσίων υπηρεσιών.
9. Λύσεις που χρησιμοποιούνται από συνεταιρισμούς, οργανώσεις κοινωνικής πρόνοιας και μη κερδοσκοπικές οργανώσεις για διασφάλιση της χρηματοδότησής τους.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

1. Η συμμετοχή στο Συνέδριο υπήρξε ευρεία. Περίπου 800 εκπρόσωποι από ευρωπαϊκές χώρες. Από την Ελλάδα εκπροσωπήθηκε το Ινστιτούτο Συνεταιριστικών Ερευνών και Μελετών (ΙΣΕΜ) από τον Αντιπρόεδρο του, καθηγητή του Παντείου Πανεπιστημίου κ. Κ. Σιφνιώτη, ο οποίος είναι εκπρόσωπος του ΙΣΕΜ στο CIRIEC και ο οποίος ήταν προσκεκλημένος των οργανωτών ως Γραμματέας σε μία από τις Ομάδες Εργασίας, και από τον Γενικό Γραμματέα του ΙΣΕΜ, καθηγητή του Γεωργικού Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Κ. Παπαγεωργίου, ο οποίος παρέστη ως εκπρόσωπος της Συνεταιριστικής Ασφαλιστικής και της Ένωσης Καταναλωτικών Συνεταιρισμών. Εκπροσωπήθηκε επίσης η ΠΑΣΕΓΕΣ από τους μόνιμους εκπροσώπους της στο Γραφείο Βρυξελλών κ. Ι. Κολυβά και κ. Β. Παναγιωτοπούλου.

2. Η Βελγική Προεδρία της ΕΟΚ έδειξε το ενδιαφέρον της για το Συνέδριο με την παρουσία και ομιλία δύο Υπουργών κατά την έναρξη και δύο Υπουργών κατά τη λήξη των εργασιών του Συνεδρίου. Άλλες Κυβερνήσεις έδειξαν επίσης το ενδιαφέρον τους με εκπροσώπησή τους στη συζήτηση στρογγυλής τραπέζης, που πραγματοποιήθηκε κατά την τελευταία ημέρα των εργασιών του Συνεδρίου (Γερμανία, Ισπανία, Πορτογαλία, Ιταλία, Ιρλανδία).

3. Ο αρμόδιος Υπουργός του Βελγίου κ. Urbain δεσμεύθηκε να προωθήσει την υιοθέτηση των Κανονισμών που αφορούν τους φορείς Κοινωνικής Οικονομίας κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου 1993, ώστε να εκδοθούν οι σχετικοί Κανονισμοί στις αρχές του 1994.

4. Ο όρος «Κοινωνική Οικονομία», που υιοθετήθηκε με βάση το εννοιολογικό περιεχόμενο στη Γαλλική γλώσσα (Economie Sociale), δεν φαίνεται να ανταποκρίνεται επί της ουσίας σε θεσμούς που υπάρχουν σε ορισμένες άλλες χώρες, στις οποίες είτε δεν υπάρχουν — πλην των συνεταιρισμών — αντίστοιχοι συγκροτημένοι φορείς ή η δομή, η δραστηριότητα και η σημασία συναφών φορέων διαφέρουν σημαντικά σε σύγκριση με τη Γαλλία. Εντούτοις οι οργανωτές είχαν προνοήσει να μην γίνουν συζητήσεις για το θέμα αυτό στο Συνέδριο. Μερικοί από τους εισηγητές, ωστόσο, δεν απέφυγαν αναφορές στην ανομοιομορφία των συνεξεταζόμενων φορέων και στην ανάγκη υιοθέτησης διαφορετικών χειρισμών για κάθε κατηγορία. Το στοιχείο αυτό τονίστηκε ιδιαίτερα από την πλευρά των συνεταιρισμών. Χαρακτηριστικό είναι ότι η COGECA δεν εκπροσωπήθηκε αυτοτελώς. Στη συζήτηση στρογγυλής τραπέζης συμμετείχε ο Αναπληρωτής Γενικός Γραμματέας της Dr. H. Kellner, αλλά ως εκπρόσωπος της Επιτροπής Διασύνδεσης των Συνεταιρισμών της ΕΟΚ. Αντίθετα η Διεθνής Συνεταιριστική Ένωση (ICA) εκπροσωπήθηκε από τον Αντιπρόεδρό της κ. Melmoth, ο οποίος μίλησε στη συνεδρίαση της ολομέλειας, ενώ παραβρέθηκε επίσης ο Γενικός Διευθυντής της κ. Thordarson. Ο Σύνδεσμος Συνεταιριστικών Τραπεζών επίσης εκπροσωπήθηκε από τον Πρόεδρό του κ. Barsalou (ο οποίος είναι και Πρόεδρος της Επιτροπής Διασύνδεσης των Συνεταιρισμών της ΕΟΚ) και το Γενικό Γραμματέα κ. Ravoet. Οι Καταναλωτικοί Συνεταιρισμοί εκπροσωπήθηκαν από τον Πρόεδρο της EURO-COOP κ. Barberini και τον Γενικό Γραμματέα κ. Schone.

5. Ένας από τους βασικούς στόχους του Συνεδρίου υπήρξε η προώθηση της συγκρότησης Συμβουλευτικής Επιτροπής των φορέων Κοινωνικής Οικονομίας, την οποία να χρησιμοποιεί η 23η Γενική Διεύθυνση της ΕΟΚ. Η Επιτροπή της ΕΟΚ εμμανίζεται ακόμη διστακτική ως προς το θέμα αυτό, παρότι ο Γενικός

Διευθυντής της 23ης γενικής Διεύθυνσης κ. Von Moltke στην ομιλία του θεώρησε αναγκαίες τις διαβουλεύσεις με εκπροσώπους των τριών μερών (συνεταιρισμών, οργανώσεων αλληλεγγύης και μη κερδοσκοπικών οργανώσεων).

6. Μεταξύ των σημείων που εθίγησαν κατά τη συνόψιση των εργασιών του Συνεδρίου, ήταν και η ανάγκη να προσδιορισθεί σε κάθε κράτος μέλος ένα αρμόδιο Υπουργείο ή Υπηρεσία για τον συντονισμό των τριών μερών.

7. Η 23η Γενική Διεύθυνση της ΕΟΚ στην οποία υπάγεται η Κοινωνική Οικονομία, προετοιμάζει τριετές πρόγραμμα δραστηριοτήτων, το οποίο αναμένεται συντόμως να εγκριθεί. Μεταξύ των συνέδρων σχολιάζετο η περιορισμένη γνωστοποίηση των πρωτοβουλιών της Διεύθυνσης Κοινωνικής Οικονομίας, αλλά οι ομιλητές εκ μέρους της Διεύθυνσης αυτής και της Γενικής Διεύθυνσης δεν αποδέχθηκαν αυτά τα σχόλια. Αναφέρθηκε ότι συντόμως θα ανακοινωθούν στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΟΚ (τεύχος C) τα ενδιαφέροντα της Διεύθυνσης για σχετικές μελέτες.

8. Συνέδρια όπως αυτό των Βρυξελλών πραγματοποιούνται με πρωτοβουλία των χωρών που έχουν την Προεδρία, εφόσον το επιθυμούν. Επειδή η πραγματοποίησή τους απαιτεί σημαντική προετοιμασία, είναι εκ των πραγμάτων αδύνατο να οργανωθεί Συνέδριο κατά τη διάρκεια της ελληνικής Προεδρίας. Όμως, από το Συνέδριο εκφράστηκε η ευχή να πραγματοποιηθεί σχετική, ήσσονος σημασίας, εκδήλωση στην Ελλάδα, κατά το πρώτο εξάμηνο του 1994. Ο Πρόεδρος της CIRIEC, καθηγητής κ. Thiery δήλωσε ότι θα συμπαρασταθεί σε μία τέτοια προσπάθεια με εξασφάλιση 5-6 ομιλητών από ευρωπαϊκές χώρες, χωρίς επιβάρυνση εισιτηρίων για τους Έλληνες διοργανωτές. Αν δεν διοργανωθεί το 5ο Συνέδριο στη γερμανία, η οποία φαίνεται να έχει κάποιες αντιρρήσεις, θα πραγματοποιηθεί στην Ισπανία.

9. Στην ειδική έκδοση που προετοίμασε το CIRIEC σε συνεργασία με την 23η Γενική Διεύθυνση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σχετικά με τους φορείς έρευνας Κοινωνικής Οικονομίας, περιλαμβάνεται και κείμενο για την Ελλάδα, που ετοιμάσθηκε από τον καθηγητή κ. Κ. Σφινιώτη με τη συνεργασία της κυρίας Ολυμπίας Κλήμη - Καμινάρη.

Σ . Ε . Κ . Ε .

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΚΑΠΝΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.

Έτος ίδρύσεως 1947

ΕΔΡΑ: ΑΘΗΝΑ - Πανεπιστημίου 6

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ με πλήρεις εγκαταστάσεις και εξοπλισμό

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ - Μ. Ασίας 1

ΚΑΒΑΛΑ - Δαγκλή 22 • ΞΑΝΘΗ - Περιοχή Πετεινού

Η ΣΕΚΕ ιδρύθηκε το 1947 με την έμπνευση, πρωτοβουλία και προσπάθειες του αγροτικού ηγέτη αείμνηστου Αλεξάνδρου Μπαλατατζή, που υπήρξε και ο πρώτος Πρόεδρος της.

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΙ ΜΕΤΟΧΟΙ: 13 Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών, 2 Αγροτικοί Συνεταιρισμοί και Α.Ε. ΝΕΣΤΟΣ - Ζάνθης.

ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Το αρχικό μετοχικό κεφάλαιο της ΣΕΚΕ ήταν 2.000.000 δρχ. και τα σημερινά κεφάλαια, αποθεματικά και λοιπά περιουσιακά της στοιχεία ανέρχονται στο ποσό των 2.700.000.000 δρχ.

Η ΣΕΚΕ διαθέτει ιδιόκτητες καπναποθήκες με πλήρως τεχνικές εγκαταστάσεις άνω των 15.000 τόννων και δυναμικό υπηρεσιακό μηχανισμό ικανό να διακινήσει με επιτυχία άνω των 20.000 τ. καπνών.

Το προσωπικό της ΣΕΚΕ αποτελείται από 120 μόνιμους υπαλλήλους και 2.500 καπνεργάτες εποχιακής απασχόλησης.

Οι εξαγωγές της ΣΕΚΕ καλύπτουν το 15% περίπου των συνολικών εξαγωγών και εισάγει κάθε χρόνο πάνω από 25 εκατ. δολάρια.

Στα 40 χρόνια της γόνιμης σταδιοδρομίας της η ΣΕΚΕ προσέφερε ανυπολόγιστες ωφέλειες και υπηρεσίες στον καπνοπαραγωγικό κόσμο και γενικότερα στην εθνική οικονομία και επιπλέον διένειμε στις Οργανώσεις - Μετόχους της μερίσματα ύψους άνω του 1.100.000.000 δρχ.

Με το θεσμό των υποτροφιών που καθιέρωσε η ΣΕΚΕ στην περίοδο 1949 - 1965 σπούδασαν σε Πανεπιστημιακές Σχολές 400 παιδιά φτωχών καπνοπαραγωγών που κατέχουν τώρα εξέχουσες θέσεις στις Οργανώσεις και το Δημόσιο και διακρίνονται για το ήθος και την επίδοσή τους.

Σημαντική υπήρξε η συμβολή της ΣΕΚΕ στην ίδρυση και οργάνωση σειράς Συνεταιριστικών Εταιρειών και Γεωργικών Βιομηχανιών, μεταξύ των οποίων διακρίνεται η Συνεταιριστική Καπνοβιομηχανία ΣΕΚΑΠ, που διαθέτει ένα από τα πιο μεγάλα και συγχρονισμένα καπνοβιομηχανικά συγκροτήματα της Ευρώπης.

Πρόεδρος Δ.Σ.: ΔΗΜ. ΠΕΤΑΛΩΤΗΣ

Διευθύνων Σύμβουλος: ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΙΤΖΟΝΙΔΗΣ

Γενικός Διευθυντής: ΚΩΣΤΑΣ ΑΒΡΑΜΙΔΗΣ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ: Αγροτικές - Συνεταιριστικές

Κίνηση Αγροτοσυνεταιριστικών

Στελεχών (Κ.Α.Σ.)

Κίνηση Αγροτοσυνεταιριστικών Στελεχών (Κ.Α.Σ.) ιδρύθηκε από στελέχη των αγροτικών συνεταιρισμών που υποστηρίζουν τους αδéseμειτους συνεταιρισμούς. Σκοπός της είναι (όπως αναφέρει σε ανακοίνωσή της) να αποτελέσει το σημείο αναφοράς στελεχών που δεν εντάσσονται σε κομματικούς μηχανισμούς.

Στη Διακήρυξη της Κ.Α.Σ. αναφέρεται:

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ

Αγροτοσυνεταιριστικά στελέχη που πιστεύουν στις αρχές του ελεύθερου και ακηδεμόνευτου Συνεργατισμού. Του συνεργατισμού που στηρίζεται στην ελεύθερη οικονομική σκέψη και πρακτική, στις ελεύθερες επιλογές, στην αξιοκρατία και την υπευθυνότητα κρίνουν ότι δεν μπορούν να σιωπούν μπροστά στα σημερινά συντρίμια του Ελληνικού Αγροτοσυνεταιριστικού Κινήματος. Τα συντρίμια που προκάλεσε ο αχαλίνωτος κομματικός παρεμβατισμός και η εκμετάλλευση του θεσμού για σκοπιμότητες κάθε άλλο παρά προστασίας των συμφερόντων των Ελλήνων μικροπαραγωγών, που κινδυνεύουν να περιωριστοποιηθούν αν δεν δράσουν συλλογικά.

Επειδή ο κίνδυνος αφανισμού μεγάλου μέρους των γεωργικών εκμεταλλεύσεων είναι άμεσος χωρίς την προστατευτική ασπίδα υπεύθυνων Συνεταιρισμών, τα στελέχη αυτά ίδρυσαν την Κίνηση Αγροτοσυνεταιριστικών στελεχών (Κ.Α.Σ.) και καλούν τους ελεύθερα σκεπτόμενους συνεταιριστές, που πιστεύουν στις αρχές του Συνεργατισμού και στην αναγκαιότητα ύπαρξης ελεύθερου, ανεξάρτητου, υπεύθυνου και ακηδεμόνευτου Αγροτοσυνεταιριστικού κινήματος να την πλαισιώσουν, με πρωταρχικούς στόχους και επιδιώξεις.

1. Την απεμπλοκή του Αγροτοσυνεταιριστικού Κινήματος από τα πολιτικά κόμματα. Όχι άλλη εξάρτηση, όχι

άλλη κηδεμονία, όχι άλλες ανακοινώσεις των κομμάτων για τις δυνάμεις τους στους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς, όχι άλλη εκμετάλλευση της ψήφου του αγρότη, που πρέπει να δίνεται μόνο με κριτήριο την υπεράσπιση του δικού του και μόνο συμφέροντος.

2. Την εξυγίανση των Αγροτικών συνεταιριστικών ογανώσεων από τα δυσβάστακτα χρέη, που τους επισύευσαν οι κυβερνήσεις με την άσκηση κοινωνικής πολιτικής και με τον κομματικό ανταγωνισμό που εκμεταλλεύθηκε τους μηχανισμούς και τους πόρους των Συνεταιρισμών εις βάρος της λειτουργίας τους και του μακροχρόνιου συμφέροντος των αγροτών μελών τους. Η πολιτική αυτή μετέβαλε τους συνεταιρισμούς από οικονομικούς οργανισμούς και φορείς ανάπτυξης της αγροτικής οικονομίας σε όργανα ευπρόθετης κομματικών σκοπών και επιδιώξεων. Όχι άλλο χρήμα για σήριξη κομματικών στελεχών, όχι άλλο ανεξέλεγκτο χρήμα. Έλεγχος και μάλιστα αυστηρός, της διαχείρισης του χρήματος του Έλληνα φορολογούμενου και επιλογή με υπευθυνότητα και με ουσιαστικές δημοκρατικές διαδικασίες εκείνων που θα το διαχειριστούν. Συνεργασία με το Κράτος για την εξυπηρέτηση των συμφερόντων της χώρας και όχι για τη εξυπηρέτηση κομμάτων και κομματικών στελεχών.

3. Τη στελέχωση του Αγροτοσυνεταιριστικού κινήματος, σε διοικητικό και υπηρεσιακό επίπεδο με στελέχη έμπειρα και ικανά, που δεν υποτάσσουν το συνεταιριστικό στο κομματικό συμφέρον. Διοικητικά στελέχη που θα αναδεινύονται χωρίς κομματικές υποδείξεις και επιρροές και Υπηρεσιακά στελέχη που θα επιλέγονται για την αξία και τις ικανότητές τους. Όχι άλλα καπελώματα, όχι άλλοι άσχετοι και καρεκλοκένταυροι, όχι άλλοι «ταξιδιώτες» εν ονόματι και για λογαριασμό των αγροτών στις Βρυξέλλες, όχι άλλα δαπανηρά ταξίδια χωρίς αξιολόγηση και μεταφορά εμπειριών και πληροφοριών στους

χώρους για τους οποίους υποτίθεται ότι γίνονται. Όχι άλλη παραμονή στη διοίκηση των Συνεταιρισμών, όταν τα μέλη εκδηλώνουν τη δυσαρέσκειά τους με την καταψήφιση του ισολογισμού. Το ζητούμενο δεν πρέπει να είναι ποιός θα διοικήσει τον Συνεταιρισμό, αλλά το πώς θα διοικηθεί ο συνεταιρισμός. Όχι στις παράλληλες δραστηριότητες που αντιστρατεύονται τα συμφέροντα του Συνεταιρισμού. Όχι στη χρησιμοποίηση του συνεταιρισμού ως προθάλαμου στην πολιτική κονίστρα από εκείνους που θέλουν να πολιτευθούν ούτε αρένα κομματικών αντιπαραθέσεων, με αποκορύφωμα τα κομματικά ψηφοδέλτια, που δεν χρησιμοποιούνται από συνεταιρισμούς σε κανένα μέρος του κόσμου.

Η Κίνηση Αγροτοσυνεταιριστικών Στελεχών θα επιδιώξει την επίτευξη των παραπάνω στόχων της με προτεραιότητα στην ανάδειξη, κατά τις ποσοχείς συνεταιριστικές εκλογές, στελεχών που θα εξυπηρετήσουν τους Συνεταιρισμούς και μόνον αυτούς. Η Κ.Α.Σ. θα στηρίζεται στους αδέσμευτους κομματικά συνεταιριστές, μέσω των οποίων θα μεταφέρει το μήνυμά της για ανεξάρτητους και αυτοδύναμους Συνεταιρισμούς, που θα θωρακίζουν τα αγροτικά συμφέροντα. Η Κ.Α.Σ. δεν στηρίζεται σε κανένα υπάρχοντα μηχανισμό και βάσιμα πιστεύει ότι η πικρή πείρα του παρελθόντος θα συσπειρώσει γύρω της τα συνεταιριστικά στελέχη που δεν αποδέχονται την εξάρτηση και την εξυπηρέτηση αλλότριων σκοπιμοτήτων εις βάρος των συμφερόντων των συνεταιρισμών τους.

Σ' αυτή τη φάση η Κ.Α.Σ. θα εξυπηρετείται από προσωρινή επιτροπή των ιδρυτών της, τα μέλη της οποίας δεσμεύονται να μην είναι υποψήφια στις προσεχείς συνεταιριστικές εκλογές. Στο στάδιο αυτό θα συμπαρασταθεί σε κάθε προσπάθεια αυτονόμησης προσώπων και Συνεταιρισμών από τον κομματικό εναγκαλισμό.

Οι δυνάμεις που δεν αποδέχονται την κομματική εξάρτηση είναι πολλές

και ισχυρές. Ρόλος της Κ.Α.Σ. είναι ν' αποτελέσει το σημείο αναφοράς για την ενθάρρυνση και την εκδήλωσή τους.

Η ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

(Τη σχετική ανακοίνωση υπογράφουν οι κ.κ. Γ. Σελλιανάκης και Θ. Χαρίτος)

Συνεταιριστικό ενδιαφέρον για τη ΔΩΔΩΝΗ

Σε σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε στην ΑΤΕ στην οποία συμμετείχαν η Διοίκηση της ΑΤΕ και εκπρόσωποι των συνεταιριστικών οργανώσεων που είναι μέτοχοι στη γαλακτοβιομηχανία ΔΩΔΩΝΗ, εκδηλώθηκε και πάλι το ενδιαφέρον των τελευταίων για την μεταβίβαση σε αυτές των μετοχών της ΑΤΕ στην εν λόγω βιομηχανία.

Παλαιότερες συζητήσεις για το θέμα αυτό είχαν αποβεί άκαρπες, κυρίως λόγω της διαφοράς ως προς το τίμημα. Στην πρόσφατη σύσκεψη δόθηκε εκ μέρους της ΑΤΕ η διαβεβαίωση ότι το θέμα θα διευθετηθεί εντός του 1994.

Οι δύο πρώτες Συνεταιριστικές Τράπεζες

Άδεια λειτουργίας με τη μορφή Πιστωτικών Ιδρυμάτων χορηγήθηκε σε δύο αστικούς Πιστωτικούς Συνεταιρισμούς. Πρόκειται για τον Ιστορικό Πιστωτικό Συνεταιρισμό Τεχνουργιών Λαμίας, που ιδρύθηκε το 1900 και που τώρα μετονομάστηκε σε «Συνεταιριστική Τράπεζα Λαμίας» και για τον Αναπτυξιακό Συνεταιρισμό Νομού Ιωαννίνων «Ο Στόχος».

Η Συνεταιριστική τράπεζα Λαμίας έχει 16.000 μέλη και μετοχικό κεφάλαιο 4,5 δισ. δρχ. Πρόεδρος της είναι ο κ. ΑΘ. Τριανταφυλλόπουλος. Το υψηλό μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας της δίνει τη δυνατότητα να δραστηριοποιείται σε εθνικό επίπεδο σύμφωνα με τη σχετική απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος. Η Συνεταιριστική Τράπεζα Ιωαννίνων έχει μετοχικό κεφάλαιο 600 εκατ. δρχ. και μπορεί να δραστηριοποιείται στα όρια του νομού Ιωαννίνων. Πρόεδρος της είναι ο κ. Δούμας.

Ήδη με πρωτοβουλία του Επιμελητηρίου Αχαΐας προχωρεί η σύσταση Πιστωτικού Συνεταιρισμού με την επωνυμία «Αχαϊκή πίστη» ενώ αντίστοιχες διαδικασίες προχωρούν στο Ηράκλειο, στο Βόλο, στα Τρίκαλα, στα Χανιά και πολλές άλλες περιοχές της Χώρας.

Οι εκλογές στις Α.Σ.Ο.

Μεταξύ 6 Μαρτίου 1994 και 31 Μαΐου 1994 θα πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί οι διαδικασίες για την ανάδειξη νέων αιρετών διοικήσεων σε όλες τις συνεταιριστικές οργανώσεις της χώρας. Συγκεκριμένα οι εκλογές στους πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς θα γίνουν από 6.3.94 έως 3.4.94, στις ενώσεις συνεταιρισμών από 10.4.94 έως 10.5.94 και στις τριτοβάθμιες οργανώσεις και στην ΠΑΣΕΓΕΣ από 20.5.94 μέχρι 31.5.94

Η νέα διοίκηση της ΠΑΣΕΓΕΣ

Συγκροτήθηκε σε σώμα η νέα διοίκηση της ΠΑΣΕΓΕΣ με πρόεδρο τον κ. Ν. Λιόλιο Αν. Πρόεδρο τον κ. Θ. Θεοδοσιάδη, Β' Αντιπρόεδρο τον κ. Κ. Μαρκούλη, Γεν. Γραμματέα τον κ. Γ. Γκερμπεσιώτη και Ταμιά τον κ. Δ. Καραγιάννη.

Η νέα διοίκηση της ΑΤΕ

Περί τα μέσα Νοεμβρίου 1993 ανέλαβε τα καθήκοντά της η νέα διοίκηση της Αγροτικής Τράπεζας Ελλάδος που τοποθέτησε η νέα κυβέρνηση.

Διοικητής ορίστηκε ο κ. Δημ. Κανελλόπουλος οικονομολόγος διευθυντικό στέλεχος της ίδιας τράπεζας και Υποδιοικητές οι κ.κ. Φ. Παναγιωτόπουλος γεωργοοικονομολόγος π. Υποδιοικητής ΑΤΕ και Αθ. Παπαγεωργίου π. εμπορικός Διευθυντής της τριτοβάθμιας συν/κης οργάνωσης «Ελαιουργική».

Η ανασυγκρότηση και ο εκσυγχρονισμός της ΑΤΕ, η εξυγίανση του χαρτοφυλακίου της, η εδραίωση της θέσης της στην ελληνική και διεθνή τραπεζική αγορά καθώς και η αναβάθμιση και

ισχυροποίηση των σχέσεών της με τον αγροτικό κόσμο και τους φορείς του τους συνεταιρισμούς αποτελούν τους βασικούς άξονες της πολιτικής που η νέα διοίκηση προτίθεται να ακολουθήσει.

Το νέο σκηνικό της GATT

Η συμφωνία της GATT αποτελεί την κατάληξη μιας διαδικασίας φιλελευθεροποίησης της Κ.Α.Π. Από την έναρξη των διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης (1986) και ενώ διαγραφόταν ήδη η μετέπειτα πορεία που κατέληξε στην τελική συμφωνία η Ευρωπαϊκή Κοινότητα υπό το βάρος του δημοσιονομικού κόστους της ΚΑΠ έκανε σειρά προσαρμογών στο βαθμό στήριξης των τιμών των αγροτικών προϊόντων με στόχους:

- τη συγκρότηση της προσφοράς (μείωση των πλεονασμάτων)
- την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της κοινοτικής γεωργίας.
- τη στήριξη των Οligομένων γεωργικών εισοδημάτων.
- τη ρύθμιση των σχέσεων γεωργίας και περιβάλλοντος.

Η συμφωνία της GATT αφορά το σύνολο των αγροτικών προϊόντων και περιλαμβάνει δεσμεύσεις για την: μείωση των επιδοτήσεων, μείωση των επιδοτούμενων εξαγωγών, μετατροπή των εισαγωγικών φραγμών σε δασμούς και στη συνέχεια μείωσή τους, μείωση των δασμών στα εξωτικά προϊόντα, μείωση της κοινοτικής παραγωγής, αλόσυρση της από την παραγωγή, μείωση των ονομαστικών τιμών των αγροτικών προϊόντων κ.λπ.

Οι επιπτώσεις τους θα είναι δυσμενέστερες για τα μεσογειακά προϊόντα και κυρίως το λάδι, κρασί, εσπεριδοειδή και τα φρούτα που αποτελούν και τον κύριο κορμό της ελληνικής αγροτικής οικονομίας και τα οποία δεν συμπεριελήφθησαν στην τελευταία προσαρμογή της ΚΑΠ το 1992.

Σε βαθειά κρίση ο κλάδος της χοιροτροφίας

Σε βαθειά οικονομική κρίση έχει περιέλθει ο κλάδος της ελληνικής χοιροτροφίας στη διάρκεια της τελευταίας οκταετίας. Βασικά, αίτια αυτής της κατάστασης που οδήγησε στην καθολική σχεδόν υπερχρέωση των χοιροτροφικών επιχειρήσεων είναι:

— οι επιπτώσεις της επιβολής των αρνητικών ΝΕΠ στο εισαγόμενο χοιρινό κρέας.

— η μεγάλη αύξηση των επιτοκίων χρηματοδότησης.

— οι αυξήσεις στις τιμές των κτηνοτροφικών δημητριακών μετά την απελευθέρωση του συστήματος εμπορίας των το 1990 και

— οι πολύ χαμηλές τιμές παραγωγού λόγω αθρόων εισαγωγών χοιρείου κρέατος.

Για τους λόγους αυτούς η ρύθμιση των κτηνοτροφικών χρεών, ενός κλάδου που καλύπτει το 70% της εγχώριας κατανάλωσης χοιρείου κρέατος και ο οποίος διαθέτει ουσιαστικές δυνατότητες για να συμβάλει στην αύξηση της εγχώριας παραγωγής κρέατος, είναι ένα δίκαιο αίτημα χωρίς περιθώρια περαιτέρω αναμονής.

ΟΙΝΟΡΑΜΑ '94

Πρόκειται για την πρώτη καθαρόαιμη επαγγελματική έκθεση κρασιού και Οινολογικού Εξοπλισμού που διοργανώνεται στην Ελλάδα με τη συμμετοχή όλων των φορέων παραγωγής και εμπορίας του ελληνικού κρασιού και ξένες συμμετοχές.

Η έκθεση αυτή θα γίνει στον εκθεσιακό χώρο του Ολυμπιακού Σταδίου από 18-21 Μαρτίου 1994 περιλαμβάνει σειρά εκδηλώσεων και θα αποτελέσει ένα σημαντικό γεγονός για την ενημέρωση και την προβολή του σημαντικού αυτού κλάδου παραγωγής.

Συρρικνώνεται και γερνά

ο αγροτικός πηθυσμός στην ΕΟΚ

Από στοιχεία ειδικής μελέτης της EUROSTAT για την κοινοτική γεωργία προκύπτει ότι στη διάρκεια της δεκαετίας του 1980 δύο εκατομμύρια αγρότες εγκατέλειψαν οριστικά την καλλιέργεια της γης.

Εξάλλου το εργατικό δυναμικό που απασχολείται στη γεωργία μειώθηκε σε ποσοστό 10% από 18,9 εκ. το 1980 σε 16,9 εκ. το 1989.

Σημαντική είναι και η μείωση στο ίδιο χρονικό διάστημα του αριθμού των αγροτικών εκμεταλλεύσεων από 9,4 εκ. σε 8,2 εκ. Η Δανία παρουσίασε το μεγαλύτερο ποσοστό μείωσης (33,7%) ενώ η μείωση στην Ελλάδα ήταν της τάξης του 7,5%.

Αντίθετα αυξήθηκε το μέσο μέγεθος της αγροτικής εκμετάλλευσης από 12,4 σε 14 εκτάρια στο τέλος της δεκαετίας.

Το 52,4% των αρχηγών των αγροτικών εκμεταλλεύσεων στην Κοινότητα είναι ηλικίας άνω των 54 ετών και μόλις το 37,3% του αγροτικού πληθυσμού έχει ηλικία μικρότερη των 44 ετών.

Στην Ελλάδα το πρόβλημα της ηλικιακής σύνθεσης εμφανίζεται ακόμη πιο οξύ.

«ΣΙΝΤΕΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΙΑ»

ΚΟΜΠΑΣΤΙΒΕΣ ΕΡΓΑΖΙΑ
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΝ ΤΗ ΧΕΙΡΕ ΤΩ ΕΚΔΟΣΤΩΝ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΤΩ ΕΚΔΟΣΤΩΝ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ

PRIMA



*γεύση
στη ζωή!*



ΕΛΛΙΟΥΠΤΙΚΗ
ΚΕΝΤΡΟ ΓΙΑΣΤΡΟΕΝΤΕΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

«SINETERISTIKI PORIA»

COOPERATIVE REVIEW

Published by the «FRIENDS OF COOPERATION SOCIETY»,
25 Koumoundourou Str., 104 37 Athens Greece.

CONTENTS OF No 32/1993

Page

* Emm. Sopassakis: Interpreting the true concept of Cooperation with particular reference to Agricultural Cooperation in Greece	193
* C. Archondakis: Popular Companies: Are they Cooperatives?	201
* C. Πιopoulos: The application of Cooperative Principles in China's Cooperatives	207
* B. Dimitriadou - N. Kolympas - C. Papageorgiou: Comments on the Draft Law amending and complementing Law 2167/1993	213
* Rules concerning the establishment and functioning of Credit Institutions	219
* The Report of the General Secretary of the U.N. on Cooperatives	223
* Our Views	235
* Analysis of the content of the Cooperative Principles	239
* C. Papageorgiou: 4th European Conference of Social Economy	247
* Agricultural and Cooperative News	251

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ - ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Τρίμηνη έκδοση του Επιστημονικού - Ιδεολογικού Σωματείου
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ

Γραφεία: Κουμουνδούρου 25 (4ος όροφος) Αθήνα 10437 (τηλ. 5247.162)

Ιδιοκτησία - Έκδοση: Εταιρεία των Φίλων του Συνεργατισμού

Υπεύθυνος κατά νόμο: Κώστας Παπαγεωργίου, Θησέως 10, Μαρούσι
151.24 - Αθήνα - Τηλ. 8027.807

Συντακτ. Επιτροπή: Γ. Δασκάλου, Β. Δημητριάδου, Ο. Καμινάρη, Χ.
Κανελλακόπουλος, Κ. Παπαγεωργίου

Εισφορές 1991 : Για Νομικά Πρόσωπα δρχ. 2.500. Για άτομα δρχ. 1.500

Εμβάσματα: Στον Ταμία κ. Νικ. Πατριόμο, οδός Καλλιρόης 12
Αθήνα 117.43 (τηλ. 9226.777)

Τυπογραφείο: Νικήτα Κ. Καράλη, Γερανίου 7 - Τηλ. 5233.965

Κυκλοφορία

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1994



*Ανάλαφο
σαν ανάμνηση*

Το Υπουργείο Υγείας προειδοποιεί:

ΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ ΒΛΑΠΤΕΙ ΣΟΒΑΡΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ

ΜΕΡΙΚΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ
ΟΤΑΝ ΕΙΝΑΙ ΣΚΟΡΠΙΑ
ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΤΙΠΟΤΑ ...



... ΟΤΑΝ ΣΥΝΔΥΑΖΟΝΤΑΙ ΣΩΣΤΑ
ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ!



SYNEDIA S.A.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
Σταδίου 10, 105 64 Αθήνα. Τηλ.: 3232147, 3225880, 3231963, 3225563, FAX: 3225522